



Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de **Catalunya**

Informe 2002

Procés d'Avaluació de la Qualitat
del Sistema Universitari a Catalunya

© **Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya**

Via Laietana, 28, 5a planta

08003 Barcelona

Tel. 93 268 89 50 – Fax 93 268 89 51

www.aqucatalunya.org – infor@aqucatalunya.org

Serveis editorials: Ex-Libris, sccl

C. Méndez Núñez, 1 pral.2a - 08003 Barcelona

Impress per: Comercial Gráfica Anmar, S.L.

Primera edició: juliol 2003

Tiratge: 1500 exemplars

Dipòsit legal: B-31.722-2003

Informe 2002. Procés d'avaluació de la qualitat del Sistema Universitari a Catalunya

Presentació	7
Pròleg	9
Introducció	11
Glossari	23

Avaluacions de l'Àrea d'Humanitats **27**

Filologia (Anglesa, Catalana, Francesa i Hispànica), UdL	29
Història, Geografia i Història de l'Art, UdL	37
Geografia, URV	45
Història, URV	53
Humanitats i Filologia Catalana, UOC	61

Avaluacions de l'Àrea de Ciències Socials **65**

Estadística (1r cicle), Investigació i Tècniques de Mercat (2n cicle) i Ciències Actuarials i Financeres (2n cicle), UB	67
Gestió i Administració Pública (1r cicle) i Ciències Polítiques i de l'Administració (2n cicle), UB	77
Psicologia, UB	85
Pedagogia, URV	93
Educació Social, URL (1r cicle)	99

Avaluacions de l'Àrea de Ciències Experimentals **105**

Bioquímica, URV (2n cicle)	107
----------------------------	-----

Avaluacions de l'Àrea Tècnica **113**

Enginyeria Tècnica Agrícola, UdG. Especialitat Explotacions Agropecuàries i Indústries Agràries i Alimentàries	115
Enginyeria Tècnica Agrícola, URV. Especialitat Indústries Agràries i Alimentàries	123
Informe dels projectes pilot de seguiment del Pla de millora	129
Departament d'Enginyeria de Sistemes, Automàtica i Informàtica Industrial (ESAI, UPC)	130
Departament d'Enginyeria Electrònica (EEL, UPC)	133
Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Telecomunicació de Barcelona (ETSETB, UPC)	136
Escola Universitària Politècnica de Vilanova i la Geltrú (EUPVG, UPC)	139
Escola Universitària Politècnica de Mataró (EUPMT, UPC)	143
Departament d'Enginyeria Hidràulica, Marítima i Ambiental, UPC	147

Annexos **149**

El fet més transcendent de l'any 2003 per a la vida universitària, i en conseqüència també per a l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya), fou que el Parlament va aprovar la Llei d'universitats de Catalunya, coneguda per LUC; una llei que, aprofitant al màxim l'espai que li deixava la LOU estatal, pretén donar uns trets singulars i moderns a les institucions que configuren el nostre sistema universitari. Com a mostra, la rellevància que dona al professorat contractat, no tan sols en l'aspecte quantitatiu, sinó també i sobretot en el qualitatiu, en insistir en el fet que aquesta via ha de servir per incorporar investigadors i docents de primeríssim nivell i qualsevol nacionalitat als seus recursos humans.

Com calia esperar, la LUC ha tingut efectes importants sobre la nostra agència. El primer ha estat de caràcter jurídic: hem passat de ser un consorci voluntàriament format pel Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI) i totes les universitats públiques catalanes a ser un organisme autònom. Val a dir que, malgrat aquest canvi formal, la ferma voluntat d'AQU Catalunya és continuar treballant en estreta col·laboració amb les institucions universitàries i continuar consultant-les, com bé demostren els seus estatuts actuals, en les decisions sobre procediments que les hagin d'afectar. Però la LUC ha incrementat també, en gran manera, les responsabilitats que recauen sobre AQU Catalunya, cosa que ha tingut implicacions sobre la seva estructura, ara més complexa, i, com és lògic, sobre el seu pressupost. Ara, a més d'avaluar titulacions, serveis i activitats universitàries, li pertoca també la delicada tasca d'acreditar els professors que després les universitats podran contractar.

Malgrat aquestes transformacions tan transcendents, AQU Catalunya ha continuat duent a terme el pla d'activitats que s'havia fixat abans de l'aprovació de la LUC. En aquesta memòria es podrà comprovar. Els informes que hi figuren palesen el rigor aplicat i les millores metodològiques que l'experiència acumulada en anys anteriors ha permès introduir.

Hi ha un problema, però, que a hores d'ara no s'ha resolt: el de la divisió de feines i competències entre l'ANECA (Agencia Nacional de Evaluación de la Calidad), creada per la LOU, i la nostra agència, filla de la LUC. Sense negar la possibilitat i la conveniència de col·laboració, la nostra opinió és que, en la mesura que el sistema universitari català tingui unes especificitats i tendeixi a un model diferent del d'altres comunitats autònomes, el paper d'AQU Catalunya no pot ser secundari ni subordinat. La història d'aquesta agència, tot i ser la pionera a l'Estat espanyol, no és gaire llarga, però els resultats, com demostren els successius informes publicats, avalen la seva capacitat i competència per assumir plenament les importants responsabilitats que la LUC li imposa.

Antoni Serra Ramoneda

President

És una satisfacció per a l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya) presentar el seu cinquè informe anual, el corresponent a l'any 2002. Com en anys anteriors, presentem els resultats del procés d'avaluació de diferents titulacions que s'imparteixen a les universitats catalanes. L'elecció d'una determinada titulació per ser avaluada depèn de cada universitat, la qual, d'acord amb la seva planificació, la inclou o no en el grup elegit. L'avaluació és un sa exercici de reflexió que fan els responsables d'una titulació conjuntament amb professors, estudiants i personal d'administració i serveis.

AQU Catalunya proporciona els instruments necessaris per tal que la reflexió es faci d'una manera sistemàtica i vetlla perquè les dades i els indicadors de qualitat que es fan servir per fonamentar les conclusions tinguin la fiabilitat necessària per fer comparables entre si els resultats obtinguts a les diferents universitats. Les conclusions a què s'arriba amb el procés d'avaluació ajuden cada titulació a millorar, evolucionar i adaptar-se a les noves demandes de la societat. Per això és tan important disposar d'estudis ben fets sobre l'opinió dels graduats. Enguany AQU Catalunya ha publicat el llibre Educació superior i treball a Catalunya, el qual constitueix una peça bàsica en el procés d'avaluació i en les propostes de millora que se'n deriven. D'altra banda, i malgrat la importància de la reflexió interna, la participació d'avaluadors externs a la universitat aporta un valor afegit a les opinions i propostes fetes des de dins i reforça les conclusions a què s'arriba. Finalment, AQU Catalunya, a partir de la informació interna i externa, prepara un informe adreçat a la societat, que és el que aquí presentem.

Enguany, també, hem continuat treballant per millorar la qualitat dels informes emesos. Hem analitzat els punts febles que presenta el procés i hem fet un pas endavant per establir i adoptar un nou model d'avaluació basat en la formulació de preguntes clau i en l'establiment de valors de referència. Amb aquest sistema es tracten de manera prioritària els aspectes cabdals i es milloren la qualitat i la comparabilitat dels judicis emesos. Actualment, aquest nou mètode ja s'està aplicant amb èxit i ens permetrà una millor identificació d'aquelles titulacions que assoleixen les fites establertes pel que fa a la formació dels graduats.

En arribar al cinquè informe sembla adient analitzar allò que hem fet al llarg d'aquests anys. Des de l'inici del programa d'avaluació de les titulacions n'hem avaluat un nombre important, 205. La informació donada a la societat és molt significativa i en certa manera singular, si prenem com a referència allò que succeeix a la resta de l'Estat, on tot just ara els organismes responsables de l'avaluació s'estan plantejant la possibilitat de fer públics els informes. En canvi, aquesta informació és perfectament comparable amb allò que és costum a la majoria de països del nostre entorn. És més, el present informe ha estat analitzat i aprovat per un grup d'experts entre els quals figuren diversos responsables d'agències europees.

Si observem en el primer capítol els percentatges que es donen sobre les titulacions avaluades respecte de les que podien haver-ho estat, pot semblar que els percentatges assolits encara són baixos en alguns àmbits. És cert i cal analitzar-ho. En l'Àrea d'Humanitats queda pendent un nombre important de llicenciatures dins l'àmbit de la Filologia, que hauran de fer l'esforç de decidir-se a la reflexió, com ja han fet algunes d'elles, les quals han

estat recollides en els informes publicats. En l'Àrea de Ciències Socials són bàsicament les universitats privades i els centres adscrits els que hauran de fer l'esforç d'oferir informació contrastada a la societat. L'Àrea de Ciències Experimentals és modèlica en aquest aspecte. El baix percentatge que presenta l'Àrea de Ciències de la Salut cal atribuir-lo a l'existència d'un gran nombre de títols propis, majoritàriament no avaluats, i a la baixa participació de les universitats privades i dels centres adscrits. L'Àrea Tècnica presenta una situació intermèdia, menys ben definida. Com es pot veure, la tasca avaluadora s'ha centrat en les universitats públiques i les diferències entre elles responen a les polítiques de cada universitat.

Amb l'aprovació de la Llei d'universitats de Catalunya (LUC), s'obre una nova etapa per a AQU Catalunya, en què no solament mantenim la responsabilitat de dur a terme les avaluacions de titulacions i d'altres activitats de les universitats, sinó que n'hem adquirit de noves. Tal com estableix la LUC, la nostra finalitat és continuar treballant per tal que els ensenyaments que conformen el sistema universitari català s'orientin «a llur permanent adequació a les demandes socials, als requisits de qualitat de formació universitària i a la millora de llurs processos, en el marc de l'espai europeu d'educació superior».

Gemma Rauret Dalmau

Directora

Introducció

1. El paper de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya en el marc de la LUC

La Llei d'universitats de Catalunya (LUC), aprovada pel Parlament de Catalunya el 19 de febrer de 2003, crea, en l'article 139, l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya (AQU Catalunya).

No és una creació *ex novo* atès que es conserva l'herència de gairebé sis anys del consorci Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya, creat pel Decret 355/1996, de 29 d'octubre, els objectius del qual eren l'avaluació del sistema universitari a Catalunya, l'anàlisi dels seus resultats i la proposta de mesures de millora de la qualitat dels serveis prestats per les universitats públiques catalanes. El consorci va basar la seva actuació en l'establiment de relacions mútuament beneficioses amb les universitats i amb els experts que participen en els processos d'avaluació de la qualitat dels ensenyaments, com també en el desenvolupament de mètodes d'avaluació innovadors. AQU Catalunya manté la voluntat de potenciar i millorar continuadament els processos d'avaluació tant dels ensenyaments com dels centres, departaments i serveis universitaris, i també de fomentar el treball basat en criteris ètics i la transparència de les actuacions i en el manteniment de les relacions de col·laboració amb altres agències.

El nou marc legal a Catalunya estableix que la promoció i la garantia de la qualitat corresponen a les mateixes universitats catalanes i al Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació (DURSI) i que AQU Catalunya és el principal instrument per a la promoció i l'avaluació de la qualitat. L'article 138 de la LUC determina que la principal finalitat d'AQU Catalunya és «l'avaluació de la qualitat, la certificació dels processos i l'acreditació de l'aprenentatge dels ensenyaments del sistema universitari de Catalunya, els quals s'han d'orientar a llur adequació permanent a les demandes socials, als requisits de qualitat de formació universitària i a la millora contínua de llurs processos, en el marc de l'espai europeu d'ensenyament superior».

En aquest nou context, AQU Catalunya incorpora altres tasques a les seves funcions anteriors d'avaluació de titulacions (des del 1997 ja s'ha avaluat pràcticament la totalitat de l'oferta educativa a les universitats públiques), centres i departaments, d'avaluació de serveis (com ara l'avaluació transversal dels Serveis Bibliotecaris, realitzada l'any 2001), d'avaluació de processos (com és la de la incorporació dels estudiants d'educació secundària a la universitat, duta a terme l'any 2000), i també els seguiments dels plans de millora derivats dels processos d'avaluació.

Les noves tasques atribuïdes a AQU Catalunya són:

- Certificació de la qualitat dels ensenyaments, de la gestió i de les activitats universitàries, amb una metodologia específica.
- Acreditació dels ensenyaments en el marc de l'espai europeu de la qualitat, i també dels sistemes i els procediments d'avaluació de la qualitat de les universitats, inclosos els que fan referència a la funció docent del professorat.
- Avaluació dels centres docents establerts a Catalunya que imparteixen ensenyaments conduents a l'obtenció de títols estrangers d'educació superior universitària.
- Emissió d'informes i acreditacions de recerca tant per contractar professorat en diferents àmbits com per a la concessió de complements retributius i mèrits individuals, tant a les universitats públiques com a les privades.
- Promoció de l'avaluació d'activitats, programes, serveis i gestió, i elaboració d'estudis per a la innovació dels models d'avaluació, certificació i acreditació.
- Emissió d'informes d'avaluació adreçats a les universitats, l'Administració educativa, els agents socials i la societat en general.
- Assessorament a l'Administració educativa, les universitats i altres institucions en l'àmbit propi de les seves actuacions.
- Establiment de vincles de cooperació i col·laboració amb altres agències estatals, autonòmiques i internacionals que desenvolupin funcions d'avaluació, acreditació i certificació.

Els nous reptes que afronta AQU Catalunya l'han portat a definir tant la visió per a un horitzó situat a l'any 2010 com els valors que han d'orientar l'actuació:

Visió:

«Ser una agència de referència, tot liderant projectes innovadors que generin el màxim valor afegit a la qualitat del sistema universitari català, i una organització que té la voluntat de tendir cap a l'excel·lència.»

Valors:

- **AQU = institució europea**
Som l'única agència de l'Estat fundadora de l'ENQA (xarxa europea d'agències), som socis de l'INQUAAHE (xarxa internacional d'agències) i treballem en destacats projectes internacionals.
- **AQU = millora de la qualitat del sistema universitari català**
La qualitat és una manera de fer i treballar millor, més que no pas un tràmit que cal superar.
- **AQU = innovació i cooperació intrauniversitària**
Actuem i treballem com a xarxa impulsora i distribuïdora de coneixement.
- **AQU = excel·lència interna**
Som la primera agència europea certificada amb les normes ISO.
- **AQU = difusió i promoció de la qualitat**
Treballem per arribar a la societat i especialment als estudiants i les seves famílies.
- **AQU = codi ètic**
Treballem per assegurar la transparència, l'objectivitat, la imparcialitat i l'equanimitat dels nostres serveis, d'acord amb un codi ètic.

Per tal de dur a terme els nous encàrrecs, AQU Catalunya s'ha dotat d'una nova estructura organitzativa. En aquest sentit, i pel que fa als òrgans de govern, es manté la figura del president o presidenta de l'Agència. També es manté el Consell de Direcció, amb la participació dels responsables de totes les universitats públiques, per bé que ara té una composició ampliada amb la presència de les universitats privades, i de persones destacades del món acadèmic. La figura del director o directora continua tenint la responsabilitat de dirigir les línies de treball aprovades pel Consell de Direcció.

Quant als òrgans d'avaluació, la LUC estableix tres grans comissions:

1. Comissió d'Avaluació de la Qualitat, amb atribucions en l'avaluació institucional de titulacions, activitats i serveis i de certificacions i acreditacions institucionals. Aquesta comissió està constituïda pel president o presidenta d'AQU Catalunya, fins a sis persones de reconegut mèrit acadèmic o professional de la comunitat universitària catalana i fins a sis persones de reconegut mèrit acadèmic o professional de la comunitat universitària internacional.
2. Comissió del Professorat Lector i Professorat Col·laborador, amb atribucions en l'emissió d'informes per a la contractació de professorat lector i professorat col·laborador. Quant a la seva composició, està presidida pel president o presidenta d'AQU Catalunya i hi participen dues persones designades pel titular del departament competent en matèria d'universitats i cinc persones designades pel Consell de Direcció d'AQU Catalunya.
3. Comissió d'Avaluació de la Recerca, amb atribucions en l'emissió d'acreditacions de recerca i recerca avançada, i també en l'avaluació de l'activitat dels professors per a la valoració de mèrits individuals. Aquesta comissió està integrada pel president o presidenta d'AQU Catalunya, quatre persones designades pel titular del departament competent en matèria d'universitats i setze persones designades pel Consell de Direcció d'AQU Catalunya.

AQU Catalunya, doncs, afronta aquesta nova etapa amb el mateix esperit emprenedor de la primera etapa del consorci. Es mantenen els principis d'actuació basats en l'ètica, la transparència i la independència dels resultats de les seves actuacions, com també la vocació europea i la voluntat d'innovació i de desenvolupament de sistemes de qualitat a les universitats catalanes.

2. El procés d'avaluació

Durant el programa d'avaluacions de l'any 2001, el procés d'avaluació de les unitats ha seguit l'esquema que combina la perspectiva interna i l'externa. A continuació es descriuen les etapes principals.

2.1. Les fases de l'avaluació i les unitats d'avaluació

■ Planificació

Els resultats que es poden obtenir d'un procés d'avaluació depenen, en gran manera, de la planificació i la metodologia emprada. La planificació del procés d'avaluació de les universitats catalanes es realitza anualment de forma conjunta entre les universitats i AQU Catalunya. Sempre que és possible, es potencia l'avaluació transversal, és a dir, s'avaluen simultàniament tots els centres d'una mateixa especialitat. La metodologia que se segueix és homologable tant a l'Estat com als altres països de la Unió Europea.

AQU Catalunya signa convenis amb cada universitat, els quals representen un sistema eficaç de col·laboració ja que concreten les actuacions que s'han de dur a terme en cada avaluació (ensenyaments, departaments, serveis, processos). Així mateix, periòdicament es realitzen a l'Agència reunions de coordinació per tal de seguir l'evolució i garantir l'èxit dels processos d'avaluació.

■ Avaluació interna

Aquesta fase depèn exclusivament de cada universitat i es posa en marxa fent conèixer el procés a la comunitat universitària implicada i, especialment, al comitè d'avaluació intern (CAI) que es constitueix per a cada unitat avaluada, normalment una titulació. En general, el CAI està format per responsables acadèmics, professors, estudiants i personal d'administració i serveis, els quals reben una formació *ad hoc*. A partir de les dades recollides en el protocol d'avaluació i d'observacions, opinions i valoracions, el CAI elabora l'informe intern d'avaluació, peça clau del procés d'avaluació.

L'informe conté una descripció de la unitat avaluada, una valoració crítica de la informació recollida i una síntesi dels punts forts, els punts febles i les propostes de millora. A més, l'informe incorpora un conjunt d'indicadors consensuats, en el marc de la Comissió del Pla de Qualitat de la Informació Quantitativa, que descriuen la realitat de la titulació. Un cop elaborat, l'autoinforme és sotmès a audiència pública dins la unitat avaluada. Aquesta etapa dura uns cinc mesos.

■ Avaluació externa

Aquest procés depèn exclusivament d'AQU Catalunya i s'inicia amb el nomenament per part d'AQU Catalunya d'un comitè d'avaluació extern (CAE), format per professors, tècnics en avaluació i professionals de l'àmbit de l'ensenyament avaluat, tots ells aliens a la institució avaluada. El CAE analitza l'autoestudi i realitza una visita de tres dies, aproximadament, a la unitat avaluada. A partir de les pròpies observacions i de les opinions i valoracions recollides, mitjançant reunions obertes amb diferents audiències (responsables universitaris, professors, estudiants, graduats, personal d'administració i serveis, etc.), el CAE emet un informe sobre el procés d'avaluació seguit, la qualitat de la unitat i les possibles millores. L'informe recull els principals indicadors quantitatius de la unitat avaluada. Aquesta etapa dura tres mesos.

■ Informes d'avaluació

A partir de l'autoestudi i de l'informe extern, la unitat avaluada redacta un informe final que recull els principals punts forts i febles i les principals línies de millora. El temps previst per elaborar i aprovar l'informe i per difondre'n els resultats és de quatre mesos i depèn de les universitats.

■ Metaavaluació

Un cop acabat el procés d'avaluació, es realitza una fase de reflexió i d'anàlisi sobre el mateix procés, per tal de proposar millores per als propers plans d'avaluació. En aquest sentit, l'experiència acumulada durant el pla 2000, els resultats del qual recull l'Informe 2002, ha estat el punt de partida per al disseny d'un nou model d'avaluació (vegeu l'apartat 3). AQU Catalunya és responsable d'aquesta fase.

■ Pla de millora

Atès que el model d'avaluació institucional està orientat fonamentalment a la millora de les unitats avaluades, un cop acabada l'avaluació, les titulacions, conjuntament amb els òrgans responsables de la universitat, estableixen els plans de millora. Així, les universitats públiques catalanes han posat en marxa mecanismes que afavoreixen l'encaix dels plans de millora dels ensenyaments en la planificació estratègica de la universitat.

■ Unitats d'avaluació

En relació amb les unitats d'avaluació, el model emprat per AQU Catalunya no considera les universitats subjectes d'avaluació, sinó que estableix com a unitats d'avaluació els ensenyaments o les titulacions, amb un èmfasi especial pel que fa la docència, per bé que la metodologia introdueix l'avaluació de la recerca i la gestió associades a l'ensenyament.

La titulació constitueix una unitat significativa en la qual es poden analitzar el conjunt d'*inputs*, processos i activitats que han de portar a l'obtenció d'un graduat/ada. Actualment, AQU Catalunya ha començat a introduir també l'anàlisi dels resultats del procés educatiu (*outputs*). A més a més, es considera una unitat d'especial interès per tal de donar informació a la societat.

Una altra unitat d'avaluació, especialment rellevant quan es realitza l'avaluació de la recerca més directament associada a una titulació, són els departaments. Per bé que no és el tipus d'avaluació més freqüent, AQU Catalunya ha desenvolupat la metodologia per tal de dur-ne a terme l'avaluació.

Finalment, també s'ha desenvolupat una metodologia específica per a l'avaluació de serveis o de processos universitaris.

2.2. El seguiment dels plans de millora

El desenvolupament dels processos d'avaluació ha comportat la necessitat de fer el seguiment dels plans de millora derivats de les avaluacions, és a dir, valorar la planificació, els resultats i l'impacte de les estratègies de millora d'una unitat. L'objectiu del seguiment és avaluar què s'ha dut a terme i què queda pendent de posar en marxa respecte del pla de millora inicial.

Durant l'any 2000 un grup d'experts va desenvolupar una metodologia específica, la *Guia de seguiment del pla de millores*, la qual, en forma de projecte pilot, dins el pla 2000 d'avaluacions d'AQU Catalunya s'ha dut a terme a dos departaments i tres escoles de la UPC (vegeu l'apartat 5.1).

3. El suport d'AQU Catalunya als processos d'avaluació

AQU Catalunya dona suport als processos d'avaluació en tres grans àmbits: el desenvolupament metodològic, la planificació i coordinació de l'avaluació externa i la formació dels col·lectius implicats en els processos d'avaluació. Els mecanismes de satisfacció dels usuaris d'AQU Catalunya (enquestes) demostren que els avaluadors valoren de manera positiva el nivell de suport rebut.

■ Desenvolupament metodològic¹

L'R+D en avaluació ha estat una de les prioritats al llarg de la trajectòria d'AQU Catalunya. Així, prenent com a punt de partida la *Guia d'avaluació*, s'han desenvolupat guies *ad hoc* per a determinats ensenyaments. En aquest sentit, cal destacar que s'ha desenvolupat un nou protocol d'avaluació per donar resposta als canvis que han configurat un nou escenari per a l'educació superior a Europa i a Catalunya: la nova *Guia d'avaluació*, que s'ha provat de manera pilot en l'avaluació transversal de Ciències Empresarials durant el 2002.

AQU Catalunya ha encetat, d'altra banda, una línia de publicacions adreçades al conjunt de la comunitat universitària, amb les principals recomanacions sobre les temàtiques més importants en l'ensenyament superior: els marcs generals. Aquests documents recullen aspectes teòrics i pràctics per assegurar la qualitat universitària en àmbits estratègics. Els seus objectius són servir de marc per al disseny de les polítiques de qualitat de les universitats, ensems que servir els avaluadors externs en les avaluacions. Fins ara se n'han editat els següents:

- *Marc general per a una bona transició dels estudiants de batxillerat a la universitat* (abril de 2001).
- *Marc general per a l'avaluació docent del professorat* (maig de 2001).

1. La pàgina web d'AQU Catalunya (www.aqucatalunya.org) recull totes les publicacions metodològiques editades.

- *Marc general per al disseny, el control i la revisió correctes dels plans d'estudis i programes* (setembre de 2002).
- *Marc general per a l'avaluació dels estudiants en relació amb l'aprenentatge* (febrer de 2003).
- *Marc general per a l'avaluació dels serveis, les instal·lacions i els equipaments a l'abast dels estudiants* (juny de 2003).
- *Marc general per a la integració europea* (juny de 2003).

■ Planificació i coordinació de l'avaluació externa

L'Agència té la responsabilitat de l'avaluació externa. Així, disposa d'una extensa base de dades amb els currículums d'acadèmics i professionals de prestigi reconegut per formar part dels CAE. Un cop s'han seleccionat els membres dels comitès externs, s'organitzen sessions de treball sobre l'avaluació institucional. Posteriorment s'organitza la logística necessària per a les visites externes als ensenyaments.

Els avaluadors externs adquireixen el compromís d'actuar d'acord amb els principis recollits al *Codi ètic* de l'Agència en aquells aspectes que fan referència a la seva actuació.

Pel que fa als ensenyaments avaluats en l'Informe 2002, s'han nomenat més de 40 acadèmics, 20 professionals i 20 metodòlegs, experts en processos d'avaluació. L'annex 2 recull la composició dels diferents comitès d'avaluació.

■ Formació

La formació és un aspecte clau per al bon funcionament del procés d'avaluació. AQU Catalunya organitza les sessions de treball adreçades als avaluadors externs i dona suport a les universitats en les jornades de formació dels comitès interns. A més a més, s'han editat els *Quaderns d'autoformació*, adreçats als membres dels comitès interns i externs que vulguin aprofundir en llur formació.

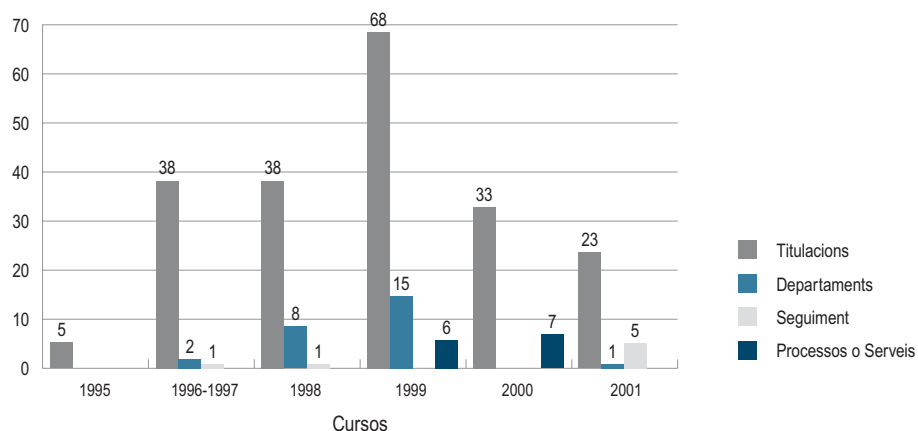
Actualment, AQU Catalunya disposa d'un grup d'experts en avaluació constituït per docents universitaris, amb l'objectiu de col·laborar més estretament en l'avaluació externa de les universitats.

4. Situació actual del procés d'avaluació de la qualitat a Catalunya

Des que va iniciar la seva activitat, AQU Catalunya ha avaluat 205 titulacions, 26 departaments i 13 processos o serveis, i ha realitzat 7 avaluacions de seguiment de plans de millora.

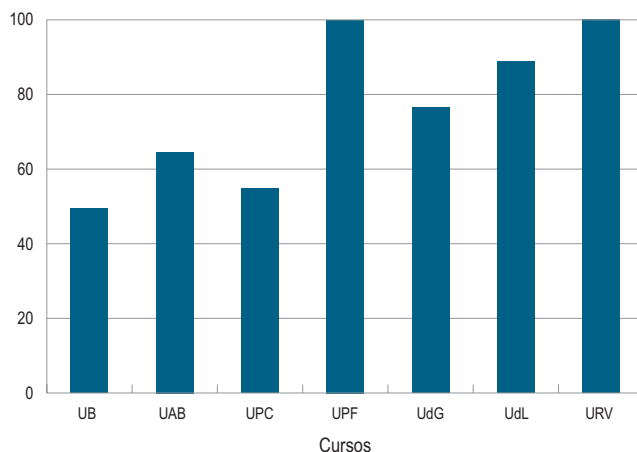
Pel que fa a les titulacions, les 199 que s'han avaluat a les universitats públiques catalanes, sense comptar les de les universitats privades, representen gairebé el 70% dels títols que ofereixen aquestes institucions amb prou grau de maduresa per ser avaluats (és a dir, que ja han format un mínim de tres promocions). Amb les avaluacions que s'estan duent a terme i que corresponen al programa de l'any 2002, aquest percentatge arribarà al 93%.

Gràfic 1: Avaluacions realitzades a Catalunya entre el 1995 i el 2001



Amb les avaluacions fetes fins ara, a totes les universitats s'ha avaluat més de la meitat de l'oferta educativa (corresponent al cens de 1994-1995). De les set universitats públiques, n'hi ha dues que han arribat al 100% (UPF i URV) i dues més per sobre del 80% (UdG i UdL). A les altres tres (UB, UAB i UPC), tot i que s'ha superat el 50%, els percentatges són més baixos a causa, en part, de l'oferta més àmplia d'ensenyaments.

Gràfic 2: Percentatge d'ensenyaments avaluats a les universitats públiques fins al 2001



Quant a les avaluacions transversals, l'Informe 2002 presenta els resultats de dues titulacions d'Història (UdL i URV), que completen els resultats presentats en l'Informe 2001.

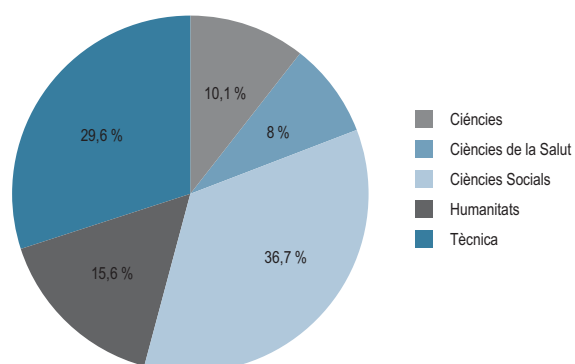
La taula següent recull les avaluacions transversals dutes a terme per AQU Catalunya a les universitats públiques entre el 1995 i el 2002.

Avaluacions transversals realitzades per AQU Catalunya entre el 1995 i el 2002			
Procés	Informe	Unitat	Universitats
1996-1997	1998	Empresarials	UB, UAB, UPF, UdG, UdL, URV
1996-1997	1998	Informàtica	UPC, UdG, UdL, URV
1998	1999	Dret	UB, UAB, UPF, UdG, UdL, URV
1998	1999	Filologia Catalana	UB, UAB, URV
1998	1999	Geologia	UB, UAB
1998	1999	Enginyeria Tècnica Industrial. Esp. Química Industrial	UPC, UdG, URV
1998	1999	Enginyeria Tècnica Industrial. Esp. Mecànica	UPC, UdG
1999	2000	Magisteri. Especialitat d'Educació Infantil	UB, UAB, UdG, UdL, URV
		Magisteri. Especialitat d'Educació Primària	UdG, UdL, URV
		Magisteri. Especialitat d'Educació Especial	UAB, UdL, URV
		Magisteri. Especialitat d'Educació Física	UB, UAB, UdG, UdL, URV
		Magisteri. Especialitat d'Educació Musical	UB, UAB, UdG, UdL, URV
		Magisteri. Especialitat de Llengua Estrangera	UB, UAB, UdG, URV
1999	2000	Infermeria	UAB, URV, UdG, UdL
1999	2000	Servei d'accés a la Universitat	UB, UAB, UPC, UPF, UdG, URV
1999	2001	Serveis bibliotecaris	UB, UAB, UPC, UPF, UdG, UdL, URV
2000	2001	Història	UAB, UdG
2000	2001	Economia i Administració i Direcció d'Empreses	UB, UAB, UPF, URV
2000	2001	Medicina	UB, UAB, UdL, URV
2000	2001	Arquitectura Tècnica	UPC, UdG
2000	2001	Arquitectura	UPC
2001	2002	Història	UdL, URV

Distribució per àrees

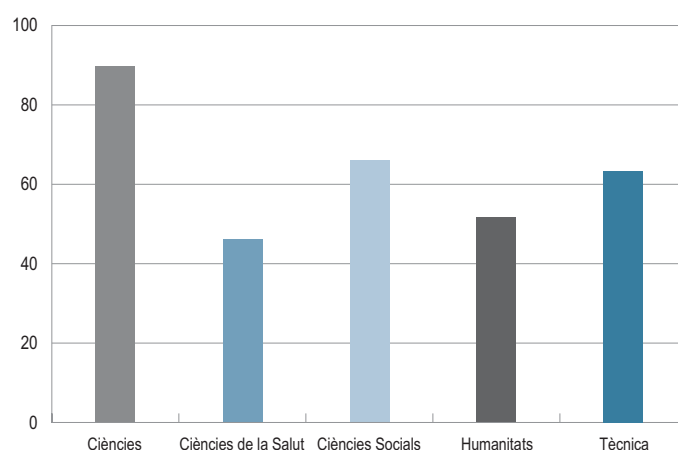
Si tenim en compte les titulacions avaluades a les universitats públiques fins ara (199), la majoria pertanyen a l'Àrea de Ciències Socials (73), seguida de l'Àrea Tècnica (59). Pel que fa a la resta d'àrees, se n'han avaluat 31 a Humanitats, 20 a Ciències Experimentals i 16 de l'Àrea de Salut.

Gràfic 3: Percentatge de titulacions avaluades respecte del total entre el 1995 i el 2001, per àrees



Considerant el catàleg de titulacions de 1994-1995, en cadascuna de les cinc grans àrees de coneixement el percentatge d'ensenyaments avaluats queda recollit al gràfic següent. S'observa que l'Àrea de Ciències és la que més sensible ha estat a la possibilitat de participar en el procés d'avaluació institucional.

Gràfic 4: Percentatge d'avaluacions realitzades en cada àrea de coneixement entre el 1995 i el 2001



5. Desenvolupament de l'avaluació de les unitats ressenyades a l'Informe 2002

5.1. Contingut de l'Informe 2002

L'Informe 2002 presenta els resultats de 23 avaluacions d'ensenyaments: onze a l'Àrea d'Humanitats, dels quals dos (URV i UdL) corresponen a l'avaluació transversal d'Història (els resultats dels altres centres –UAB i UdG– es van publicar a l'Informe 2001); vuit a l'Àrea de Ciències Socials; un a l'Àrea de Ciències, i tres a l'Àrea Tècnica. De l'Àrea de Salut, no se n'ha avaluat cap ensenyament. També hi ha els resultats de cinc avaluacions de seguiment de plans de millora i l'avaluació d'un departament de la UPC. Les unitats avaluades corresponen, bàsicament, al programa 2000 d'avaluacions.

De manera pilot, la UPC ha dut a terme l'avaluació del seguiment dels plans de millora d'aquelles unitats que es van avaluar durant la convocatòria del 1997. A l'Informe 2002 es presenten els resultats del seguiment de dos departaments i tres escoles de la UPC.

També s'hi recull el resultat de la prova pilot d'avaluació en ensenyaments no presencials, concretament els estudis d'Humanitats i de Filologia Catalana de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC).

Finalment, s'hi inclouen els resultats de l'avaluació del Departament d'Enginyeria Hidràulica, Marítima i Ambiental de la UPC.

La taula següent recull el contingut de l'Informe 2002.

Avaluacions d'ensenyaments de l'Informe 2002
Àrea d'Humanitats
Filologia (Anglesa, Catalana, Francesa i Hispànica), UdL
Història, Geografia i Història de l'Art, UdL
Geografia, URV
Història, URV
Humanitats i Filologia Catalana, UOC
Àrea de Ciències Socials
Ciències Actuarials i Financeres, Investigació i Tècniques de Mercat i Estadística, UB
Gestió i Administració Pública, Ciències Polítiques i de l'Administració, UB
Psicologia, UB
Pedagogia, URV
Educació Social, URL
Àrea de Ciències
Bioquímica, URV
Àrea Tècnica
Enginyeria Tècnica Agrícola. Especialitat en Explotacions Agropecuàries i Indústries Agràries i Alimentàries, UdG
Enginyeria Tècnica Agrícola. Especialitat en Indústries Agràries i Alimentàries, URV
Avaluacions de seguiment de plans de millora de l'Informe 2002
Departament d'Enginyeria de Sistemes, Automàtica i Informàtica Industrial, UPC
Departament d'Enginyeria Electrònica, UPC
Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Telecomunicacions de Barcelona, UPC
Escola Universitària Politècnica de Vilanova i la Geltrú, UPC
Escola Universitària Politècnica de Mataró, UPC
Avaluacions de departaments de l'Informe 2002
Departament d'Enginyeria Hidràulica, Marítima i Ambiental, UPC

5.2. Valoració del procés d'avaluació

AQU Catalunya disposa de mecanismes per poder conèixer la satisfacció dels usuaris pel que fa al desenvolupament del procés d'avaluació. D'altra banda, els informes finals que elaboren les titulacions incorporen un seguit de recomanacions que permeten dur a terme la metaavaluació, per tal de millorar el procés per als anys posteriors. Globalment, els resultats obtinguts a les enquestes són positius.

■ Preparació de les avaluacions

El treball en comú d'AQU Catalunya amb els responsables i tècnics de les universitats catalanes és un tret específic del desplegament de les avaluacions i, des del primer moment, ha estat una de les prioritats de tots els agents implicats. Un cop més, aquest aspecte s'ha assenyalat com a positiu.

■ L'avaluació interna

Les universitats, en col·laboració amb AQU Catalunya, organitzen sessions de formació adreçades als comitès interns i es valoren positivament. Pel que fa a la qualitat de l'autoinforme, es constata un avenç respecte de les valoracions de convocatòries anteriors. Així, cada vegada són majoria els documents que van més enllà de la mera descripció i entren a valorar les diferents dimensions proposades en el protocol d'avaluació d'una manera integral i crítica; ara bé, cal que millori l'aportació d'evidències que avalen les valoracions expressades.

Un dels principals punts febles destacats pels avaluadors externs és el baix nivell de coneixement que les diferents audiències tenen de l'autoinforme d'avaluació, circumstància que posa de manifest la necessitat de millorar el nivell de participació.

A totes les universitats s'ha consolidat la metodologia seguida per a l'obtenció dels principals indicadors. No obstant això, en algunes universitats els mecanismes existents per assegurar la qualitat de les dades d'avaluació encara no han assolit els nivells òptims. A l'informe, quan una dada no ha estat disponible, s'hi ha marcat amb «nd».

■ Els protocols

La *Guia d'avaluació* emprada en l'avaluació dels ensenyaments és una eina suficientment provada i millorada en els successius programes anuals d'AQU Catalunya. Ara bé, en el cas de la prova pilot d'avaluació d'ensenyaments no presencials, l'avaluació ha posat en relleu la necessitat d'ajustar la metodologia d'avaluació per a aquesta mena d'ensenyaments, tot i que l'experiència s'ha valorat positivament, especialment pel seu caràcter prospectiu.

La *Guia de seguiment del pla de millores (projecte pilot)* ha estat valorada positivament tant pels comitès interns com externs, per bé que cal dur a terme la metaavaluació del procés. En el cas de la UPC, els resultats de les avaluacions s'han incorporat als processos interns de planificació estratègica.

■ L'avaluació externa

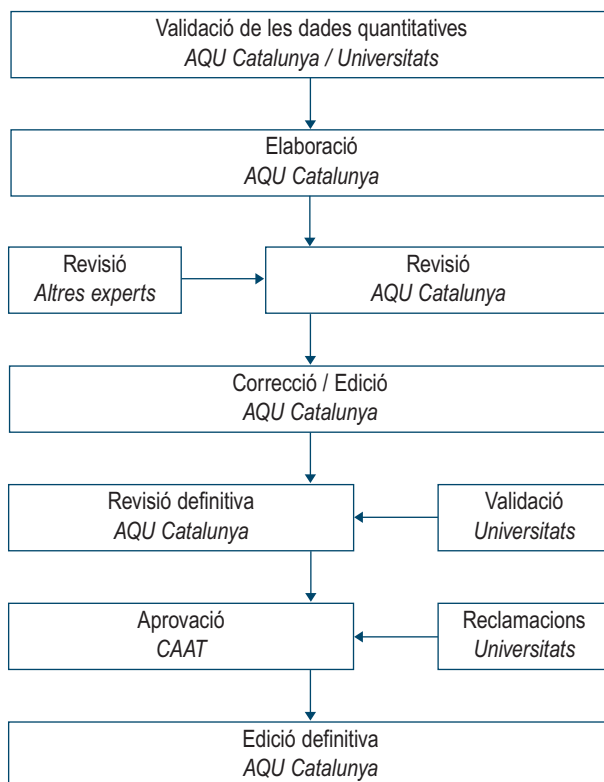
Els resultats de les enquestes demostren una millora respecte del programa anterior d'avaluacions. Així, pel que fa als informes d'avaluació externs, tots els presidents dels comitès interns els han considerat com a bons instruments per a la millora. D'altra banda, l'actuació dels comitès externs també ha estat ben valorada.

5.3. Elaboració i aprovació de l'Informe 2002

L'elaboració de l'Informe 2002 s'ha dut a terme a partir de tots els informes rebuts a AQU Catalunya. Així, es basa en l'autoinforme elaborat per la unitat avaluada i en l'informe extern, de manera que integra tots dos punts de vista i garanteix la validesa de les dades que s'hi exposen. AQU Catalunya disposa de procediments d'assegurament de la qualitat que garanteixen la validesa dels resultats que es publiquen.

Pel que fa a l'aprovació del contingut de l'Informe 2002, els comitès d'assessors per a les diferents àrees temàtiques (CAAT), formats per acadèmics nacionals i internacionals de prestigi reconegut en l'àmbit al qual pertanyen, són els encarregats de validar l'Informe i aprovar-ne el contingut. Aquests comitès també s'han de pronunciar sobre les reclamacions que han formulat les unitats avaluades després de revisar l'Informe.

Procés d'elaboració i aprovació de l'informe final



Pel que fa a l'estructura, l'Informe 2002 està dividit en cinc grans apartats: una introducció que recull les principals recomanacions derivades dels processos d'avaluació i, distribuïts en quatre grans àrees (Humanitats, Ciències Socials, Ciències i Tècnica), els resultats de cadascuna de les avaluacions realitzades. Finalment, els annexos recullen la composició dels diferents comitès d'avaluació, els membres dels CAAT i els autors de l'Informe.

6. Les accions de millora derivades dels processos d'avaluació

Els processos d'avaluació acaben amb un pla de millora per a la unitat que s'ha avaluat. L'experiència acumulada durant els darrers anys ens demostra que a les universitats catalanes hi ha una gran vitalitat tant pel que fa al tipus i l'abast de les accions concretes de millora com a l'hora de gestionar aquests plans. Si bé els primers anys la manca d'experiència en la seva gestió representava un repte important, les universitats han posat en marxa mecanismes per tal d'incorporar els resultats de les avaluacions en els seus processos de planificació estratègica.

■ Les millores

El ventall d'accions de millora és ric i variat. Així, s'han posat en marxa millores que poden ser aplicades a totes les titulacions i que anomenem accions de millora de caràcter transversal; millores aplicables a titulacions específiques, que anomenem accions de caràcter específic, i millores que, per la seva importància, palesada en les conclusions dels informes anuals d'AQU Catalunya, anomenem millores clau.

Les millores clau fan èmfasi, entre d'altres, en la interacció entre l'ensenyament a secundària i la universitat, en la planificació dels ensenyaments o en la millora de la qualitat docent. En aquest sentit, l'*Avaluació del procés d'incorporació a la universitat dels estudiants de secundària* (2000), impulsada per AQU Catalunya, va contribuir a la posada en marxa, per part de les titulacions, d'accions d'informació de la seva oferta educativa als centres de secundària mitjançant sessions de portes obertes, visites als centres, publicacions informatives, etc. Així mateix, des del DURSI s'han impulsat accions de millora de la informació sobre l'oferta d'ensenyaments i sortides professionals a l'abast dels estudiants. Pel que fa referència a la millora de la qualitat docent, molts ensenyaments han impulsat accions a fi d'incorporar les possibilitats de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) a la docència; també s'han posat en marxa mecanismes per millorar els criteris i les formes d'avaluació dels aprenentatges dels estudiants des d'una perspectiva global.

Les millores de caire transversal han fet èmfasi, entre d'altres, en el reforçament de l'acció tutorial o la coordinació en tots els àmbits. Així, són molts els ensenyaments que han engegat programes d'atenció tutorial d'ampli abast, per exemple en el procés d'acollida i matrícula dels nous estudiants i també en el seu seguiment al llarg dels estudis (itineraris, pràctiques, inserció...). Sovint, aquests programes s'emmarquen en accions a escala de tota la universitat. D'altra banda, des de les titulacions s'han posat en marxa mecanismes de coordinació, tant per assegurar la coordinació dels programes i evitar, així, els encavalcaments de continguts en les diferents assignatures com per coordinar les pràctiques a les empreses.

Finalment, cal destacar que en les convocatòries de premis a les accions de millora, organitzades pel Consejo de Universidades, les universitats catalanes han obtingut els primers premis en les tres convocatòries realitzades.

■ Els mecanismes de gestió de les millores

Els processos d'avaluació institucional de la qualitat que impulsa AQU Catalunya tenen el doble objectiu de retre comptes a la societat i de diagnosticar els nivells de qualitat del servei que presten les universitats i proposar plans de millora. La implantació i el seguiment d'aquests plans és una conseqüència lògica i imprescindible dels processos d'avaluació. A més, cal tenir present que la Generalitat de Catalunya ha establert contractes programa amb les universitats. Els acords que es prenen impliquen fixar uns objectius anuals en diverses àrees d'activitat de la universitat i el traspàs de partides pressupostàries depenent del compliment d'uns objectius mesurats gràcies a un sistema d'indicadors. Així, els resultats de les avaluacions, d'una banda, i els contractes programa, de l'altra, han representat un estímul perquè les universitats dissenyin els mecanismes de gestió de les millores.

Les universitats més actives han dissenyat normatives i protocols interns per tal de canalitzar aquesta dimensió i assegurar la sincronia dels diferents nivells de decisió, amb l'objectiu d'aprofitar les sinergies i l'efecte multiplicador. Així, s'estableixen les etapes del procés de disseny, implantació i seguiment dels plans de millora, i les característiques que han de tenir (responsables, terminis, prioritats, etc.).

D'altra banda, s'han desenvolupat mecanismes per millorar la qualitat de les dades i dels indicadors que s'utilitzen en els processos d'avaluació. Així, les indicacions establertes per la Comissió del Pla de Qualitat de la Informació Quantitativa han estat incorporades pels diferents agents implicats.

Finalment, un grup d'experts de les universitats catalanes està treballant en l'elaboració del llibre *Marc general per a l'establiment, seguiment i revisió dels plans de millora*.

7. Principals recomanacions

Al llarg dels darrers anys, AQU Catalunya ha publicat quatre informes anuals que recullen les principals conclusions del procés d'avaluació i on es proposen recomanacions per tal de millorar la qualitat del nostre sistema universitari. Comparant les recomanacions dels diferents informes anuals (www.aqucatalunya.org), s'observa una evolució al llarg d'aquests cinc anys de treball conjunt entre les universitats, l'Administració i AQU Catalunya. Així, l'avaluació institucional i la cultura de la qualitat s'han consolidat i han assolit un grau de maduresa suficient per passar a formar part de les polítiques universitàries. D'altra banda, aquests informes anuals s'han convertit en una bona eina per a la informació a la societat i són un punt de partida per a una política permanent d'informació.

A partir del resultat global de les avaluacions ressenyades en l'Informe 2002, es proposen les recomanacions generals següents:

■ A les titulacions

1. Aprofundir en la definició dels objectius dels ensenyaments, per tal que incorporin la perspectiva de les competències i les habilitats derivades del procés de creació de l'espai europeu d'ensenyament superior, i establir mecanismes adequats de revisió i difusió.
2. Situar l'estudiant en el centre del procés d'ensenyament/aprenentatge. En aquest sentit, és necessari adaptar els continguts dels programes considerant els crèdits atribuïts a cada assignatura i el volum efectiu de treball que representen tenint en compte l'enfocament i la definició del crèdit europeu (ECTS) i el model pedagògic que en resulta.

3. Potenciar el treball personal dels estudiants i les accions tutorialis d'ampli abast (acollida, itineraris, pràctiques, etc.).
4. Reforçar els mecanismes de coordinació en tots els àmbits: disseny del pla d'estudis, dels programes de les assignatures, dels sistemes d'avaluació, dels pràcticums, etc.
5. Mantenir els esforços iniciats en la innovació docent amb la utilització adequada de les TIC, per tal d'equilibrar el pes que les classes magistrals i els apunts de classe tenen en el procés d'ensenyament/aprenentatge.
6. Reflexionar sobre els sistemes d'avaluació perquè reflecteixin de la manera més acurada possible el rendiment assolit, especialment en aquelles assignatures amb baixes taxes de rendiment. Així, es recomana impulsar la coordinació dels sistemes d'avaluació, l'avaluació curricular, etc.
7. Reforçar les polítiques actives d'informació i de captació de nous estudiants.
8. Millorar convenis de col·laboració, programes d'intercanvi i programes de pràctiques a les empreses.

■ A les universitats

1. Promoure la participació de les titulacions que encara no han dut a terme un procés d'avaluació.
2. Integrar l'avaluació institucional en el programa de millora de la universitat, tot donant suport als processos de millora, canvi i innovació, i promovent la cultura de la qualitat i la participació dels col·lectius implicats en les avaluacions.
3. Promoure el seguiment dels plans de millora participant en els programes proposats per AQU Catalunya.
4. Adequar els seus mecanismes i estructures organitzatives al repte plantejat pels nous escenaris, en especial la integració a l'espai europeu d'ensenyament superior.
5. Donar suport a les titulacions per accentuar l'èmfasi en el procés d'aprenentatge dels estudiants i facilitar el disseny dels plans d'estudis i també de les competències i el perfil de formació.

■ A l'Administració

1. Dur a terme accions que facilitin una integració satisfactòria del sistema universitari de Catalunya a l'espai europeu d'ensenyament superior, en especial en allò relatiu al disseny de nous plans d'estudis i en la promoció de dobles titulacions.
2. Potenciar els lligams entre els processos d'avaluació institucional, la planificació estratègica a les universitats i els contractes programa.
3. Mantenir el suport a les avaluacions, a la difusió dels seus resultats i a l'intercanvi d'experiències.

■ A l'Agència

1. Mantenir el lideratge en la promoció de la qualitat i en el desenvolupament d'accions orientades a la millora de la metodologia d'avaluació, tot incorporant l'estudi dels models pedagògics aplicats en relació amb el canvi de paradigma ensenyament/aprenentatge a fi d'avaluar en quina mesura s'està avançant en el procés de transició a l'espai europeu de formació superior.
2. Desenvolupar, en col·laboració amb el DURSI, línies de treball de caire transversal que permetin als ensenyaments universitaris adequar la definició dels seus objectius i programes als requeriments d'estructures comunes, d'ocupabilitat i de posada en marxa de mecanismes d'assegurament de la qualitat, establerts per la Declaració de Bolonya.
3. Incrementar la informació a la societat amb més publicitat i difusió dels informes i de les accions de millora.
4. Desenvolupar metodologia per a l'avaluació d'ensenyaments no presencials.

GLOSSARI

1. Alumnes totals a l'ensenyament

Alumnes totals matriculats a l'ensenyament –vegeu l'apartat número 44.

2. Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya

Alumnes matriculats a la mateixa titulació en el conjunt de Catalunya (només el sistema universitari públic).

3. Alumnes totals a la universitat

Alumnes totals matriculats durant el curs en qüestió en ensenyaments de cicle curt i llarg i segon cicle en aquella universitat (no es consideren ni tercer cicle ni postgraus i similars).

4. Alumnes de cicle curt

Alumnes totals matriculats en ensenyaments de cicle curt –titulacions que es componen de només el primer cicle– en aquella universitat.

5. Alumnes de cicle llarg

Alumnes totals matriculats en ensenyaments de cicle llarg –titulacions que es componen de primer i segon cicle– en aquella universitat.

6. Alumnes de segon cicle

Alumnes totals matriculats en ensenyaments de segon cicle –titulacions a què s'accedeix havent superat el primer cicle d'un altre ensenyament– en aquella universitat.

7. Percentatge d'alumnes de la titulació respecte del total

Percentatge dels alumnes totals matriculats a la titulació respecte del nombre total d'alumnes de la universitat (excepte tercer cicle i postgraus).

8. Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels de cicle curt

Percentatge dels alumnes totals matriculats a la titulació respecte del nombre d'alumnes de cicle curt de la universitat.

9. Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels de cicle llarg

Percentatge dels alumnes totals matriculats a la titulació respecte del nombre d'alumnes de cicle llarg de la universitat.

10. Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels de 2n cicle

Percentatge dels alumnes totals matriculats a la titulació respecte del nombre d'alumnes de segon cicle de la universitat.

11. Percentatge d'alumnes de la titulació respecte del total de Catalunya

Percentatge dels alumnes totals matriculats a la titulació respecte del nombre d'alumnes matriculats a la mateixa titulació en el conjunt dels sistema universitari públic català.

12. Places ofertes a Catalunya

Nombre total de places de nou ingrés que s'ofereixen d'un ensenyament en concret en el conjunt de les universitats catalanes (només sistema públic). No recull el nombre d'estudiants que poden accedir-hi a través d'altres districtes.

13. Demanda en 1a opció a Catalunya

Nombre de peticions per accedir a un ensenyament en el conjunt del sistema públic català, sol·licitades com a primera preferència.

14. Places ofertes a la titulació

Nombre de places de nou ingrés que ofereix la titulació. No recull el nombre d'estudiants que poden accedir-hi a través d'altres districtes.

15. Demanda global en 1a opció

Nombre de peticions per accedir a una titulació d'una universitat i centre, sol·licitada en primera opció i considerant totes les vies possibles d'accés.

16. Demanda en 1a opció (via PAU)

Nombre de peticions per accedir a una titulació d'una universitat sol·licitada en primera opció, considerant només la via d'accés PAU.

17. Demanda en 1a opció (via FP)

Nombre de peticions per accedir a una titulació d'una universitat, sol·licitada en primera opció i considerant només la via FP.

18. Demanda en 1a opció (altres vies)

Nombre de peticions per accedir a una titulació d'una universitat, sol·licitada en primera opció i considerant altres vies d'accés a la titulació diferents de PAU i FP.

19. Ràtio demanda en 1a opció / places ofertes

Relació entre la demanda en primera opció global i el nombre de places ofertes per la titulació.

20. Demanda satisfeta global (matrícula)

Nombre de peticions formulades que han estat admeses i han formalitzat la matrícula.

21. Nota de tall (via PAU)

Valor mínim de la nota via PAU que permet accedir als estudis d'una titulació i que s'estableix mitjançant el primer procés d'assignació el mes de juliol. Aquesta nota correspon, doncs, a la de l'últim estudiant admès per aquesta via.

22. Nota de tall (via FP)

Valor mínim de la nota via FP que permet accedir als estudis d'una titulació i que s'estableix mitjançant el primer procés d'assignació el mes de juliol. Aquesta nota correspon, doncs, a la de l'últim estudiant admès per aquesta via.

23. Nota de tall equivalent

Nota de tall corresponent a un nombre homogeni d'alumnes. Com a criteri s'ha adoptat el màxim nombre comú en el conjunt de centres que ofereixen el mateix ensenyament. És a dir, si una determinada titulació s'ofereix en quatre centres amb un nombre de places de 240, 80, 120 i 150, la nota de tall equivalent serà aquella que correspon a l'estudiant número 80 a tots els centres, prèviament ordenats de major a menor nota d'entrada. La nota de tall equivalent es calcula, d'aquesta forma, a partir de la nota de tall dels alumnes matriculats.

24. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Distribució dels alumnes matriculats per primer cop a la titulació (via PAU i FP) en tres grups de notes: [5-5,99), [6-6,99), [7-10].

25. Publicació del pla d'estudis al BOE

Any en què es va publicar al Boletín Oficial del Estado (BOE) el pla d'estudis de la titulació, un cop homologat pel Consejo de Universidades.

26. Anys de durada de l'ensenyament

Temps de durada mínim d'una titulació establert en les directrius generals del títol.

27. Assignatura troncal

En el pla d'estudis d'una titulació, aquella assignatura fixada per directrius generals pròpies que s'ha de cursar obligatòriament en tots els plans d'estudi que condueixen al mateix títol oficial.

28. Assignatura obligatòria

En el pla d'estudis d'una titulació, aquella assignatura fixada per la universitat que s'ha de cursar obligatòriament per obtenir el títol.

29. Assignatura optativa

En el pla d'estudis d'una titulació, aquella assignatura que cursa l'estudiant i que es tria entre un conjunt d'assignatures que ofereix la titulació.

30. Assignatura de lliure elecció

Aquella assignatura que no correspon als requisits del pla d'estudis de la titulació i que cursa l'estudiant entre aquelles que ofereix o reconeix la mateixa universitat.

31. Crèdit

Unitat de mesura docent. Un crèdit equival a entre 7 i 10 hores de docència. En determinades assignatures de caràcter pràctic aquesta equivalència pot ser superior a les 10 hores.

32. Crèdits pràctics

Unitat de mesura docent que correspon a les assignatures pràctiques o a determinades fraccions de caràcter pràctic d'una assignatura teòrica.

33. Total de crèdits al pla d'estudi

Nombre total de crèdits que ha de superar l'estudiant per accedir al títol oficial.

34. Crèdits per equivalència

Crèdits que corresponen a una activitat que l'estudiant realitza fora de la universitat però que la institució reconeix.

35. Grau mínim de practicitat obligatòria

Percentatge de crèdits pràctics d'assignatures troncal i obligatòries en el pla d'estudis, respecte del total de crèdits troncal i obligatoris a cursar per l'estudiant per tal d'accedir al títol oficial.

36. Nombre d'assignatures optatives ofertes

Oferta total d'assignatures optatives a què té accés l'estudiant, ja siguin pròpies de la titulació o d'ensenyaments afins.

37. Oferta de crèdits optatius

Nombre de crèdits optatius que ofereix la titulació i que apareixen com a assignatures pròpies de la titulació en el seu pla d'estudis.

38. Percentatge de crèdits optatius

Percentatge de crèdits optatius que ha de cursar l'estudiant respecte del total de crèdits per poder accedir al títol oficial.

39. Relació d'optativitat

Relació entre els crèdits optatius a què té accés l'estudiant i el nombre màxim de crèdits optatius que ha de cursar segons el pla d'estudis.

40. Projecte final de carrera

Treball integrador o de síntesi de formació rebuda que es realitza al final dels estudis reglats. Pot tractar sobre qualsevol tema relacionat amb les matèries estudiades

i les competències professionals de la titulació. La superació del treball és imprescindible per a obtenir el títol.

41. Pràcticum

Assignatures del pla d'estudis que tenen com a objectiu l'aplicació pràctica dels coneixements adquirits en un conjunt d'assignatures de caràcter teòric.

42. Pràctiques en empreses

Assignatura o part d'una assignatura de caràcter pràctic en què l'estudiant aplica els coneixements pràctics en el lloc de treball d'una empresa amb què la universitat té signat un conveni. En alguns plans d'estudis, les pràctiques en empreses poden ser definides pels crèdits per equivalència.

43. Mitjana d'alumnes per grup (1r curs, 1r cicle, 2n cicle)

Per a les assignatures troncales i obligatòries es calcula la mitjana d'alumnes per grup de teoria i de pràctica (al primer curs, al conjunt del primer cicle i al segon cicle) ponderant segons la diferent càrrega creditícia de les assignatures. La fórmula de càlcul que correspon a la mitjana ponderada és la següent:

$$I = \frac{\sum_1^n (c_n \cdot a_n)}{\sum_1^n (c_n \cdot g_n)}$$

On I és la mitjana ponderada d'estudiants per grup, n és el nombre total de grups, c_n és el nombre de crèdits de l'assignatura (distingint entre teoria i pràctica), a_n és el nombre d'estudiants totals de l'assignatura i g_n és el nombre de grups.

44. Alumnes totals matriculats

Còmput del nombre total d'alumnes que han formalitzat la matrícula als estudis corresponents. En aquelles universitats en què la matrícula és semestral, el còmput d'alumnes es realitza considerant els alumnes matriculats en el primer semestre i afegint els matriculats en el segon semestre si hi ha hagut una oferta específica d'assignatures. Aquest sistema s'aproxima, en gran mesura, a comptabilitzar el nombre de diferents DNI que es tenen en la matrícula d'una titulació durant un curs.

45. Alumnes equivalents a temps complet

Nombre de crèdits matriculats pel conjunt d'alumnes de la titulació, dividit per la mitjana de crèdits que un alumne ha de cursar cada any per finalitzar els seus estudis en el temps previst.

46. Taxa d'èxit

Nombre de crèdits aprovats pels estudiants en una assignatura o conjunt d'assignatures respecte dels crèdits corresponents als estudiants presentats a examen.

Es calcula per el primer curs, el primer cicle i el segon cicle, desglossats en primera i segona convocatòries. La fórmula de càlcul que correspon a la mitjana ponderada de la taxa d'èxit és la següent:

$$\% E = 100 \cdot \frac{\sum_1^n (cs_n \cdot a_n)}{\sum_1^n (c_n \cdot ap_n)}$$

On E és la taxa d'èxit per a una convocatòria i assignatura determinada, cs_n són els crèdits superats per alumne, an el nombre d'estudiants aprovats, c_n el nombre de crèdits de l'assignatura i ap_n els estudiants presentats a l'examen de l'assignatura.

No es consideren en cap cas els crèdits convalidats, reconeguts, adaptats i/o equiparats. Les taxes d'èxit fan referència exclusivament a assignatures troncales i obligatòries.

47. Taxa de rendiment

Nombre de crèdits aprovats en una assignatura o conjunt d'assignatures respecte dels crèdits corresponents als estudiants matriculats. Es calculen per primer curs, primer cicle i segon cicle. La fórmula de càlcul que correspon a la mitjana ponderada de la taxa de rendiment és la següent:

$$\% R = 100 \cdot \frac{\sum_1^n (cs_n \cdot a_n)}{\sum_1^n (c_n \cdot am_n)}$$

On R és la taxa de rendiment per a una convocatòria i assignatura determinada, cs_n són els crèdits superats pels estudiants, an el nombre d'estudiants aprovats, c_n el nombre de crèdits de l'assignatura i am_n els estudiants matriculats en aquella assignatura.

No es consideren en cap cas els crèdits convalidats, reconeguts, adaptats i/o equiparats. Les taxes de rendiment fan referència exclusivament a assignatures troncales i obligatòries.

48. Fase selectiva

Etapa inicial de l'estudi en què un nombre fix d'assignatures del pla d'estudis s'avaluen de forma global i que és necessari superar per continuar els estudis. Per superar aquesta fase, l'estudiant ha d'obtenir la qualificació d'apte en un termini màxim del doble de la durada de la fase establerta al pla d'estudis. La superació d'aquesta fase és un requisit indispensable per a poder formalitzar la matrícula d'assignatures obligatòries i optatives d'un curs posterior. Aquesta és una de les característiques dels nous plans d'estudis de la Universitat Politècnica de Catalunya.

49. Nombre de titulats

Nombre d'alumnes que ha cursat el 100% dels crèdits necessaris per obtenir el títol. Es distingeix, sempre que

sigui possible, entre el nombre de titulats de pla vell i de pla nou. *Per evitar fluctuacions temporals es dona la mitjana de titulats dels últims tres cursos acadèmics.*

50. Taxa de graduació

Respecte als alumnes de pla nou i suposant un flux d'entrada uniforme al llarg dels anys de vigència dels plans d'estudi, la taxa de graduació de la promoció seria la resultant de dividir el nombre de graduats en

l'any de referència entre el nombre d'estudiants que es van matricular tants anys endarrere com cursos teòrics de durada d'aquest pla d'estudis. *Per evitar fluctuacions temporals es dona la mitjana de taxa de graduació dels últims tres cursos acadèmics.*

51. Dedicació docent del professorat

Es comptabilitza la dedicació docent de cada una de les categories del professorat d'una titulació.

Àrea d'Humanitats

Introducció

L'avaluació de tots els ensenyaments de Filologia de la UdL forma part del programa 2000 de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya). El procés d'avaluació s'ha fet de manera conjunta, tant des del punt de vista intern com des del punt de vista extern. Per això l'informe de les tres titulacions es presenta en un sol capítol. Tot i així, en alguns dels apartats es destaquen alguns aspectes particulars de cada ensenyament.

Respecte del procés d'avaluació, cal dir que la fase d'avaluació interna va finalitzar el novembre de 2001 i que la visita externa es va dur a terme durant el mes de desembre del mateix any.

L'avaluació d'aquests ensenyaments ha estat vinculada a la d'altres ensenyaments de la mateixa facultat, la qual cosa ha resultat positiva per al conjunt del centre, tot i la complexitat que ha suposat organitzar un gran nombre de comitès i avaluar un gran nombre de disciplines. D'altra banda, sembla que l'envergadura del projecte ha dificultat la participació activa dels membres de la comunitat universitària.

Si bé a l'inici del procés la Facultat va expressar dubtes importants tant sobre el mètode d'avaluació emprat com sobre la utilitat d'aquest, aquesta percepció ha anat canviant a mesura que s'ha anat avançant en el desenvolupament del projecte. En aquest sentit, el comitè extern subratlla positivament la implicació de la Facultat a fi d'establir accions de canvi i de millora.

Finalment, l'avaluació ha posat de manifest la necessitat de millorar el sistema d'informació de dades acadèmiques de la UdL, la qual cosa permetria que el treball dels comitès interns d'avaluació fos més efectiu.

Context institucional

La valoració del context institucional dels ensenyaments de Filologia s'ha de fer des de dues perspectives: respecte a la seva ubicació en la Universitat de Lleida i respecte a la situació d'aquests estudis en la seva zona geogràfica.

La situació de la UdL a Lleida li atorga la característica de ser el referent cultural i socioeconòmic més destacat de la zona. De fet, a la Facultat de Lletres hi ha professors coneguts i de prestigi reconegut en el seu àmbit, els quals desenvolupen una tasca que té un impacte important en la vida cultural de Lleida, així com en la transmissió i el desenvolupament de coneixements en l'àrea d'humanitats. D'altra banda, però, aquesta situació fa que la captació de nous estudiants sigui més difícil, a causa de les característiques de població de l'àrea geogràfica pròxima. De fet, el baix nombre d'alumnes que es matriculen a la Facultat ha conduït a reajustar l'oferta d'estudis per al curs 2001-2002. Com a conseqüència d'aquest fet, l'ensenyament de Filologia Francesa ha passat a ser només de segon cicle. Quant a la posició interna de les titulacions de Filologia dins la UdL, és important destacar que els estudiants que cursen aquests ensenyaments representen el 23% dels matriculats en titulacions de cicle llarg. En aquest sentit, l'avaluació ha posat en relleu la necessitat de reforçar la cooperació entre la Facultat i els òrgans de govern de la UdL. Finalment, respecte de la situació dels ensenyaments de Filologia a Catalunya, s'ha observat una disminució de les sol·licituds per cursar aquests estudis i, per tant, que la demanda d'accés és clarament deficitària en relació amb l'oferta que presenten el conjunt d'universitats catalanes.

Taula 1. Dades generals de la UdL. Curs 2000-2001

	Filologia Anglesa, UdL	Filologia Catalana, UdL	Filologia Francesa, UdL	Filologia Hispànica, UdL
Alumnes de l'ensenyament	209	128	27	148
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	1.829	1.599	305	1.828
Alumnes totals matriculats a la UdL	9.064	9.064	9.064	9.064
Alumnes de cicle llarg a la UdL	2.351	2.351	2.351	2.351
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la UdL	2,3%	1,4%	0,3%	1,6%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle llarg de la UdL	8,9%	5,4%	1,1%	6,3%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	11,4%	8,0%	8,8%	8,1%

L'accés a l'estudi

L'element més destacat d'aquest punt és l'existència d'una demanda d'accés a les titulacions quantitativament molt feble. En aquest sentit, el total d'alumnes de nou accés matriculats en les filologies de la UdL es troba al voltant dels 50 estudiants, la qual cosa suposa que, de les 205 places ofertes, només se n'omple una quarta part. A més, l'evolució de la demanda no indica, ara com ara, una recuperació de l'accés. Aquesta situació condiona en bona part el desenvolupament dels ensenyaments.

L'excés de places determina, doncs, que la nota de PAU demanada per matricular-se als estudis sigui de 5. Tot i això, cal subratllar que els estudiants que cursen els ensenyaments de Filologia a la UdL ho fan majoritàriament en primera opció, la qual cosa indica que estan motivats pels estudis. També és important esmentar que els estudiants que hi accedeixen sovint ho fan amb notes de PAU mitjanes o altes. D'altra banda, es constata que la majoria (al voltant del 80%) dels alumnes de nou accés són dones.

Finalment, l'avaluació externa posa de manifest que en la captació de nous estudiants no s'ha dut a terme, fins a aquest moment, una política activa d'informació. De fet, l'avaluació interna detecta la necessitat de millorar especialment la connexió amb l'educació secundària.

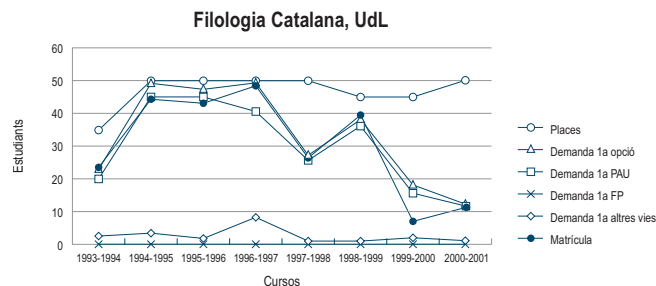
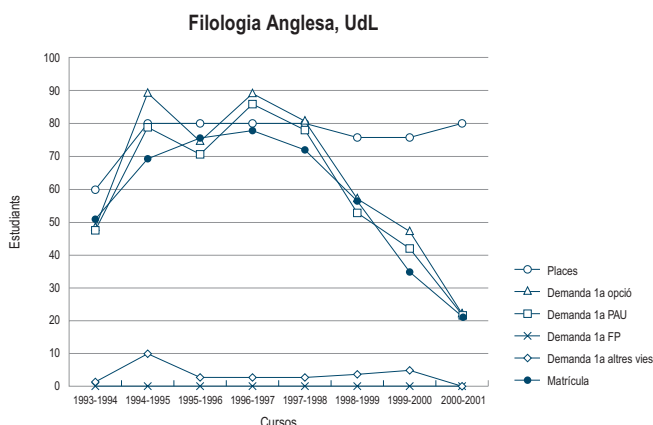
Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

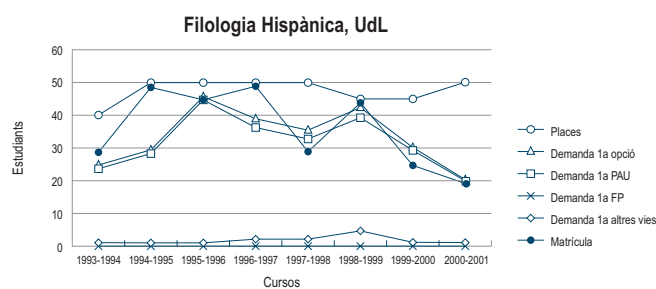
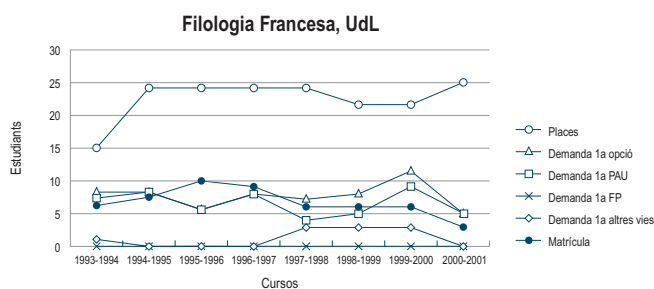
Titulació	Via d'accés PAU				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Filologia Anglesa, UdL	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Filologia Catalana, UdL	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Filologia Francesa, UdL	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Filologia Hispànica, UdL	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
Filologia Anglesa, UdL	80	23	0,29	22	1	20
Filologia Catalana, UdL	50	13	0,26	12	1	11
Filologia Francesa, UdL	25	5	0,20	5	0	3
Filologia Hispànica, UdL	50	21	0,42	20	1	19

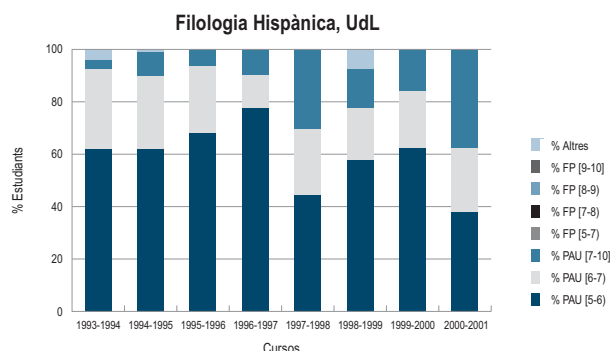
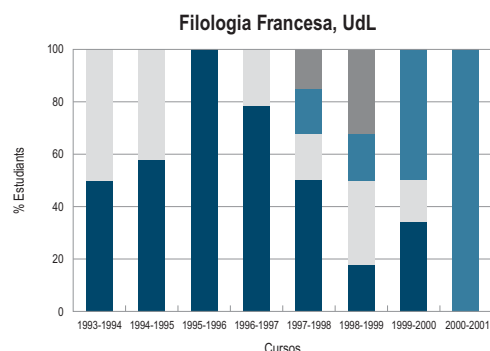
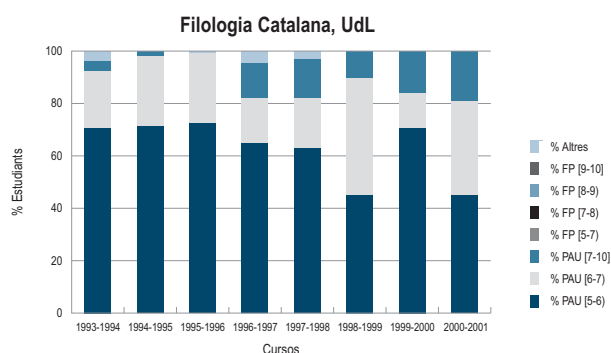
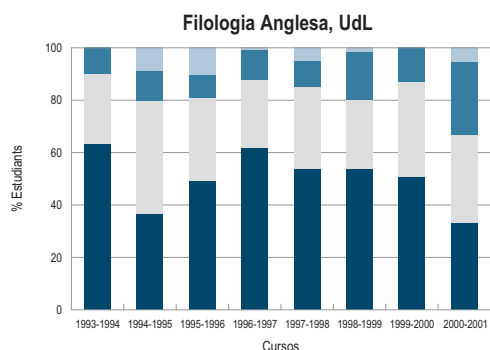
* Places ofertes a Catalunya (curs 2000-2001): Filologia Anglesa: 420; Filologia Catalana: 430; Filologia Francesa: 118; Filologia Hispànica: 400
Demanda en 1a opció a Catalunya (curs 2000-2001): Filologia Anglesa: 424; Filologia Catalana: 193; Filologia Francesa: 43; Filologia Hispànica: 320





Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Filologia anglesa, UdL	54%	26%	18%	51%	37%	11%	35%	35%	30%
Filologia catalana, UdL	46%	44%	10%	45%	14%	14%	45%	36%	18%
Filologia francesa, UdL	17%	33%	17%	33%	17%	50%	—	—	100%
Filologia hispànica, UdL	58%	21%	16%	62%	21%	17%	37%	26%	37%



Fites, objectius i planificació

Com a element més positiu pel que fa a la planificació, els comitès d'avaluació destaquen el pla estratègic que s'està elaborant, ja que permetrà desenvolupar els objectius previstos per als ensenyaments de Filologia de la UdL.

Si bé l'ensenyament de Filologia Hispànica ha fet un esforç per establir uns objectius generals de formació explícits, la situació general de les filologies a la UdL es caracteritza per la manca de definició dels objectius específics dels ensenyaments. Els informes d'autoavaluació consideren que això es deu, en bona mesura, al fet que la viabilitat de determinats objectius està condicionada a les limitacions que provoca la poca demanda d'accés de nous estudiants. Ara bé, en determinades àrees les limitacions relacionades amb el poc volum d'estudiants també es poden considerar una oportunitat per desenvolupar innovacions pedagògiques i tecnològiques que permetin millorar la quali-

tat de la formació. També s'ha observat que les fonts d'informació sobre els objectius i la planificació dels estudis que hi ha a la disposició dels responsables acadèmics són escasses. En aquest sentit, tant el comitè intern com el comitè extern subratllen la necessitat que la UdL reforci els mecanismes d'elaboració i tractament de dades acadèmiques relacionades amb el desenvolupament i els resultats de l'activitat docent.

El programa de formació

En l'anàlisi dels programes de formació cal fer una diferenciació important entre els programes de les filologies romàniques (Catalana, Francesa i Hispànica) i el programa de la Filologia Anglesa.

Respecte del primer grup, si bé el comitè d'avaluació intern ha valorat satisfactòriament la coherència dels programes de formació, també ha detectat la necessitat d'augmentar la interconnexió entre els ensenyaments. En canvi, pel que fa al programa de formació de Filologia Anglesa, el comitè d'avaluació ha posat de manifest que la càrrega específica de l'especialitat és insuficient, la qual cosa dificulta la coherència del Pla d'estudis amb el perfil de formació propi que hauria de tenir la titulació.

Els plans d'estudi vigents reserven la meitat dels crèdits de cada assignatura per a pràctiques, la qual cosa suposa un volum de pràctiques molt elevat. No obstant això, sovint aquests crèdits acaben tenint una configuració molt més teòrica que pràctica i, de fet, en la majoria d'assignatures es troba a faltar una programació específica per a les pràctiques, la qual cosa comporta que aquest vessant formatiu no quedi prou atès. D'altra banda, l'estructuració del programa de formació en assignatures de pocs crèdits sobrecarrega l'activitat de l'estudiant.

Els programes de les assignatures són públics i, en línies generals, prou explícits i actualitzats. Tot i així, el comitè d'avaluació extern recomana confeccionar els programes utilitzant el sistema de crèdits ECTS, que es basa en la càrrega de treball que l'estudiant ha de realitzar per superar una assignatura. Aquest sistema permetria intensificar la coordinació entre la programació de les diferents matèries i, per tant, facilitaria que l'estudiant pogués repartir la seva dedicació d'una manera més proporcionada al llarg del curs i dels estudis. D'altra banda, el comitè d'avaluació extern també recomana establir criteris per a l'elaboració dels programes, per tal que aquests siguin més explícits i continguin més informació per als estudiants. Així mateix, el comitè també subratlla la necessitat d'establir un mecanisme per coordinar i revisar els objectius i els continguts dels programes.

Finalment, si bé la Facultat de Lletres té una normativa per al reconeixement dels crèdits de pràctiques en empreses i en institucions fins a un màxim de 18 crèdits, el comitè d'avaluació ha observat que, actualment, els plans d'estudis dels ensenyaments avaluats no preveuen aquesta opció. En aquest sentit, el comitè recomana que la Facultat reforci els seus contactes amb el món professional, la qual cosa, a més d'afavorir la inserció laboral dels graduats, podria suposar un estímul per introduir assignatures més relacionades amb les noves demandes socials.

Taula 5. El programa de formació

	Filologia Anglesa, UdL	Filologia Catalana, UdL	Filologia Francesa, UdL	Filologia Hispànica, UdL
Publicació al BOE	02-02-1994	02-02-1994	02-02-1994*	02-02-1994
Anys de durada	4	4	4*	4
Pla d'estudis				
Crèdits troncal i obligatoris	114	114	150	162
Teoria	57	58,5	75	81
Pràctica	57	55,5	75	81
Crèdits optatius (b)	141	156	108	108
Crèdits de lliure elecció	45	30	42	30
Total	300	300	300	300
Grau mínim de practicitat obligatòria	50%	48,7%	50%	50%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	nd	nd	nd	nd
Oferta de crèdits optatius propis (a)	186	186	150	138
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	47%	52%	36%	36%
Relació d'optativitat (a/b)	1,3	1,2	1,4	1,3
Projecte final de carrera / Pràcticum	nd	No	nd	No
Pràctiques en empreses	nd	No	nd	No

* Ensenyament que ha passat a ser de segon cicle
nd: dada no disponible

Desenvolupament de l'ensenyament

La metodologia docent més estesa és la lliçó magistral. Els comitès d'avaluació consideren necessari introduir innovacions pedagògiques, així com usar les noves tecnologies de la informació a les aules.

La unificació de totes les filologies en el primer cicle explica que el nombre d'estudiants per grup en les assignatures troncal i obligatòries d'aquest cicle sigui molt alt, sobretot si es té en compte que l'accés d'estudiants per cada ensenyament és baix. Com que les classes pràctiques de primer cicle no tenen un tractament docent diferenciat, en aquestes classes també hi ha un nombre excessiu d'alumnes per grup.

Els comitès d'avaluació consideren que caldria millorar la coordinació entre les assignatures i, en aquest sentit, que seria recomanable potenciar la figura del coordinador de titulació com a gestor acadèmic de l'ensenyament. Això reforçaria la coordinació tant vertical com horitzontal entre les assignatures. Els comitès també creuen que caldria potenciar els programes d'intercanvi –especialment, el de Filologia Anglesa, per tal de millorar les connexions amb universitats del Regne Unit.

Des del punt de vista organitzatiu, en el procés de matrícula s'ha observat una millora des que s'ha implantat el sistema de becaris que ajuden els estudiants a matricular-se. D'altra banda, la relació d'optativitat, tot i que és baixa, està atomitzada en assignatures de pocs crèdits, fet que complica el disseny dels horaris de classe. Això fa que les jornades siguin molt àmplies, ja que les assignatures s'imparteixen des de les 8 del matí fins a última hora de la tarda.

El centre no té establert un sistema d'atenció tutorial acadèmica per als seus estudiants, tot i que manifesta la intenció d'implantar-ne un. Aquesta mesura seria especialment convenient per als alumnes de primer curs. També seria bo fomentar l'ús de les consultes al despatx del professor, ja que s'aconseguiria un tracte més personalitzat amb l'estudiant.

Els resultats acadèmics són força baixos, especialment a les filologies Catalana i Anglesa, a causa de l'existència d'algunes assignatures que tenen taxes d'èxit molt baixes. També s'observa que la taxa d'estudiants que no es presenten a examen és alta. En aquest sentit, el fet que la matrícula sigui anual, malgrat que la docència estigui semestral, fa que els estudiants que hagin obtingut resultats negatius en el primer semestre no puguin cursar les del segon mal-

grat que hi estigin matriculats. D'altra banda, l'elevat nombre d'assignatures que s'han de cursar també és un factor que dificulta que s'aconsegueixin rendiments acadèmics millors. Per aquest motiu, el comitè d'avaluació externa subratlla la necessitat que la coordinació horitzontal de les assignatures sigui més acurada i eviti la sobrecàrrega de treball als estudiants en alguns períodes del curs. També recomana que es precisin millor els criteris d'avaluació.

Finalment, cal indicar que les taxes de graduació de les filologies de la UdL també són baixes, com a conseqüència dels alts índexs d'abandonament i d'endarreriment.

Taula 6. Distribució d'alumnes a les titulacions. Curs 1999-2000

	Filologia Anglesa, UdL	Filologia Catalana, UdL	Filologia Francesa, UdL	Filologia Hispànica, UdL
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs				
Teoria	nd	nd	nd	nd
Pràctica	nd	nd	nd	nd
Mitjana d'alumnes de nou ingrès per grup de 1r curs				
Teoria	nd	nd	nd	nd
Pràctica	nd	nd	nd	nd
Mitjana d'alumnes per grup de 1r cicle				
Teoria	95	101	93	98
Pràctica	95	101	93	98
Mitjana d'alumnes per grup de 2n cicle				
Teoria	62	41	35	73
Pràctica	62	41	35	73
Alumnes totals				
Alumnes totals	264	154	31	165
Alumnes equivalents a temps complet	nd	nd	nd	nd

nd: dada no disponible

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

	Filologia Anglesa, UdL	Filologia Catalana, UdL	Filologia Francesa, UdL	Filologia Hispànica, UdL
Taxa d'èxit 1r curs				
1a convocatòria	nd	nd	nd	nd
2a convocatòria	nd	nd	nd	nd
Taxa d'èxit 1r cicle				
1a convocatòria	62%	58%	74%	68%
2a convocatòria	57%	59%	53%	64%
Taxa d'èxit 2n cicle				
1a convocatòria	72%	75%	67%	75%
2a convocatòria	73%	75%	86%	77%
Rendiment acadèmic				
1r curs	nd	nd	nd	nd
1r cicle	49%	44%	51%	44%
2n cicle	68%	65%	62%	65%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)				
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	24	8	4	15
Taxa de graduació (en tant per u)	0,46	0,38	0,57	0,21

nd: dada no disponible

Professorat

La plantilla de professorat es distribueix de la manera següent: a Filologia Anglesa hi ha nou professors a temps complet i un a temps parcial; a Filologia Catalana n'hi ha onze a temps complet i dos a temps parcial; a Filologia Francesa n'hi ha set a temps complet i un a temps parcial, i a Filologia Hispànica n'hi ha onze a temps complet. Addicionalment, n'hi ha dos més de Filologia Clàssica.

El professorat vinculat als ensenyaments de Filologia a la UdL té un perfil acadèmic adequat als programes. Així mateix, i exceptuant la titulació de Filologia Anglesa, que ha tingut una implantació més recent, hi ha una plantilla docent consolidada i amb un elevat percentatge de doctors. Tot i que les dades disponibles de professorat no són suficients, l'avaluació externa considera bona la ràtio professors/alumnes, que dóna possibilitats de tracte directe i personalitzat. En canvi, la mateixa ràtio es considera desfavorable en el cas de les matèries troncales.

La valoració que fan els estudiants del professorat és bona, tant en el context de la Facultat com en el marc de la UdL. Cal dir que la UdL ha establert un sistema d'enquestes que copsa el grau de satisfacció dels estudiants respecte de la docència que reben. Els resultats d'aquests qüestionaris es comuniquen als professors i als responsables acadèmics. Tot i així, els comitès d'avaluació han observat que els qüestionaris generen algunes reticències entre professors i alumnes. El professorat opina que el qüestionari no està prou ajustat a les característiques específiques dels ensenyaments. D'altra banda, la participació dels alumnes hauria de ser més elevada per tal que els resultats fossin més significatius.

Com un dels aspectes menys favorables de les titulacions, el comitè d'avaluació extern destaca la manca de mecanismes establerts per cobrir les absències de professors, la qual cosa fa que no s'imparteixin algunes classes.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

Filologies Anglesa, Catalana, Francesa i Hispànica, UdL	
Professorat ordinari	
Catedràtics d'universitat	nd
Titulars d'universitat	nd
Catedràtics d'escola universitària	nd
Titulars d'escola universitària	nd
Associats	nd
Altres	nd

nd: dada no disponible

Instal·lacions

Els ensenyaments avaluats imparteixen la docència en un edifici que comparteixen amb altres titulacions de la Facultat i amb les titulacions de Dret i Economia.

Les aules estan ben dotades i disposen de mecanismes de projecció audiovisual. El nombre d'aules disponibles, però, és força baix, tot i que aquesta situació millorarà quan es faci efectiva la marxa dels estudis de Dret i Economia a un altre edifici. Actualment, la Facultat de Lletres disposa de 4 aules grans, amb una capacitat mitjana d'aproximadament 130 places, i de 13 aules petites, amb una capacitat mitjana d'unes 45 places. Aquest espai docent resulta insuficient si es té en compte l'elevat nombre d'assignatures que s'imparteixen a la Facultat. La manca d'espai també s'observa en altres equipaments, com ara la sala d'estudis i l'aula d'informàtica, la dotació de la qual s'hauria de reforçar si es té la intenció d'incorporar noves tecnologies.

La biblioteca que dóna servei a la Facultat de Lletres també funciona com a biblioteca central de la Universitat. Si bé s'ha valorat positivament quant a espai i funcionalitat, el comitè d'avaluació extern recomana dur a terme una anàlisi del fons bibliogràfic disponible i de l'ordenació de l'ús que fan de la biblioteca els diferents col·lectius universitaris, per tal d'evitar problemes de congestió que perjudiquin els usuaris mateixos de la Facultat.

Relacions externes

En aquest apartat, com ja s'ha dit abans, destaca la projecció que tenen molts professors de Filologia en l'àmbit cultural de Lleida, especialment en el camp literari i en els estudis lingüístics aplicats al context geogràfic proper.

També destaca el gran nombre de convenis signats amb altres universitats i institucions a fi d'establir intercanvis d'estudiants i altres tipus d'acords acadèmics.

Com a aspectes que cal millorar, el comitè d'avaluació extern esmenta tots els que fan referència a les connexions amb l'educació secundària i amb el mercat laboral, que són, en definitiva, els àmbits que nodreixen d'estudiants les titulacions i els que faciliten la inserció laboral d'aquests una vegada ja s'han graduat.

Recerca

El nivell de recerca és bo, especialment en les àrees de Filologia Catalana, Filologia Hispànica i Filologia Francesa. Així ho demostren diversos aspectes: el nombre de trams individuals de recerca aconseguits pel professorat, el conjunt d'investigadors que disposen de finançament extern i el volum de publicacions. En el cas de la Filologia Anglesa, el reduït nombre de professors dificulta que aquests puguin dedicar-se a la investigació.

La recerca que es duu a terme incideix en les assignatures optatives, la qual cosa permet que l'oferta d'aquestes sigui una oferta força variada. D'altra banda, s'ha valorat favorablement el fet que alguns estudiants de segon cicle puguin col·laborar amb els investigadors que desenvolupen projectes de recerca.

Introducció

L'avaluació dels ensenyaments d'Història, Geografia i Història de l'Art de la UdL forma part del programa 2000 de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya). L'avaluació de la titulació d'Història s'emmarca en l'avaluació transversal d'aquest ensenyament feta en tots els centres que la imparteixen, de la qual, en l'Informe 2002, es recullen la de la UdL i la de la URV. Tot i això, com que la titulació de la UdL s'ha fet conjuntament, tant des del punt de vista intern com des del punt de vista extern, amb la de Geografia i la d'Història de l'Art, els resultats es presenten en un sol capítol, i en els casos que s'ha considerat convenient es fa referència a alguns aspectes particulars de cada un dels ensenyaments. Finalment, cal afegir que, amb l'avaluació de les filologies que es presenta també en aquest Informe 2002, la Facultat de Lletres de la UdL ha avaluat tots els ensenyaments que imparteix.

Quant al procés d'avaluació, cal dir que la fase interna es va finalitzar el novembre de l'any 2001 i que la visita externa es va dur a terme durant el mes de desembre del mateix any. En el comitè intern hi havia una representació adequada de professors, alumnes i personal d'administració i serveis, i en el comitè extern hi han participat professors de les tres disciplines, un professional de l'ensenyament i un expert en metodologia d'avaluació.

Tot i que, com s'ha dit, hi ha hagut un únic comitè d'avaluació per als tres ensenyaments, s'han designat tres subcomitès especialitzats. Això ha fet que els informes interns presentin uns continguts i un grau d'anàlisi desiguals. Així, els informes d'Història i de Geografia s'han fet amb una implicació gran i molt positiva, mentre que el d'Història de l'Art no ha resultat prou útil, ja que no proposa elements de canvi i de millora.

Si bé a l'inici del procés la Facultat de Lletres de la UdL va expressar dubtes importants sobre el mètode d'avaluació emprat, així com sobre la seva utilitat, cal dir que aquesta percepció ha anat canviant a mesura que el projecte ha anat avançant. Per aquest motiu, el comitè extern d'avaluació ha recomanat que abans d'iniciar l'avaluació es valori l'oportunitat de dur a terme aquest procés, així com també l'aprofitament que se'n pot treure, per tal de continuar aprofundint en la reflexió interna. Com en el cas de les filologies, sembla que l'envergadura del projecte ha dificultat la participació més activa dels membres de la comunitat universitària.

Tant el comitè intern com el comitè extern han destacat la necessitat de millorar els mecanismes de subministrament de dades acadèmiques de la UdL per tal d'augmentar l'eficiència del procés d'avaluació.

Context institucional

Els ensenyaments d'Història, Geografia i Història de l'Art s'imparteixen a la Facultat de Lletres de la UdL, juntament amb els de Filologia Catalana, Filologia Hispànica, Filologia Francesa i Filologia Anglesa. A Catalunya, aquest tres ensenyaments també s'imparteixen a la UB, la UAB, la UdG i la URV. La presència de les titulacions de la UdL en el panorama català és la menor, com demostra el fet que el percentatge mitjà sobre el total d'alumnes dels ensenyaments a Catalunya és del voltant del 7%. L'ensenyament d'Història de la UdL té uns 190 alumnes i cada any se'n graduen uns 40; el de Geografia en té uns 108 i cada any se'n llicencien uns 12, i el d'Història de l'Art en té uns 276 i cada any se'n graduen uns 27.

En el seu entorn geogràfic, cal dir que la Facultat de Lletres és un dels referents culturals més importants i que compta amb professors de prestigi reconegut, la tasca dels quals té un impacte important en la vida cultural de l'àrea de Lleida. El comitè extern ha destacat les bones relacions que la Facultat manté amb empreses i institucions del seu entorn i amb altres universitats. Ara bé, durant el procés d'avaluació s'ha posat en relleu la necessitat de reforçar la cooperació entre la Facultat i els òrgans de govern de la UdL.

Taula 1. Dades generals de la UdL. Curs 2000-2001

	Història, UdL	Geografia, UdL	Història de l'Art, UdL
Alumnes de l'ensenyament	258	68	200
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	4.451	1.711	2.053
Alumnes totals matriculats a la UdL	9.064	9.064	9.064
Alumnes de cicle llarg a la UdL	2.351	2.351	2.351
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte del total d'alumnes de la UdL	2,8%	0,7%	2,2%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle llarg de la UdL	10,9%	2,9%	8,5%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	5,8%	3,9%	9,7%

L'accés a l'estudi

La major part dels nous alumnes provenen de les PAU i accedeixen en primera opció a les titulacions. Les altres vies d'accés (més grans de vint-i-cinc anys, FP) tenen molt poc pes. Les notes de tall dels últims anys no superen el cinc, per la qual cosa predomina un perfil d'estudiant amb qualificacions mitjanes, poc vocacional i amb tendència a abandonar la carrera. Així mateix, també destaca el nombre considerable d'alumnes que demanen el trasllat a altres universitats.

En el cas d'Història, destaca com a aspecte positiu, la presència d'un nombre d'alumnes motivats que participen i demostren una clara predisposició al treball, especialment quan passen del primer al segon cicle.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

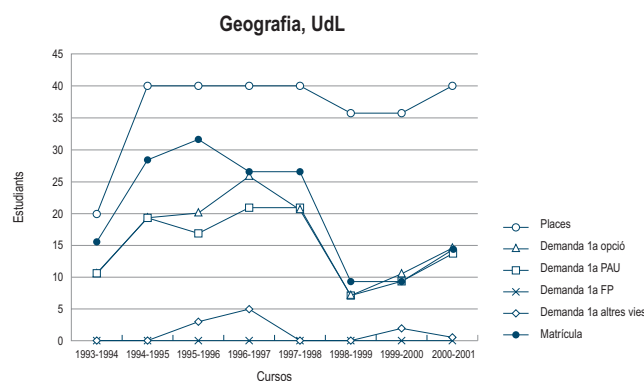
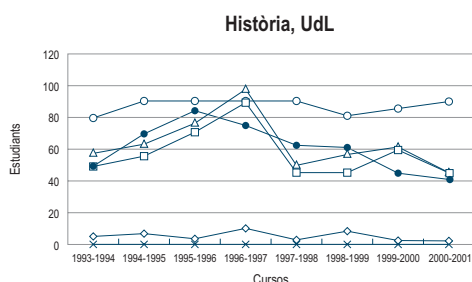
Titulació	Via d'accés PAU				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Història, UdL	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Geografia, UdL	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Història de l'Art, UdL	5,15	5,35	5,11	5,00	5,00

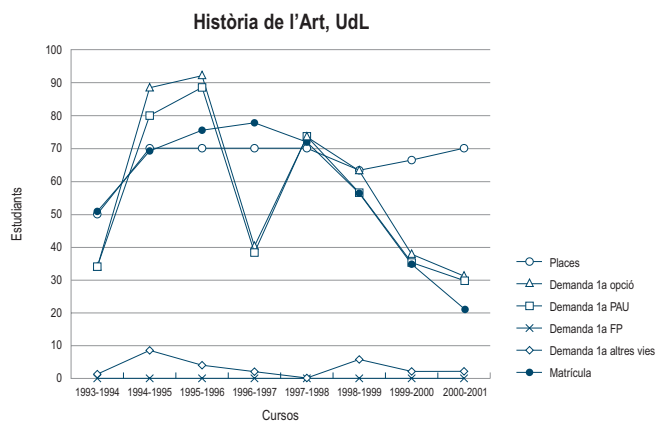
Taula 3 Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
Història, UdL	90	47	0,52	45	0	41
Geografia, UdL	40	14	0,35	13	1	14
Història de l'Art, UdL	70	32	0,46	30	2	30

* Places ofertes a Catalunya (curs 2000-2001): Història: 1.106; Geografia: 514; Història de l'Art: 480

Demanda en 1a opció a Catalunya (curs 2000-2001): Filologia Anglesa: Història: 1.086; Geografia: 208; Història de l'Art: 495



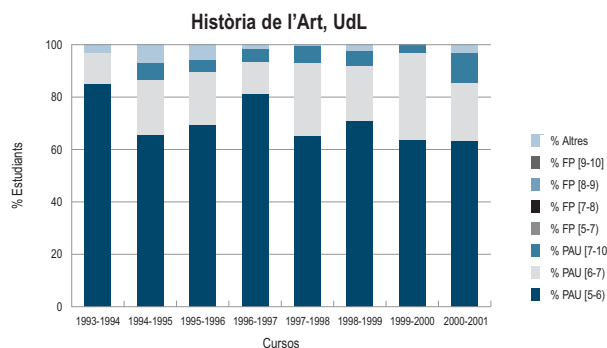
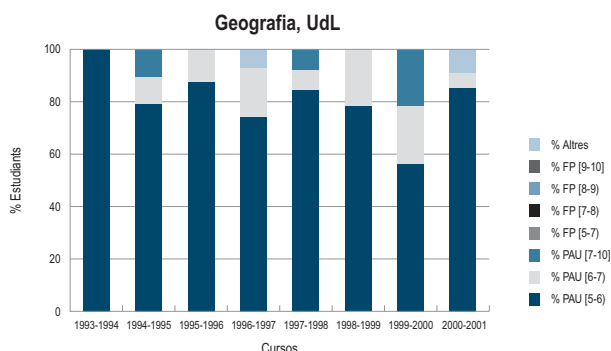
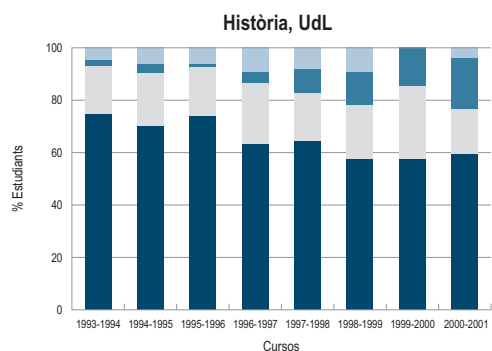


Atesa la tendència a la baixa que s'observa en el nombre d'alumnes matriculats –gairebé el 50% de les places ofertes no es cobreixen–, així com la davallada general de la demanda per cursar estudis d'Humanitats, les mesures orientades a la captació de nous alumnes han de ser, en opinió del comitè extern, una de les prioritats de la Facultat. Els responsables de les titulacions avaluades reconeixen la necessitat d'impulsar la política de captació de nous alumnes en la mateixa línia que ha començat ja l'ensenyament de Geografia.

Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7
Història, UdL	57,4	21,3	13,1	56,5	28,3	15,2	58,5	17,1	19,5
Geografia, UdL	77,8	22,2	0	55,6	22,2	22,2	85,7	7,1	0
Història de l'Art, UdL	71,2	21,2	4,5	63,6	31,8	4,5	63,3	23,3	10,0

Pel que fa a la preparació prèvia dels nous estudiants, tant el comitè intern com el comitè extern destaquen negativament les llacunes que aquells presenten en el coneixement de la història i consideren que és del tot necessari coordinar els continguts i els instruments que s'ensenyen durant l'educació secundària.



Fites, objectius i planificació

Els objectius establerts per les titulacions es limiten a recollir els de les disposicions ministerials. Per tant, no hi ha una definició específica ni dels objectius propis ni del perfil concret dels graduats. La Facultat ha iniciat un procés intern de reflexió per elaborar un pla estratègic que haurà de permetre precisar els objectius comuns del centre, així com adequar-hi l'estructura i el contingut del currículum. Pel que fa a la conformitat dels objectius amb les demandes formatives de la societat, el comitè extern considera que és difícil de ponderar, a causa de la poca percepció i l'escassa formulació de les demandes socials. La voluntat que manifesten els professors de la Facultat en aquest sentit és formar titulats polivalents amb capacitat per adaptar-se als nous temps i a les noves tecnologies de la comunicació. Finalment, el comitè extern recomana que, un cop estiguin definits els objectius, s'estableixin els mecanismes regulars de revisió i seguiment.

El programa de formació

L'anàlisi dels plans d'estudi permet fer unes consideracions de caràcter general per als tres ensenyaments i unes altres de particulars. En termes globals, el procés d'avaluació ha posat en relleu que els plans d'estudis són eminentment generalistes i deixen poc marge per crear itineraris d'especialització, en part com a conseqüència de l'oferta limitada de matèries optatives. En opinió del comitè extern, si s'accepta que les fites i els objectius del currículum són la formació de tipus generalista, l'estructura actual dels plans ho possibilita.

D'altra banda, s'ha observat la necessitat de reduir el nombre d'assignatures que han de cursar els estudiants actualment. En aquest sentit, els plans de formació carreguen de manera excessiva les hores lectives, la qual cosa deixa molt poc temps als alumnes per treballar individualment les lectures i desenvolupar el seu treball personal. Així mateix, els alumnes han manifestat que hi ha assignatures que no encaixen en l'actual model semestral.

Un altre aspecte comú dels ensenyaments avaluats és la necessitat de millorar la coordinació interdepartamental i intradepartamental, ja que, si bé es fa de manera informal, no hi ha mecanismes institucionalitzats que permetin la revisió dels objectius formatius i dels continguts dels programes. El comitè extern valora positivament les accions que s'han emprès en aquesta direcció, com ara la implantació d'un coordinador de titulació.

També s'ha destacat com a positiva l'edició de la *Guia de l'ensenyament*, que conté els programes de les assignatures actualitzats, així com tota la informació rellevant que els alumnes requereixen.

Taula 5. El programa de formació

	Història, UdL	Geografia, UdL	Història de l'Art, UdL
Publicació al BOE	21-07-1994	12-11-1997	22-07-1994
Anys de durada	4	4	4*
Pla d'estudis			
Crèdits troncal i obligatoris	179	144	147
Teoria	89,5	57	73,5
Pràctica	89,5	87	73,5
Crèdits optatius (b)	91	126	123
Crèdits de lliure elecció	30	30	30
Total	300	300	300
Altres dades			
Grau mínim de practicitat obligatòria	50%	60%	50%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	nd	nd	nd
Oferta de crèdits optatius propis (a)	121	156	153
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	30%	42%	41%
Relació d'optativitat (a/b)	1,3	1,24	1,24
Altres dades			
Projecte final de carrera / Pràcticum	No	No	No
Pràctiques en empreses	No	No	No
nd: dada no disponible			

En el cas de Geografia, destaca la variada tipologia de pràctiques que inclouen l'ús d'equipament informàtic, l'elaboració de plànols, les sortides de camp, etc. D'altra banda, i considerant l'especialització del professorat en geografia social, el comitè extern recomana reforçar el perfil de formació amb aquesta orientació, per bé que aleshores caldria integrar les àrees d'Anàlisi Geogràfica Regional i Geografia Física.

En la titulació d'Història, si bé el volum de crèdits pràctics es considera adequat, caldria definir-ne millor la tipologia i articular-ne de manera més coordinada la programació. El comitè extern recomana aprofitar les matèries optatives de segon cicle per oferir un perfil de formació més definit i que resulti més atractiu.

Pel que fa a Història de l'Art, tot i que l'informe d'avaluació intern no ho detalla, s'evidencia el mateix plantejament generalista de les altres dues titulacions i, per tant, els mateixos inconvenients, que es deriven de la concentració excessiva d'assignatures en quatre cursos.

Desenvolupament de l'ensenyament

En les titulacions avaluades s'evidencia una prevalença del vessant magistral i teòric de la docència, amb una presència escassa de les noves tecnologies. Actualment es duen a terme algunes experiències didàctiques més innovadores, que responen, però, més a iniciatives individuals que no pas a un plantejament col·lectiu de la Facultat. Els apunts són la principal eina de treball que fan servir els estudiants i els professors reconeixen que l'elevada càrrega lectiva deixa poc temps als estudiants per pensar i madurar els treballs. Malgrat tot, el comitè extern considera que la metodologia emprada s'adequa als objectius generalistes dels programes.

Segons el comitè d'avaluació extern, l'organització temporal de la docència és funcional. Ara bé, mentre que a Geografia la quadrimestralització de les assignatures es considera favorable, a Història s'hi considera menys. Dins de la Facultat mateixa hi ha qui opina que seria millor plantejar l'ensenyament en cinc anys.

Pel que fa al volum dels grups, es considera que són excessivament nombrosos en el primer cicle, la qual cosa dificulta l'ús d'estratègies docents més participatives que les actuals, especialment en les classes pràctiques. D'altra banda, l'assistència regular dels alumnes a classe se situa entre el 30% i el 60% dels matriculats.

Taula 6. Distribució d'alumnes a les titulacions. Curs 1999-2000

	Història, UdL	Geografia, UdL	Història de l'Art, UdL
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs			
Teoria	nd	nd	nd
Pràctica	nd	nd	nd
Mitjana d'alumnes de nou ingrés per grup de 1r curs			
Teoria	nd	nd	nd
Pràctica	nd	nd	nd
Mitjana d'alumnes per grup de 1r cicle			
Teoria	155	99	98
Pràctica	155	99	98
Mitjana d'alumnes per grup de 2n cicle			
Teoria	65	22	59
Pràctica	65	24	59
Alumnes totals			
	191	108	276
Alumnes equivalents a temps complet			
	nd	nd	nd
nd: dada no disponible			

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

	Història, UdL	Geografia, UdL	Història de l'Art, UdL
Taxa d'èxit 1r curs			
1a convocatòria	nd	nd	nd
2a convocatòria	nd	nd	nd
Taxa d'èxit 1r cicle			
1a convocatòria	76%	67%	74%
2a convocatòria	64%	56%	63%
Taxa d'èxit 2n cicle			
1a convocatòria	83%	84%	78%
2a convocatòria	76%	85%	81%
Rendiment acadèmic			
1r curs	nd	nd	nd
1r cicle	59%	68%	66%
2n cicle	79%	77%	78%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	39,3	11,6	27,3
Taxa de graduació (en tant per u)	0,58	0,43	0,49
nd: dada no disponible			

Formalment hi ha establert un règim de tutories, però no es pot parlar de cultura d'atenció tutorial. El model docent dominant de la classe magistral limita la posada en pràctica de mètodes de seguiment del treball dels alumnes, els quals, per la seva banda, tampoc fan massa ús de les tutories. El comitè extern valora positivament el compromís expressat pel nou equip deganal de la Facultat d'activar una docència tutoritzada.

Pel que fa als sistemes d'avaluació, es consideren adequats a l'esquema tradicional dels ensenyaments. Tant els horaris dels exàmens com els criteris d'avaluació es difonen amb prou antelació. Les característiques dels exàmens, però, depenen exclusivament del criteri del professor i no han de complir cap exigència ni han de passar cap supervisió dels departaments.

El comitè d'avaluació interna no ha fet cap valoració dels resultats acadèmics, mentre que el comitè extern considera els resultats de graduació moderadament satisfactoris, ja que, tot i no disposar d'evidències sobre aquest punt, els ha valorat per sota de la mitjana europea.

Professorat

El perfil de formació del professorat és adequat als ensenyaments, tot i que, segons el comitè extern, caldria replan-tejar el volum i la tipologia del professorat a l'hora de posar en marxa mesures d'innovació docent i caldria evitar que l'ampli ventall de matèries que s'imparteixen sovint no compti amb el professorat més idoni. La major part dels professors són doctors a temps complet.

Malauradament, no s'ha pogut disposar de dades per avaluar el compliment del professorat. Amb tot, segons el comitè intern el compliment de l'encàrrec docent és total.

Globalment, els alumnes manifesten un alt grau de satisfacció amb el professorat. Tot i així, el mecanisme que s'usa per tal que els alumnes valorin els professors (l'enquesta docent) no ha assolit nivells òptims. D'altra banda, els responsables de la Facultat han valorat positivament les iniciatives institucionals per impulsar la innovació docent.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

Història, Geografia i Història de l'Art, UdL	
Professorat ordinari	
Catedràtics d'universitat	nd
Titulars d'universitat	nd
Catedràtics d'escola universitària	nd
Titulars d'escola universitària	nd
Associats	nd
Altres	nd

nd: dada no disponible

Instal·lacions

Els ensenyaments avaluats imparteixen la seva docència en un mateix edifici, que comparteixen amb altres titulacions de la Facultat de Lletres i amb les titulacions de Dret i Economia.

Si bé s'han detectat algunes deficiències, en línies generals la infraestructura material és suficient. Les aules estan ben dotades i disposen de mecanismes de projecció audiovisual, encara que presenten alguns problemes d'insonorització i d'il·luminació. El punt més feble pel que fa a les instal·lacions és el reduït nombre d'aules disponibles en relació amb el nombre d'ensenyaments que s'imparteixen a la Facultat. La manca d'espai també s'observa en altres equipaments, com ara la sala d'estudis, amb un nombre de places especialment baix, els laboratoris i l'aula d'informàtica, la dotació de la qual s'hauria de reforçar per tal de facilitar la incorporació de les noves tecnologies.

La biblioteca que dona servei a la Facultat de Lletres també funciona com a biblioteca central de la Universitat. Si bé s'han valorat positivament tant el seu espai com la seva funcionalitat, el comitè d'avaluació extern recomana dur a terme una anàlisi del fons bibliogràfic disponible i de l'ordenació de l'ús que fan de la biblioteca els diferents col·lectius universitaris, per tal d'evitar problemes de congestió que perjudiquin els usuaris mateixos de la Facultat. D'altra banda, la cartoteca també s'ha considerat adequada.

Relacions externes

En l'apartat de les relacions externes, cal fer referència a la consolidació de la projecció dels ensenyaments, concretament en l'àmbit més proper i en l'àmbit nacional. El nombre de convenis i d'intercanvis posa en relleu l'activitat constant i la bona imatge de les titulacions avaluades. Així mateix, el comitè extern destaca la bona política d'extensió de la Facultat i la seva presència cultural en l'entorn urbà més proper.

Per contra, la participació dels alumnes en els programes europeus d'intercanvi és baixa, com a conseqüència, probablement, de l'escassa tradició d'aquest tipus d'intercanvis a la Facultat.

Recerca

L'avaluació d'aquest apartat només s'ha dut terme en l'ensenyament d'Història. L'activitat de recerca desenvolupada pels departaments d'aquesta titulació és, en opinió del comitè extern, plenament satisfactòria. Així ho demostren el volum i la qualitat de la producció, així com els projectes de recerca reconeguts actualment. Tot i així, sovint els esforços en investigació són excessivament individuals i, per tant, convindria pensar en estratègies per enfortir els grups i definir els objectius de la recerca.

Atès el caràcter generalista del currículum de l'ensenyament d'Història, l'activitat de recerca no incideix en el disseny de les assignatures, excepte en algunes assignatures optatives. Tampoc no hi ha una implicació institucionalitzada dels alumnes de segon cicle en tasques relacionades amb la recerca.

Introducció

La titulació de Geografia de la URV ha estat avaluada dins del programa institucional de l'any 2000 de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya). La fase d'avaluació interna, però, no va començar fins al desembre de l'any 2000, en què es va constituir el comitè intern, i es va concloure el mes d'abril de 2002, en què es va lliurar l'autoinforme. En el comitè intern hi havia una representació adequada de professors, alumnes i personal d'administració i serveis de la titulació. El procés d'avaluació va coincidir amb el procés de revisió del Pla d'estudis. La visita del comitè extern d'avaluació va tenir lloc durant el mes de maig de 2002 i l'informe extern va ser lliurat a AQU Catalunya el mes de juliol. En aquest comitè hi havia professors d'altres universitats, professionals vinculats a la geografia i un expert en processos d'avaluació.

En general, l'avaluació s'ha desenvolupat de manera satisfactòria i en un clima de col·laboració i coincidència en la diagnosi entre ambdós comitès. Amb tot, cal tenir present que es va avaluar fonamentalment un pla ja revisat i que, en canvi, s'han fet propostes relatives a un altre.

Context institucional

Els estudis de Geografia de la URV s'imparteixen a la Facultat de Lletres, situada al centre de Tarragona, juntament amb els ensenyaments d'Antropologia Social i Cultural, Filologia anglesa, Filologia catalana, Filologia hispànica, Història i, des del curs 2001-2002, Història de l'Art i Publicitat i Relacions Públiques. A Catalunya, aquest ensenyament també s'imparteix a la UB, la UAB, la UdG i la UdL. Hi ha, per tant, una oferta àmplia que genera una competència notable.

L'ensenyament es va començar a impartir a la URV el curs 1993-1994. Ara bé, aquests estudis es feien a Tarragona des de l'any 1971 per mitjà de la titulació d'Història General i Geografia de la Divisió VII de la Universitat de Barcelona, que s'impartia a la Facultat de Lletres. Actualment hi ha més de 160 alumnes matriculats i cada any se'n graduen uns 20.

Taula 1. Dades generals de la URV. Curs 1999-2000

	Geografia, URV
Alumnes de l'ensenyament	168
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	1.999
Alumnes totals matriculats a la URV	11.737
Alumnes de cicle llarg a la URV	5.899
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte del total d'alumnes de la URV	1,43%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle llarg de la URV	2,85%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	8,4%

Malgrat que no hi ha una valoració social massa explícita de la funció del geògraf, a causa del desconeixement d'aquesta disciplina, el marc econòmic actual obre noves possibilitats als professionals de la geografia, relacionades amb la planificació, el desenvolupament i la gestió territorials, el medi ambient, la cartografia, etc. Així, l'arrelament i la connexió de la titulació amb l'entorn socioeconòmic de les comarques tarragonines són alts, i aquest és, precisament, un dels punts forts de l'ensenyament. En aquest sentit, la titulació gaudeix d'un bon reconeixement social, especialment entre els sectors turístic –sector bàsic de l'economia de la província–, climatològic i ambiental. En el mercat de treball, però, tot i les bones relacions que la titulació manté amb empreses i institucions, té una presència i una influència limitades.

L'accés a l'estudi

El principal repte de la titulació és fer front a la dràstica reducció de la demanda dels últims anys. Així, dels 49 alumnes que es van matricular en la titulació el curs 1997-1998, s'ha passat progressivament als 21 del curs 2000-2001 (vegeu el gràfic 1), com a conseqüència, entre altres factors, del descens de la natalitat i de l'augment de l'oferta educativa en l'àmbit de les ciències socials.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

Titulació	Via d'accés PAU				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Geografia, URV	5,01	5,19	5,00	5,00	5,00

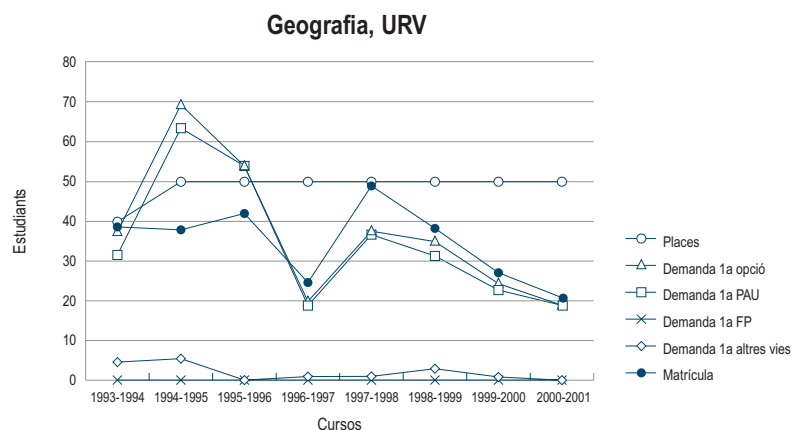
La gran majoria dels alumnes de nou accés provenen de les PAU (el 100% el curs 2000-2001) i el percentatge d'estudiants que han triat la carrera en primera opció ha anat augmentat progressivament. En general, la nota mitjana és baixa i la nota de tall s'ha mantingut en el 5 en els tres darrers cursos. D'altra banda, s'ha constatat que hi ha un nombre elevat d'abandonaments en el primer curs, fet que es produïa sobretot fa uns anys, quan alumnes procedents de Barcelona, que no havien pogut accedir a les universitats d'aquesta ciutat en la preinscripció, es traslladaven a aquestes després d'acabar el primer curs.

Finalment, pel que fa a l'accés cal dir que, a diferència d'altres ensenyaments d'humanitats en els quals hi ha més dones que homes, a Geografia les dues tercers parts dels alumnes són homes.

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

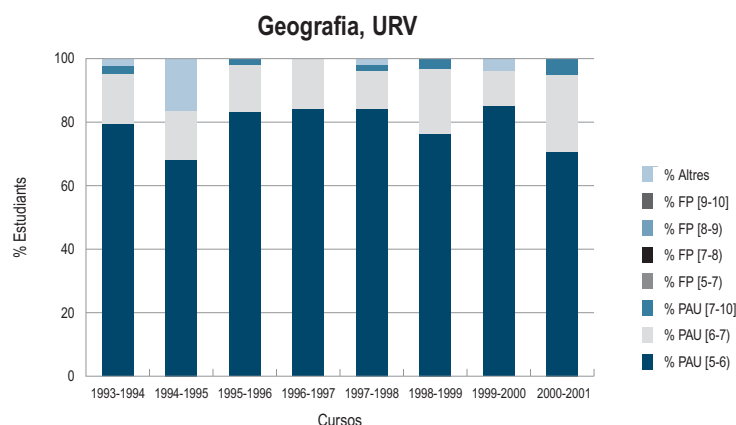
Titulació	Places ofertes*	Demanada global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
Geografia, URV	50	19	0,38	19	0	21

* Places ofertes a Catalunya (curs 2000-2001): 450
Demanda en 1a opció a Catalunya (curs 2000-2001): 231



Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Geografia, URV	76,3%	21,05%	2,6%	88,4%	11,5%	0%	71,42%	23,8%	4,76%



Tant l'ensenyament com la universitat mateixa duen a terme una tasca important de promoció i captació de nous estudiants, especialment entre els alumnes de batxillerat, cosa que el comitè extern d'avaluació ha valorat positivament, tot i que els resultats, de moment, han estat pocs. Per això els responsables de la titulació volen ampliar les accions de captació d'estudiants cap a antics alumnes d'altres titulacions, com ara Història, Magisteri, Enginyeria Tècnica, Topografia, etc.

Fites, objectius i planificació

Tot i que l'informe del comitè intern planteja adequadament els objectius i les fites de la titulació, no hi ha un document únic que els reculli, cosa que a partir de la posada en marxa del procés d'avaluació, el comitè intern ha expressat la voluntat de formalitzar-ne un. En aquest sentit, la reforma que s'ha fet del Pla d'estudis defineix ja l'orientació del títol cap a la formació de geògrafs professionals, preferentment relacionada amb el territori i el context socioeconòmic propers, i tenint també en compte d'oferir una base sòlida de formació generalista. En opinió del comitè extern, aquesta opció és la més indicada per a l'ensenyament. Els responsables de la titulació també consideren necessari que el Pla d'estudis consideri el perfil de futurs professionals com a professors de secundària.

Finalment, el comitè extern recomana que, un cop fixats els objectius, s'estableixin els mecanismes de revisió i seguiment oportuns, així com que la formació impartida es contrasti amb professionals externs a la Universitat (graduats, col·legis professionals, etc.).

El programa de formació

El Pla d'estudis avaluat, aprovat el 1994, té una càrrega global de 300 crèdits, que es reparteixen al llarg de dos cicles, de dos anys cadascun. El nou pla d'estudis, implantat el curs 2001-2002, té també una càrrega global de 300 crèdits, que es reparteixen en dos cicles, de tres anys el primer i de dos el segon, i combina una formació més professional, especialment en el segon cicle, amb una formació generalista i interdisciplinària.

El comitè extern d'avaluació considera que el Pla d'estudis té una estructura clara i una distribució per cursos i quadrimestres adequada. Tot i així, opina que hi ha un nombre excessiu d'assignatures per quadrimestre i any, a causa de la inexistència de matèries anuals. D'altra banda, el comitè extern valora positivament les assignatures de caràcter instrumental, especialment les de cartografia i estadística, ja que s'adiuen amb l'objectiu de la titulació d'oferir una formació per a la pràctica professional, però alhora recomana que s'estableixin línies d'especialització, sobretot en el segon cicle.

Taula 5. El programa de formació

Geografia, URV	
Publicació al BOE	02-02-1994
Anys de durada	4
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	186
Teoria	133,5
Pràctica	52,5
Crèdits optatius (b)	84
Crèdits de lliure elecció	30
Total	300
Grau mínim de practicitat obligatòria	28,2%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	26
Oferta de crèdits optatius propis (a)	204
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	28%
Relació d'optativitat (a/b)	2,42
Projecte final de carrera / Pràcticum	No
Pràctiques en empreses	Sí

La dimensió pràctica del Pla d'estudis representa aproximadament el 30% de la docència i es concreta, d'una banda, en les pràctiques de laboratori i en els exercicis a classe, i, de l'altra, en les visites a institucions i organismes externs i en les sortides de camp que es fan freqüentment i que s'han considerat ben integrades en la programació docent. Cada curs s'organitza una sortida de camp en la qual es treballen transversalment els continguts impartits i en la qual participen professors d'altres universitats. El nombre d'alumnes per grup de pràctiques s'ha considerat adequat, però el fet que les pràctiques es concentrin en un dia de la setmana es considera un aspecte que s'ha de millorar, ja que representa un repte organitzatiu massa important i provoca coincidències horàries.

L'assignatura optativa Pràctiques Externes s'ha considerat un dels principals punts forts de l'ensenyament, entre altres factors perquè permet establir forts lligams amb empreses i institucions que, sovint, representen per a molts alumnes una porta d'entrada al món del treball. D'aquesta assignatura, se n'ha valorat positivament tant l'organització com el seguiment del treball que hi fan els alumnes, per bé que el comitè extern recomana ampliar-ne l'horari.

Pel que fa als programes de les assignatures, en general són coherents amb els objectius i els seus continguts s'han considerat adequats i actualitzats científicament. La *Guia de l'estudiant*, que es publica anualment, recull tota la informació necessària per als alumnes, però s'hi han observat algunes imprecisions i alguns buits que caldria revisar.

Desenvolupament de l'ensenyament

La metodologia docent, en opinió del comitè extern, és adequada i diversa. Hi ha una voluntat per a la innovació didàctica, com demostra el fet que les classes magistrals es combinin amb altres metodologies més participatives, com ara els exercicis amb dades estadístiques, les representacions gràfiques i cartogràfiques, els comentaris de text, els debats, els seminaris, etc. A més, sovint els alumnes exposen a l'aula els resultats dels seus treballs de recerca en grup. Malgrat això, el comitè intern constata una poca disponibilitat i una falta de temps material per complementar la formació rebuda a classe. D'altra banda, les infraestructures docents no són les més adequades per realitzar activitats docents participatives.

En general el compliment dels programes és elevat, si bé s'ha observat que els continguts estan molt comprimits i, per tant, els estudiants tenen poc temps per ampliar o aprofundir les tècniques d'anàlisi específiques explicades a classe. El volum d'hores lectives ultrapassa el que seria recomanable per a una dedicació a temps complet, però la revisió del Pla ha aconseguit solucionar aquest problema.

Taula 6. Distribució d'alumnes a les titulacions. Curs 1999-2000

Geografia, URV	
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs	
Teoria	45
Pràctica	37
Mitjana d'alumnes de nou ingrés per grup de 1r curs	
Teoria	32
Pràctica	26
Mitjana d'alumnes per grup de 1r cicle	
Teoria	44
Pràctica	36
Mitjana d'alumnes per grup de 2n cicle	
Teoria	33
Pràctica	28
Alumnes totals	168
Alumnes equivalents a temps complet	145

Segons el comitè extern d'avaluació, l'organització de la docència en classes d'una hora i mitja de durada no és la més adequada i l'horari és massa dispers al llarg del dia, com a conseqüència de la manca d'espais adequats per a la docència. D'altra banda, la coordinació interna de l'ensenyament no es fa de manera sistemàtica.

Pel que fa a l'atenció tutorial, l'ensenyament disposa d'un pla d'atenció als alumnes, especialment dels de nou ingrés, clar i amb uns objectius ben definits. La relació entre professors i alumnes és fluïda i això facilita l'atenció individualitzada. Tot i així, les tutories de nou ingrés i de seguiment acadèmic no s'han mostrat prou eficaces, en gran part perquè els alumnes les usen poc. El comitè extern recomana reforçar les tutories de primer curs per tal de reduir l'elevat nombre d'abandonaments que es produeixen.

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

Geografia, URV	
Taxa d'èxit 1r curs	
1a convocatòria	62%
2a convocatòria	71%
Taxa d'èxit 1r cicle	
1a convocatòria	71%
2a convocatòria	81%
Taxa d'èxit 2n cicle	
1a convocatòria	79%
2a convocatòria	89%
Rendiment acadèmic	
1r curs	48%
1r cicle	58%
2n cicle	85%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	18
Taxa de graduació (en tant per u)	0,39

Quant als sistemes d'avaluació, tots els programes de les assignatures recullen les formes que es faran servir per a l'avaluació dels coneixements adquirits. Els principals mecanismes que s'usen són l'examen final, els treballs obligatoris, els dossiers de pràctiques i la valoració de la participació dels estudiants a classe. El comitè extern considera aquests procediments correctes, però creu que caldria millorar-ne la coordinació.

Pel que fa als resultats acadèmics, les taxes són elevades i augmenten a mesura que els estudiants passen de curs. La taxa de graduació, però, no arriba al 40%, la qual cosa indica que els estudis s'allarguen més del que indiquen els itineraris teòrics del Pla d'estudis. Per tal de reduir l'elevada taxa d'abandonaments i millorar els resultats acadèmics, el comitè extern aconsella reforçar les tutories de primer curs i tenir cura que els professors que imparteixen les matèries del primer any siguin els que tenen més experiència docent.

El comitè extern recomanaria la creació d'un departament propi de Geografia o algun tipus d'estructura unitària similar, per tal de millorar l'organització i la coordinació de la docència, així com la fixació d'uns objectius comuns. A més, aquesta estructura facilitaria dur a terme una política coherent de professorat.

Professorat

Tant el comitè intern com el comitè extern consideren que el perfil de formació dels professors és l'adequat per a la titulació. En la plantilla hi ha un nombre alt de doctors i professors amb un prestigi notable en el seu camp de treball, tant en l'àmbit acadèmic com en el professional. D'altra banda, tots els professors manifesten una atenció vers els alumnes, el treball aplicat i la relació amb les empreses i institucions. El comitè extern, però, creu que la plantilla resulta una mica massa justa per a les necessitats de l'ensenyament i que caldria tenir professors associats per impartir les assignatures més vinculades a la pràctica professional.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

	Geografia, URV
Professorat ordinari	
Catedràtics d'universitat	11,39%
Titulars d'universitat	43,13%
Catedràtics d'escola universitària	1,46%
Titulars d'escola universitària	8,86%
Associats	27,43%
Altres	7,73%

Instal·lacions

Ambdós comitès coincideixen a considerar que l'edifici, compartit per les facultats de Lletres i de Química, no reuneix les condicions necessàries per poder impartir una docència de qualitat. Així, l'aulari és insuficient amb relació al nombre de llicenciatures que s'hi imparteixen i el volum d'alumnes. Altres aspectes que cal considerar pel que fa a les instal·lacions són les deficiències acústiques i de llum de les aules, la manca d'aules especialitzades, la inadequació de l'equipament informàtic i, en general, la manca d'espai.

La biblioteca s'usa molt i el seu fons de llibres de geografia és suficient, tot i que el comitè extern recomana ampliar-lo. D'altra banda, s'han detectat alguns problemes de catalogació i classificació. La situació de la cartoteca és més greu, ja que, malgrat que disposa d'un fons interessant, té unes condicions materials inapropiades i el servei és inadequat.

Relacions externes

En l'àmbit local, les relacions externes de l'ensenyament amb el seu context social i territorial són adients. La Unitat de Geografia manté relacions formals, estables i compromeses amb un nombre considerable d'empreses i institucions. Tot i així, el comitè extern recomana augmentar els vincles de col·laboració amb professors d'altres universitats espanyoles i amb el Col·legi de Geògrafs.

Finalment, cal dir que s'han signat molt pocs convenis específics de geografia del programa d'intercanvi d'alumnes europeu Sòcrates. Fins al curs 2001-2002, únicament tres alumnes s'hi han interessat. El comitè extern creu que és bàsic promoure els convenis de col·laboració i d'intercanvi d'estudiants amb les universitats europees.

Recerca

En el marc de la titulació es desenvolupa una tasca de recerca important, amb uns resultats i un nivell de productivitat que el comitè extern considera adequats. S'ha valorat molt positivament el fet que els projectes d'investigació donin servei a l'entorn socioeconòmic més proper. Tot i això, el comitè extern recomana, d'una banda, que s'estableixin uns objectius clars per difondre els resultats de l'activitat investigadora, i, de l'altra, que es defineixin unes fites comunes per als diferents grups de recerca.

Introducció

La titulació d'Història de la URV ha estat avaluada dins del programa d'avaluació institucional de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya) del curs 2000-2001, en el marc de l'avaluació transversal d'aquest ensenyament.

La fase interna va començar amb la constitució del comitè intern i va concloure, el mes d'octubre de 2001, amb el lliurament de l'autoinforme. En el comitè intern hi havia una representació adequada de professors, alumnes i personal d'administració i serveis de la titulació.

La visita del comitè extern d'avaluació va tenir lloc durant el mes de novembre de 2001 i l'informe extern es va lliurar el mes de gener de 2002. En aquest comitè hi havia professors d'altres universitats, professionals vinculats a la història i un expert en processos d'avaluació.

L'avaluació es va desenvolupar de manera satisfactòria i en un clima de col·laboració entre ambdós comitès.

Context institucional

Els estudis d'Història de la URV s'imparteixen a la Facultat de Lletres, situada al centre de Tarragona, juntament amb els ensenyaments d'Antropologia Social i Cultural, Filologia Anglesa, Filologia Catalana, Filologia Hispànica, Geografia i, des del curs 2001-2002, Història de l'Art i Publicitat i Relacions Públiques. A Catalunya, aquest ensenyament s'imparteix en quatre universitats més: UB, UAB, UdG, UdL, i, per tant, l'oferta és prou àmplia per generar una competència notable.

L'ensenyament es va començar a impartir a la URV el curs 1993-1994. Ara bé, l'ensenyament d'Història és present a Tarragona des de l'any 1971, l'ensenyament d'Història, està present a Tarragona per mitjà de la titulació d'Història General i Geografia de la Divisió VII de la Universitat de Barcelona que s'impartia a la Facultat de Lletres. Té, actualment, més de 300 alumnes i cada any se'n gradua una mitjana de 40. En opinió del comitè intern, l'aparició de nous centres i noves especialitats ha fet perdre pes i influència a l'ensenyament dins de la Universitat. Ara bé, el comitè extern valora molt positivament la posició estratègica de l'ensenyament en un entorn cultural i històric extraordinàriament ric.

Taula 1. Dades generals de la URV. Curs 1999-2000

	Història, URV
Alumnes de l'ensenyament	339
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	4.811
Alumnes totals matriculats a la URV	11.737
Alumnes de cicle llarg a la URV	5.899
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la URV	2,9%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle llarg de la URV	5,7%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	7%

Les sortides professionals dels llicenciats són les tradicionals de docència, recerca i Administració. Amb tot, els responsables de l'ensenyament manifesten una preocupació per potenciar en els estudiants habilitats intel·lectuals i instrumentals que els capacitin per exercir altres professions. La titulació es planteja la necessitat de reflexionar sobre possibles sortides laborals relacionades amb les noves demandes socials.

L'accés a l'estudi

La gran majoria dels alumnes nous provenen de les PAU (el 94% el curs 2000-2001) i hi ha un percentatge alt d'estudiants que han escollit la carrera en primera opció. En general, però, la nota mitjana d'accés és baixa i s'ha mantingut en un cinc durant els tres darrers cursos. Cal destacar, però, l'increment del nombre d'alumnes matriculats amb notes entre 6 i 7. D'altra banda, gairebé dues terceres parts dels alumnes són dones.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

Titulació	Via d'accés PAU				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Història, URV	5,23	5,00	5,00	5,00	5,00

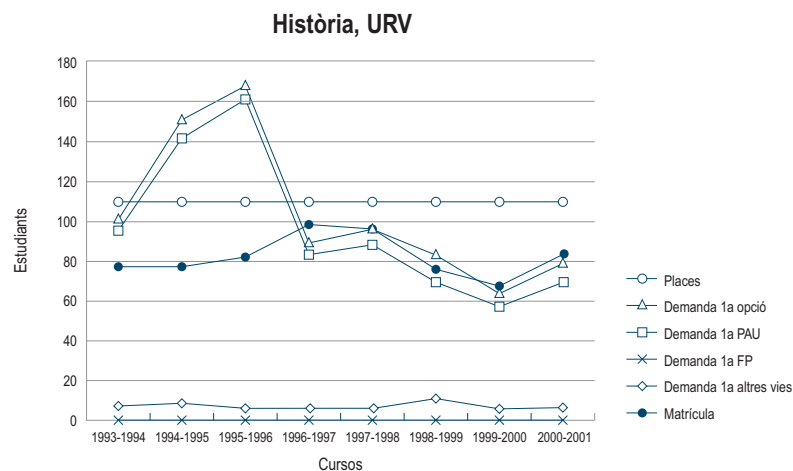
El comitè d'avaluació extern (CAE) posa en relleu la disminució gradual d'alumnes en els darrers anys. Si bé, per tal de captar estudiants, tradicionalment s'han fet presentacions de la Universitat als instituts de secundària de la demarcació de Tarragona i també s'han rebut alumnes als centres durant les Jornades de portes Obertes, el CAE recomana millorar el sistema actual tractant de mantenir un contacte previ amb les direccions i els professors dels IES, molts d'ells antics alumnes de l'ensenyament. D'altra banda, el comitè d'avaluació valora positivament les accions d'acollida i de tutorització dels nous alumnes.

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
Història, URV	110	78	0,71	71	7	84

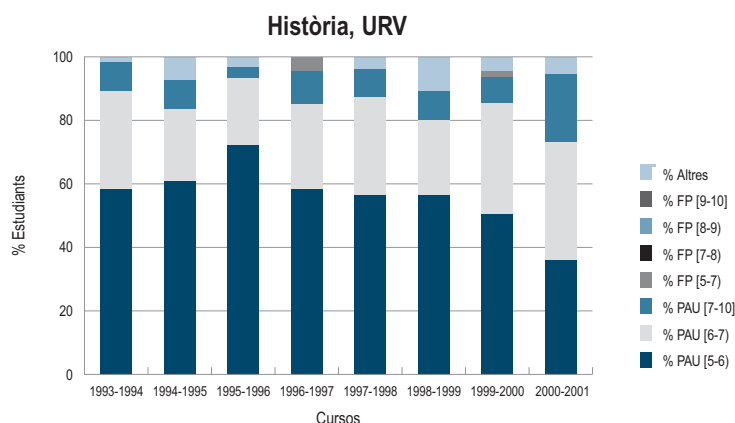
* Places ofertes a Catalunya (curs 2000-2001): 1.090

Demanda en 1a opció a Catalunya (curs 2000-2001): 786



Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Història, URV	56%	24%	8%	50,7%	33,3%	10,1%	35,7%	36,9%	21,4%



Tant el comitè intern com el comitè extern destaquen la necessitat de millorar la preparació dels alumnes que provenen del batxillerat, especialment pel que fa als coneixements d'història i al poc interès que demostren per aquesta els estudiants que es matriculen a la carrera sense tenir massa clar què volen estudiar.

Fites, objectius i planificació

Si bé no hi cap evidència documental sobre el perfil de la formació, en l'autoinforme apareix la definició següent: «Formar els nostres estudiants en la reflexió. Dotar-los de la preparació adequada que els permeti seleccionar, optimitzar, triar, ordenar, resumir i, finalment, entendre i fer entendre la societat, proporcionant-los els coneixements necessaris del passat però, al mateix temps, possibilitant que aquests coneixements, juntament amb altres habilitats específiques (coneixement de llengües, ús de noves tecnologies, etc.), serveixin per poder afrontar els nous reptes de l'actual situació sociolaboral.»

En opinió del comitè extern, aquest perfil de formació resulta desdibuixat, tot i que l'estructura i els continguts del currículum responen adequadament als objectius. En aquest sentit, també destaca l'esforç institucional per adaptar el perfil de la formació a les noves necessitats socials.

No hi ha mecanismes formals de revisió i seguiment dels objectius, però caldria implementar-los un cop s'hagin definit.

El programa de formació

El Pla d'estudis té una càrrega docent de 300 crèdits, repartits en quatre anys, i les assignatures són anuals. El nou pla d'estudis, implantat el curs 2001-2002, té també 300 crèdits, repartits en dos cicles, de tres anys el primer i de dos el segon. En aquest nou pla ja s'apliquen algunes de les millores proposades arran de l'avaluació.

Globalment, el Pla opta per una formació completa i generalista. L'estructura del Pla aborda de manera piramidal –des de la temàtica fins a la troncalitat/optativitat– l'estudi de les realitats històriques, tant les nacionals, com les estatals, les europeomediterrànies i les universals, i disposa d'una transversalitat adequada. Amb tot, el comitè intern considera necessari reformar les matèries i, al mateix temps, activar assignatures instrumentals que completin la formació en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i les llengües modernes.

Es constata una sobrecàrrega lectiva, especialment en el primer curs, que fa difícil seguir una seqüència cronològicament harmònica i acabar el programa en el temps previst. També s'ha constatat una manca de matèries de caràcter metodològic i introductor en el primer curs. D'altra banda, es considera que caldria augmentar el nombre d'assignatures optatives, per tal d'oferir una major especialització i una oferta més atractiva als alumnes.

Taula 5. El programa de formació

Història, URV	
Publicació al BOE	03-02-1994
Anys de durada	4
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	192
Teoria	128
Pràctica	64
Crèdits optatius (b)	78
Crèdits de lliure elecció	30
Total	300
Grau mínim de practicitat obligatòria	30%
Nombre d'assignatures optatives ofertes*	52
Oferta de crèdits optatius propis* (a)	312
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	26%
Relació d'optativitat* (a/b)	4
Projecte final de carrera / Pràcticum	No
Pràctiques en empreses	No
* Pot variar anualment	

La dimensió pràctica del Pla representa el 30% dels crèdits i es divideix en dues categories: les pràctiques que es poden fer a la Facultat mateixa (comentaris de text, lectura de mapes, documentals, etc.) i les que s'han de fer a l'exterior (visites a excavacions, museus, etc.). En el programa de pràctiques s'han observat dificultats per encaixar els horaris i algunes repeticions de temes. Per aquest motiu, el comitè extern recomana oferir una proposta més coordinada. D'altra banda, no hi ha cap programa de pràctiques externes en empreses o institucions, cosa que, en opinió del comitè extern, permetria una vinculació més gran dels alumnes amb l'entorn.

Els responsables de la titulació mostren una preocupació constant per revisar i posar al dia els continguts dels programes i la bibliografia. Tot i això, el comitè extern recomana millorar els mecanismes interns de coordinació del Departament, tant per poder organitzar la docència de les diferents assignatures i evitar així l'encavalcament de continguts, com perquè els programes de les assignatures a l'abast dels alumnes presentin el mateix tipus d'informació.

Desenvolupament de l'ensenyament

Tot i que la titulació demostra interès en la innovació didàctica, la metodologia docent més emprada és de caire tradicional i es basa en la classe magistral. El comitè extern considera que l'elevat nombre d'assignatures i el mal estat de les instal·lacions dificulten la incorporació de les TIC a les aules. La principal eina d'estudi dels alumnes són els apunts de classe. S'ha destacat com a punt feble que les hores que es dediquen a la lectura de la bibliografia són mínimes. Tot i que el grau d'exigència es considera adequat, els professors opinen que els alumnes dediquen poques hores a l'estudi.

Quant a l'organització docent, cal dir que, com que les aules no estan massificades, els professors poden tenir un coneixement més directe dels problemes dels alumnes. Ara bé, també cal dir que un dels aspectes més negatius de l'ensenyament és la baixa assistència a les classes, a les quals sovint només assisteixen la meitat dels alumnes matriculats. Tot i que el comitè extern considera correcta la funcionalitat de l'estructura docent, s'han observat algunes dificultats, com ara l'encavalcament de continguts, a l'hora de conciliar els horaris de les assignatures, especialment els de les de pràctiques.

Taula 6. Distribució d'alumnes a les titulacions. Curs 1999-2000

	Història, URV
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs	
Teoria	100
Pràctica	100
Mitjana d'alumnes de nou ingrés per grup de 1r curs	
Teoria	66
Pràctica	66
Mitjana d'alumnes per grup de 1r cicle	
Teoria	90
Pràctica	90
Mitjana d'alumnes per grup de 2n cicle	
Teoria	74
Pràctica	74
Alumnes totals	
	339
Alumnes equivalents a temps complet	
	306

L'atenció tutorial es limita al compliment de la normativa vigent. Amb tot, s'ha posat en marxa un programa pilot d'atenció als nous alumnes que es valora positivament. Els professors manifesten una disposició plena a atendre els estudiants, però els alumnes mateixos en fan poc ús. Els responsables de la Facultat assumeixen la necessitat d'establir vies de comunicació amb els estudiants, més enllà de les enquestes que ja es fan, per conèixer les seves demandes, crítiques, etc.

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

	Història, URV
Taxa d'èxit de 1r curs	
1a convocatòria	71%
2a convocatòria	57%
Taxa d'èxit de 1r cicle	
1a convocatòria	78%
2a convocatòria	67%
Taxa d'èxit de 2n cicle	
1a convocatòria	90%
2a convocatòria	90%
Rendiment acadèmic	
1r curs	55%
1r cicle	62%
2n cicle	83%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	
	44
Taxa de graduació (en tant per u)	
	0,58

L'avaluació dels estudiants es basa en un examen final escrit de l'assignatura, el qual, de vegades, es complementa amb comentaris sobre diapositives, textos, etc. Tant la planificació dels exàmens com els criteris per a la seva correcció estan convenientment definits en la *Guia de l'estudiant*. En opinió del comitè extern, cal evitar que l'avaluació se centri gairebé exclusivament en l'examen final.

Pel que fa als resultats acadèmics, en el primer curs s'observa una baixa taxa de rendiment acadèmic, com a conseqüència de diversos factors: l'accés d'alumnes poc motivats, la gran càrrega lectiva, la desorientació dels estudiants i el poc bagatge adquirit en el batxillerat, cosa que fa que hi hagi també un nombre important d'abandonaments. A mesura que els alumnes progressen, els resultats acadèmics milloren.

Professorat

En opinió del comitè extern, el volum i el perfil de la plantilla són correctes. Els professors són qualificats (el 90,6% són doctors) i tenen currículums investigadors amplis i reconeguts.

No obstant això, s'observen alguns desequilibris de plantilla en les àrees d'Història Antiga i Arqueologia. El comitè extern considera que hi hauria d'haver un catedràtic al capdavant de cada àrea de coneixement. Altres aspectes que caldria millorar són la manca total de professors ajudants i l'escàs nombre de professors associats a temps parcial que connectin el món professional amb la docència.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

	Història, URV
Professorat ordinari	
Catedràtics d'universitat	21%
Titulars d'universitat	54,2%
Catedràtics d'escola universitària	5,2%
Titulars d'escola universitària	2,6%
Associats	15,6%
Altres	1,3%

Les enquestes sobre la valoració que els estudiants fan dels professors de la titulació presenten uns resultats positius, per sobre de la mitjana de la Universitat.

Quant a les polítiques de formació i innovació, l'oferta institucional actual de la URV no satisfà les expectatives dels professors.

Instal·lacions

Tant el comitè intern com el comitè extern coincideixen a considerar que l'edifici, compartit per les facultats de Lletres i de Química, no reuneix les condicions necessàries per poder impartir una docència de qualitat. L'espai és insuficient per al nombre de llicenciatures que s'hi imparteixen i el volum d'alumnes que hi estudien, les aules presenten dèficits acústics i de llum, i falten aules especialitzades i una sala de professors. A més a més, l'equipament informàtic, tot i els esforços fets en els darrers anys, és poc adequat i no permet usar les noves tecnologies de la informació a les aules.

Quant a la biblioteca, s'ha posat en relleu que, tot i els últims avenços, el seu fons bibliogràfic és limitat i hi ha «buits bibliogràfics» que cal resoldre. D'altra banda, calen més recursos, tant humans com materials.

Relacions externes

La titulació manté bones relacions amb altres universitats de Catalunya i de la resta de l'Estat, com també amb altres universitats europees. Ara bé, moltes d'aquestes relacions es limiten a un àmbit interpersonal o de recerca.

Les institucions culturals de l'entorn proper estan dirigides per antics alumnes de la Facultat, la qual cosa fa que les relacions siguin bones i fluïdes. Aquest fet, segons el comitè extern, contribueix a donar una projecció externa positiva. Així mateix, destaquen les bones relacions que el professorat de l'ensenyament manté amb arxius, biblioteques, hemeroteques i museus.

En el període avaluat, la participació dels alumnes en els programes d'intercanvi ERASMUS va ser baixa, per bé que en els darrers anys ha augmentat de manera contínua. La poca promoció d'aquest programa i els baixos ajuts econòmics per als estudiants s'apunten com les causes principals d'aquest fet.

Recerca

Des de la titulació es duu a terme una recerca important, d'un bon nivell qualitatiu i que s'ha anat incrementant progressivament. En general, el comitè extern destaca la quantitat de projectes en curs, així com la qualitat de bona part d'aquests. En particular, esmenta l'excel·lència assolida en les àrees de Prehistòria i Arqueologia, implicades en projectes d'abast nacional i internacional. La influència d'aquesta activitat de recerca influeix positivament en l'oferta d'optativitat i en els programes de tercer cicle.

Fins a aquest moment, no hi ha una veritable cooperació entre tots els grups investigadors.

Introducció

L'avaluació dels ensenyaments d'Humanitats i de Filologia Catalana ha estat la primera experiència d'avaluació institucional a què s'ha sotmès la Universitat Oberta de Catalunya. Abans de res, cal dir que la UOC és una universitat no presencial amb un model pedagògic diferent del de les altres universitats catalanes, que es basa en l'ús intensiu de les noves tecnologies per mitjà d'un campus virtual. El curs 1999-2000 hi havia 1.266 alumnes matriculats a Humanitats i 258 a Filologia Catalana (vegeu la taula 1). El fet que en aquell moment encara no hi hagués cap promoció de graduats d'aquests dos ensenyaments ha limitat l'avaluació de la seva trajectòria acadèmica.

Pel que fa al procés d'avaluació, la fase interna es va iniciar el primer semestre del curs 2000-2001. Es va fer servir com a referent bàsic per a aquesta fase el model de la Fundació Europea per a la Gestió de la Qualitat (EFQM). A més a més, no es va disposar de l'annex de dades i d'indicadors que es va fer servir en les altres avaluacions d'AQU Catalunya i, per tant, aquest informe no considera els indicadors habituals. En la fase externa, que va tenir lloc durant el mes de novembre de 2001, el referent va ser el model propi d'AQU Catalunya, si bé el comitè extern va haver de fer un exercici d'adaptació a aquesta situació especial.

El comitè d'avaluació intern (CAI) ha tingut una composició excessivament centrada en l'equip directiu de les titulacions i, en aquest sentit, el comitè extern ha recomanat que, a les properes avaluacions, el CAI tingui una representació més plural. En el comitè extern hi ha hagut una representació adequada d'acadèmics –dos dels quals són d'universitats estrangeres (Maastricht i Cambridge)–, un professional i un expert en processos d'avaluació.

En resum, malgrat algunes dificultats, com ara centrar l'avaluació en dos ensenyaments quan hi ha aspectes que formen part del conjunt de la UOC i l'escassa tradició en avaluació d'ensenyaments no presencials, es considera que els resultats assolits en el procés d'avaluació són positius com a primera experiència d'avaluació d'ensenyaments no presencials, especialment pel seu caràcter prospectiu per a properes avaluacions.

Context institucional

Els estudis d'Humanitats i de Filologia es van crear l'any 1995. La llicenciatura d'Humanitats es va començar a impartir el curs 1996-1997 i la de Filologia Catalana s'imparteix des del curs 1998-1999. Malgrat el caràcter recent d'aquests estudis, la seva inserció en l'entorn universitari català es considera positiva. Tot i així, el comitè extern opina que es tracta d'un model que encara no està consolidat.

S'han considerat com a punts forts de la UOC el fet que és pionera en l'oferta telemàtica d'ensenyaments. La UOC es caracteritza per una dualitat organitzativa interna i externa. En l'àmbit intern hi ha l'equip directiu, els professors propis i el personal d'administració. En l'àmbit extern hi ha l'equip de tutors, els autors de materials i els consultors d'assignatures. Aquesta estructura requereix un esforç permanent de coordinació i comunicació que, segons l'opinió del comitè extern d'avaluació, caldria impulsar i millorar.

Taula 1. Dades generals de la UOC. Curs 2000-2001

	Humanitats, UOC	Filologia Catalana, UOC
Alumnes de l'ensenyament*	1.266	258
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	2.399	2.112
Alumnes totals matriculats a la UOC	12.352	12.352
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la UOC	10,25%	2,09%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	55,77%	12,2%

* Dades de la UOC

L'accés a l'estudi

L'oferta de la formació digital no es pot comparar amb l'oferta de places de les universitats presencials. El procés d'avaluació ha posat de manifest que la UOC hauria de perfilar uns indicadors de la qualitat de l'accés, propis del seu model.

El perfil dels alumnes de la UOC, i en especial d'aquests ensenyaments, és molt diferent del dels alumnes de nou accés de les universitats presencials. La majoria dels alumnes treballen i molts ja tenen una titulació (vegeu la taula 2). D'altra banda, les dades disponibles de matriculació dels ensenyaments avaluats evidencien que hi ha moltes altes i baixes, abandonaments i estudiants que durant alguns semestres no es matriculen de cap assignatura, aspecte característic d'aquesta mena d'ensenyaments.

Taula 2. Perfil dels alumnes. Curs 1999-2000

	Humanitats, UOC	Filologia Catalana, UOC
Percentatge d'alumnes que ja tenen una titulació universitària	57,10%	44%
Percentatge d'alumnes que treballen	94,4%	92,4%
Percentatge de dones	54,9%	70%
Percentatge d'homes	45,1%	30%

Fites, objectius i planificació

Els objectius estan clarament definits en tots dos ensenyaments i es recullen no tan sols en els documents interns, sinó també en els fulls informatius dels estudis. El comitè extern valora positivament la definició i la documentació dels objectius, com també la planificació d'ambdós ensenyaments, tot i que recomana millorar-ne el desenvolupament operatiu. També proposa desenvolupar i millorar els mecanismes de seguiment i control de la qualitat i l'actualització dels objectius.

El programa de formació

En el desplegament de pla d'estudis d'Humanitats es té cura que el nombre d'assignatures troncal i obligatòries que inclou mantingui un equilibri entre els diferents àmbits de coneixement i permeti la transversalitat interdisciplinària, tot evitant la mera juxtaposició dels aprenentatges.

Quant al pla d'estudis de Filologia Catalana, es considera que no se'n pot fer una valoració prou detallada, ja que és massa recent (es va iniciar el curs 1998-1999). Amb tot, un dels trets més rellevants d'aquest pla és que posa un èmfasi especial en les matèries de llengua enfront de les de literatura.

El comitè extern opina que els continguts curriculars i la programació de tots dos ensenyaments són correctes, tot i que considera que en el desplegament dels estudis caldria seguir una opció més decidida per la interdisciplinarietat. Així, creu que els plans d'estudis són molt similars als de les universitats tradicionals, per bé que destaca positivament el fet que afavoreixin la familiarització amb les tecnologies aplicades a la filologia i les humanitats, cosa que no passa tant en els ensenyaments presencials.

Quant a l'optativitat i l'oferta de crèdits de lliure elecció, la titulació d'Humanitats procura potenciar-ne la diversitat dins les orientacions primordials que l'estudi vol oferir. En el cas de Filologia Catalana, el procés d'avaluació ha posat en relleu la necessitat d'ampliar l'oferta d'optatives.

Cal esmentar la bona valoració que el comitè extern ha fet dels certificats de graduació progressiva que ofereix la titulació d'Humanitats. Aquests certificats acrediten que l'alumne ha superat les assignatures d'un determinat àmbit de coneixement; en són exemples el Certificat en estudis del món antic i medieval, el Certificat en metodologia i tècniques de treball, el Certificat en estudis d'art i cultura audiovisual, el Certificat en estudis literaris, etc. D'altra banda, el treball final de carrera es proposa com una etapa final de la llicenciatura que ajuda l'estudiant a relacionar els seus coneixements amb l'entorn professional.

Desenvolupament de l'ensenyament

El model d'ensenyament-aprenentatge intenta salvar les dificultats de la no-presencialitat mitjançant unes eines característiques del model de la UOC. D'una banda, es proporciona a l'estudiant el contingut bàsic de les matèries en suport paper o altres suports i, de l'altra, s'encarrega l'acció docent als consultors per mitjà del Campus virtual. L'equip extern d'avaluació considera que les dimensions més innovadores del model de la UOC són més aviat de tipus tecnològic, i no pas pedagògic, ja que, més enllà dels canvis que implica un ensenyament no presencial (inexistència de classes magistrals), el model es basa en la realització d'un seguit de tasques ben tradicionals (lectura acurada de textos i realització d'assaigs, comentaris, informes, etc.). Un dels millors aspectes del model és la facilitat que tenen els estudiants per comentar i discutir temes en un espai virtual supervisat pel consultor.

Pel que fa al treball dels alumnes, l'experiència demostra que un crèdit matriculat a la UOC implica almenys una hora de treball personal de l'alumne a la setmana al llarg del curs, la qual cosa representa que, si un estudiant vol finalitzar els estudis en els vuit semestres previstos, ha de dedicar 37,5 hores setmanals a l'estudi. Si es té en compte el perfil dels alumnes d'aquesta universitat (més del 90% treballen), aquesta previsió explicaria, en bona part, el baix nombre d'alumnes graduats. Així, s'estima que els estudiants necessiten uns dotze semestres per graduar-se.

El tutor s'interessa al llarg de tota la carrera pel progrés dels alumnes i fa d'enllaç amb els consultors en els casos que ho requereixen. La mitjana d'estudiants actius assignats a cada tutor és de 55 a Humanitats i de 35 a Filologia Catalana (dades del primer semestre de 2001).

La UOC ha fet una aposta pel sistema d'avaluació continuada. Els estudiants que s'acullen a aquest sistema han de fer diversos treballs i activitats al llarg del semestre. El comitè extern destaca la bona valoració que els alumnes fan de l'avaluació continuada. Però, alhora, recomana que es dugui a terme un seguiment dels resultats d'aquests mecanismes nous d'avaluació, que inclouen proves de validació, per tal de comprovar-ne l'eficàcia i l'absència d'efectes pedagògicament negatius. Així mateix, la UOC té establerts mecanismes per avaluar les taxes de rendiment acadèmic, que per al període avaluat eren del 67% a Humanitats i del 72% a Filologia Catalana.

Professorat

La docència s'estructura en tres figures: els professors propis de la UOC, que coordinen la docència des d'una seu institucional; els consultors, especialistes en assignatures concretes i externs a la Universitat, els quals, d'acord amb els professors propis, són responsables d'orientar personalitzadament l'aprenentatge dels estudiants; i, per acabar, els tutors, que realitzen tasques d'orientació curricular i de seguiment de grups relativament reduïts d'estudiants. L'estructura del professorat queda recollida a la taula següent:

Taula 3. Professorat

	Humanitats, UOC	Filologia Catalana, UOC
Nombre de professors propis de la UOC	8	5
Nombre de consultors	46	23
Nombre de tutors	18	6

El professorat propi és el més vinculat a la institució i no té com a tasca principal la docència, sinó més aviat la seva organització i coordinació, mentre que els consultors i els tutors són els encarregats directes de l'atenció docent, tot i que mantenen una relació de col·laboradors externs amb la Universitat.

Instal·lacions

En aquest apartat, cal fer referència, un cop més, als trets específics d'una universitat no presencial. Així, s'ha tingut en compte especialment l'adequació dels sistemes d'informació, que, en general, s'ha valorat positivament, tot i que aquest àmbit requeriria una avaluació específica que haurien de fer professionals en la matèria.

El servei de biblioteca mereix una menció especial. Cal destacar-ne l'evolució positiva de les prestacions de servei i la bona valoració que n'han fet els estudiants. Tot i així, s'han detectat alguns casos en què les consultes no reben una resposta prou ràpida. Segons el comitè extern, caldria incentivar, encara més, la cultura de la consulta bibliogràfica.

Relacions externes

S'han impulsat acords de cooperació amb institucions i altres universitats per a la realització de materials docents, congressos i xarxes o grups de recerca. Des del principi, els estudis avaluats han procurat mantenir relacions amb altres titulacions del sistema universitari català i hi han col·laborat intensament, en especial en l'elaboració de materials didàctics i l'organització de jornades. No obstant això, aquestes relacions tenen un caire més personal que no pas institucional.

Recerca

Aquesta dimensió no ha estat objecte d'una avaluació específica.

Àrea de Ciències Socials

**ESTADÍSTICA, UB (1r cicle),
INVESTIGACIÓ I TÈCNiques DE MERCAT, UB (2n cicle)
I CIÈNCIES ACTUARIALS I FINANCERES, UB (2n cicle)**

Introducció

Les titulacions d'Estadística, Investigació i Tècniques de Mercat (ITM) i de Ciències Actuarials i Financeres (CAF) de la Universitat de Barcelona (UB) es van avaluar conjuntament dins el programa d'avaluació institucional de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya) de l'any 2000.

La constitució del Comitè Intern que va avaluar aquests ensenyaments va tenir lloc el mes de juny de 2000 i es va formar el juliol del mateix any. El procés d'autoavaluació va durar nou mesos, fins que el Comitè Intern va lliurar l'autoinforme.

El Comitè Extern va ser nomenat per AQU Catalunya l'octubre de 2001. Estava format per dos acadèmics i dos professionals, tots quatre relacionats amb els àmbits de coneixement de les titulacions avaluades, i un metodòleg. En general, els processos d'avaluació intern i extern es van dur a terme amb normalitat.

Context institucional

Les titulacions avaluades són relativament noves a la UB. Totes s'imparteixen des de principis de la dècada dels noranta: Estadística, des del curs 1990-1991; ITM, des del 1992-1993, i CAF des del 1993-1994. Estadística és una titulació de primer cicle; ITM i CAF són de segon cicle. Es pot accedir a la titulació de Ciències Actuarials i Financeres quan s'ha obtingut un primer cicle en Administració i Direcció d'Empreses (ADE), Economia o Dret, la llicenciatura en alguna d'aquestes titulacions o la diplomatura en Ciències Empresarials o en Estadística. A l'ensenyament d'Investigació i Tècniques de Mercat es pot accedir des de les mateixes titulacions o bé des del primer cicle de Ciències Polítiques i de l'Administració, Psicologia, Sociologia o Publicitat i Relacions Públiques, des de la llicenciatura en alguna d'aquestes titulacions o amb el títol d'enginyer o enginyer tècnic.

Les titulacions avaluades estan adscrites a la Divisió II de la UB (Ciències Jurídiques, Econòmiques i Socials) que té un pes important dins la Universitat, ja que és la que té més estudiants (23.233) i la que imparteix més titulacions (11 d'homologades i 6 títols propis). Tot i així, la dimensió d'aquestes tres titulacions és petita, ja que només hi ha matriculats un 1,3% dels estudiants totals de la UB.

La presència d'aquestes titulacions és més important en el context català i espanyol. La UB és l'única universitat catalana que imparteix CAF i, fins al curs 2002-2003, també ha estat l'única que impartia ITM. Això ha situat aquestes titulacions en una posició estratègica important. Pel que fa a Estadística, que s'imparteix a dues universitats més, la de la UB és la primera en nombre d'estudiants, amb un 47 % dels estudiants matriculats en aquesta titulació a Catalunya.

Taula 1. Dades generals de la UB. Curs 1999-2000

	Estadística, UB	ITM, UB	CAF, UB
Alumnes de l'ensenyament	315	272	204
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	664	272	204
Alumnes totals matriculats a la UB	57.084	57.084	57.084
Alumnes de primer cicle a la UB	14.694	2.215	2.215
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la UB	0,5%	0,5%	0,36%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle curt de la UB	2,1%	12%	9 %
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	47%	100%	100%

L'accés a l'estudi

La titulació d'Estadística ofereix 95 places de nou accés. El curs 2000-2001, la demanda en primera opció es va situar en 80 sol·licituds. S'observa com en els darrers anys la demanda en primera opció ha disminuït considerablement, especialment la dels estudiants que provenen de les PAU. La matrícula també ha anat disminuint i és un 37% inferior a l'oferta de places.

La titulació d'ITM ofereix 90 places de nou accés. La demanda en primera opció el darrer curs analitzat va ser de 182 sol·licituds i, com en el cas d'Estadística, la demanda en primera opció ha disminuït –un 25% els últims quatre cursos. Gairebé la meitat dels estudiants de nou accés matriculats en aquesta titulació de segon cicle són diplomats en Ciències Empresarials, mentre que aproximadament un 30% ho són en Estadística; la resta provenen fonamentalment dels primers cicles d'ADE i d'Economia.

Finalment, la titulació de CAF també ofereix 90 places de nou accés i, com en les altres dues titulacions avaluades, la demanda en primera opció s'ha reduït –un 39%– respecte del curs 1999-2000. La matrícula final de nou accés és un 18 % inferior a l'oferta de places que fa la titulació. Gairebé un 60 % dels estudiants matriculats a CAF són diplomats en Ciències Empresarials i el segueixen en nombre els que provenen del primer cicle d'ADE i Economia –34%, el darrer curs– i els diplomats en Estadística.

El descens de la demanda en primera opció és preocupant, especialment per a la titulació d'Estadística, perquè es queda lluny de cobrir l'oferta de places. Per aquest motiu el Comitè Extern d'Avaluació recomana millorar les polítiques i les iniciatives de captació d'estudiants, així com la informació que se'ls proporciona. En general, les característiques dels estudiants de nou accés són adequades a les tres titulacions avaluades, encara que els estudiants que provenen de l'FP i es matriculen a Estadística presenten alguns dèficits importants en el coneixement de les matemàtiques.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

Titulació	Via d'accés PAU					Altres vies				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Estadística, UB	5,89	5,62	5,72	5,00	5,00	6,77	6,73	6,49	5,43	5,00

Com s'observa a la taula 2, les notes de tall d'Estadística han anat disminuint durant el període considerat, com a conseqüència de la davallada de la demanda. Cal destacar la baixada important de la nota de tall per als estudiants que provenen de l'FP, que el curs 1996-1997 era un punt més alta que per als que provenen de les PAU i el curs 2000-2001 és d'un 5,00.

Taula 3. Demanda d'accés a les titulacions. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	FP	
Estadística, UB	95	80	0,8	53	20	63
ITM, UB	90	182	2,0	—	—	90
CAF, UB	90	80	0,9	—	—	74

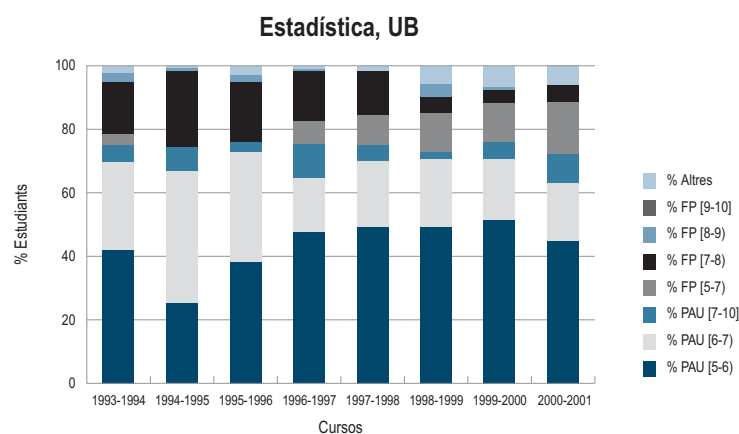
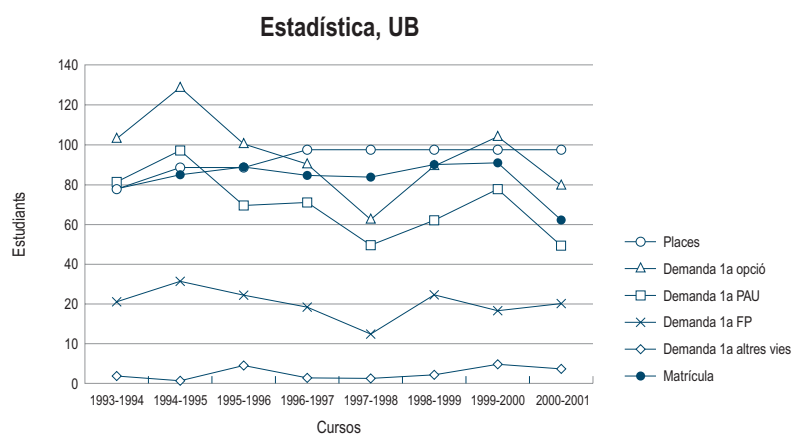
* Places ofertes a Catalunya: GAP, 220. CPA, 340.
Demanda en 1a opció a Catalunya: GAP, 181. CPA, 376.

Quant a l'accés, la titulació d'ITM té una demanda en la primera opció que dobla el nombre de les places que ofereix. En canvi, les titulacions d'Estadística i CAF, tot i que la demanda se situa molt pròxima al nombre de places ofertes, no les cobreix. No obstant això, cal dir que la titulació d'Estadística de la UB té una posició favorable respecte de les altres titulacions d'Estadística de Catalunya pel que fa a l'accés, perquè la relació entre la demanda i les places ofertes és més gran a la UB que a la resta de titulacions (0,8 i 0,54 respectivament).

Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Estadística, UB	45%	21%	6%	49%	18%	5%	38%	20%	13%
Titulació	Via d'accés FP								
	Curs 1998-1999		Curs 1999-2000		Curs 2000-2001				
	<7	>7	<7	>7	<7	>7			
Estadística, UB	17%	8%	15%	5%	19%	3%			

La suma de la distribució d'estudiants via PAU i FP per cada curs ha de sumar el 100%. Si això no passa, la diferència fins al 100% correspon als alumnes que han accedit a la titulació per vies diferents de les PAU i l'FP.



Fites, objectius i planificació

L'objectiu de la titulació d'Estadística és la formació adequada en les bases teòriques i en les metodologies i tècniques de l'estadística, tal com recull el Reial decret 1465/1990, de 26 d'octubre. Tot i així, la titulació de la UB estableix els objectius propis que l'orienten cap a una formació en estadística econòmica, amb la finalitat de facilitar la sortida professional dels graduats cap al sector econòmic i les institucions públiques. Al mateix temps, l'ensenyament pretén proporcionar els coneixements adequats que permetin als estudiants cursar les llicenciatures de segon cicle d'ITM i de CAF. Però, sobre els objectius, el Comitè Extern d'Avaluació opina que caldria millorar-ne la sintonia amb el currículum i definir-ne un de clarament finalista de la titulació.

Pel que fa a la titulació d'ITM, el Reial decret 1427/1990, de 26 d'octubre, estableix que aquests estudis han de proporcionar una formació adequada en els mètodes i les tècniques del mercat i del màrqueting (*mercadotecnia*). Els

estudis de la UB estan orientats preferentment a l'empresa comercial i pretenen capacitar els estudiants per a l'anàlisi, la planificació, la decisió i la implantació de totes les funcions i accions integrades en la gestió del màrqueting de les empreses. El Comitè Extern ha valorat positivament que els objectius estiguin definits de manera clara, tot i que recomana que, en el futur, es planifiquin els processos d'elaboració dels objectius i el perfil i que es fomenti la reflexió col·lectiva en aquest sentit.

El Reial decret 1399/1992, de 20 de novembre, estableix que el títol de CAF ha de proporcionar una formació científica adequada, principalment de naturalesa financeroestocàstica, que permeti una valoració i una gestió de riscos correctes per part dels agents econòmics que els donen suport i de les institucions que poden cedir-los. La titulació pretén oferir una formació que permeti als estudiants desenvolupar l'activitat en l'àmbit actuarial i financer, ja sigui en entitats asseguradores, de previsió social o gestores de fons de pensions, ja sigui en l'exercici lliure de la professió d'actuari. El Comitè Extern d'Avaluació considera que l'orientació de la titulació és eminentment actuarial i se centra poc en aspectes financers. Com en el cas de la titulació d'ITM, per tant, recomana dur a terme un procés regulat de reflexió a l'hora d'elaborar el perfil de formació i els objectius de l'ensenyament.

El programa de formació

El Pla d'estudis de la titulació d'Estadística va ser publicat en el BOE el 19 d'agost del 1999. Estadística consta de 181 crèdits: 145 d'obligatoris, 18 d'optatius i la resta de lliure elecció. Els crèdits obligatoris es concentren, fonamentalment, en els dos primers cursos i els optatius en el darrer. La càrrega lectiva està distribuïda de manera equilibrada entre els tres cursos acadèmics i l'itinerari recomanat suposa cursar 60 crèdits per curs. Pel que fa al currículum, el Comitè Extern considera que la reducció del nombre de crèdits en la darrera modificació del Pla d'estudis es va orientar més cap a la disminució de la càrrega docent que cap a l'adequació dels objectius i que, per exemple, la desaparició de l'obligatorietat de cursar l'assignatura Anàlisi Estadística Multivariant no ha representat cap millora en la formació dels estudiants. Les disciplines de caràcter econòmic de la titulació reben una valoració desigual, la seva inserció dins del Pla d'estudis està menys estructurada que la de les matèries purament estadisticomatemàtiques. Finalment, el Comitè Extern considera oportú que s'estableixi el desenvolupament d'un projecte final de carrera, ja que ajudaria a la comprensió global del currículum i facilitaria la percepció de la personalitat pròpia de la diplomatura.

D'altra banda, s'ha valorat positivament l'oferta i la varietat d'assignatures optatives –15 en total– que, en principi, permeten potenciar la formació dels estudiants en l'àmbit de l'estadística econòmica, l'estadística aplicada a les ciències de la salut i del comportament i en el control de qualitat i informàtica.

En general, els programes estan actualitzats i la seqüència interna i l'extensió que tenen són coherents amb els objectius que es persegueixen. No obstant això, en assignatures determinades, el Comitè Extern d'Avaluació creu que caldria revisar el programa i ajustar-ne l'extensió del temari.

Taula 5.1. El programa de formació

Estadística, UB	
Publicació al BOE	19-08-1999
Anys de durada	3
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	145
Teoria	85,5
Pràctica	59,5
Crèdits optatius (b)	18,0
Crèdits de lliure elecció	18,0
Total	181
<hr/>	
Grau mínim de practicitat obligatòria	41%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	15
Oferta de crèdits optatius propis (a)	90
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	10%
Relació d'optativitat (a/b)	5,0
<hr/>	
Projecte final de carrera / Pràcticum	nd
Pràctiques en empreses	nd
<hr/>	
nd: dada no disponible	

El programa d'estudis d'ITM consta de 150 crèdits repartits entre obligatoris –96–, optatius –39– i de lliure elecció –15. En general, l'estructura del Pla es considera correcta. Els objectius i continguts de les assignatures són coherents amb els objectius i els perfils del currículum, tot i que s'ha observat que la titulació se centra més en la investigació de mercats i, per tant, hi ha algunes carències en determinades àrees de marketing que, segons el Comitè Extern d'Avaluació, s'han de resoldre. En general, però, els experts consideren que l'orientació del programa és correcta i valoren d'una manera especialment positiva les pràctiques dels estudiants en empreses, malgrat que, en aquest sentit, recomanen als responsables de l'ensenyament que facin un esforç perquè aquestes pràctiques resultin més integradores i s'eviti una fragmentació excessiva per disciplines.

Com en el cas d'Estadística, els programes estan actualitzats i tant la seqüència interna com l'extensió són coherents amb els objectius que es volen assolir.

Taula 5.2. El programa de formació

	ITM, UB
Publicació al BOE	20-05-1993
Anys de durada	2
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	96
Teoria	60
Pràctica	36
Crèdits optatius (b)	39
Crèdits de lliure elecció	15
Total	150
Grau mínim de practicitat obligatòria	
Grau mínim de practicitat obligatòria	37,5%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	20
Oferta de crèdits optatius propis (a)	94,5
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	26%
Relació d'optativitat (a/b)	2,4
Projecte final de carrera / Pràcticum	
Projecte final de carrera / Pràcticum	nd
Pràctiques en empreses	nd
nd: dada no disponible	

El programa d'estudis de CAF també consta de 150 crèdits, dels quals 114 són obligatoris –el 76%–; 21, optatius, i la resta, crèdits de lliure elecció. El grau de practicitat és similar al del Pla d'estudis d'ITM i, bàsicament les assignatures optatives i de lliure elecció s'ofereixen al tercer i al quart trimestre, mentre que les obligatòries es concentren en els dos primers. En general, el Pla d'estudis està ben orientat pel que fa a les matèries actuàries, com a conseqüència de la llarga trajectòria de la Facultat en aquesta àrea docent. El Comitè Extern d'Avaluació ha assenyalat, però, que en el Pla hi falten matèries financeres, bàsiques per a la formació correcta dels estudiants de la titulació, i també un tractament més profund d'assignatures bàsiques d'informàtica. Finalment, s'han detectat alguns problemes de la coincidència de continguts entre assignatures.

Taula 5.3. El programa de formació

CAF, UB	
Publicació al BOE	06-10-1994 (modificat el 07-11-1997)
Anys de durada	2
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	114
Teoria	73
Pràctica	40,8
Crèdits optatius (b)	21
Crèdits de lliure elecció	15
Total	150
<hr/>	
Grau mínim de practicitat obligatòria	35,8%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	19
Oferta de crèdits optatius propis (a)	112,5
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	14%
Relació d'optativitat (a/b)	5,4
<hr/>	
Projecte final de carrera / Pràcticum	nd
Pràctiques en empreses	nd
<hr/>	
nd: dada no disponible	

Durant l'avaluació externa, els experts van recomanar que les titulacions avaluades incloguessin en el Pla d'estudis assignatures impartides en anglès, ja que això, més que un complement formatiu o cultural, oferiria als estudiants una perspectiva global del món dels negocis, que està dominat per aquesta llengua.

La coordinació i l'organització de les tres titulacions són competència de cada un dels consells d'estudis. El Comitè Extern ha apuntat que aquests consells també podrien regular els mecanismes de coordinació i revisió dels objectius del programa i del Pla d'estudis.

Desenvolupament de l'ensenyament

La metodologia docent més utilitzada en les tres titulacions és la classe magistral. Tot i que hi ha dossiers electrònics per a algunes assignatures, en general, les noves tecnologies aplicades a la docència encara estan poc introduïdes en aquests ensenyaments. El Comitè Extern d'Avaluació aconsella que s'aprofitin les noves tecnologies per introduir metodologies més participatives i avançar en projectes docents innovadors i que, en aquest sentit, la comunitat acadèmica reflexioni sobre la manera de potenciar l'ensenyament semipresencial en el marc que està adoptant la UB en aquesta qüestió. Els experts consideren que aquest tipus d'ensenyament és apropiat per a unes titulacions en les quals el 30% dels estudiants segueix els estudis a temps parcial, ja que la semipresencialitat ajudaria els alumnes que treballen a compaginar millor els estudis i la feina. Per a aquests alumnes, el CAE també recomana que les titulacions ofereixin la possibilitat de planificar la docència en una *via lenta*, ajustada a la realitat dels estudiants que treballen, ja que d'aquesta manera podrien millorar la gestió del currículum des d'una perspectiva acadèmica.

La titulació d'Estadística s'ofereix en horari de matí, mentre que les d'ITM i CAF s'imparteixen a la tarda. D'altra banda, els tres ensenyaments haurien de millorar la combinació horària entre assignatures optatives i obligatòries perquè els estudiants poguessin aprofitar millor el grau d'optativitat elevat que ofereixen.

Tot i que les titulacions avaluades no disposen de tutors acadèmics que segueixin l'estudiant durant tota la carrera, com altres titulacions de la UB, Estadística s'està plantejant la possibilitat d'introduir-ne, la qual cosa ha estat valorada positivament pel Comitè Extern d'Avaluació, ja que això ajudaria els estudiants a racionalitzar el nombre de crèdits cursats per semestre. Els experts també consideren necessari continuar aprofundint en les accions de tutoria com a mecanisme per ajudar els estudiants de nou ingrés a superar les dificultats amb què es troben i els dèficits de formació possibles.

El nombre d'alumnes per grup a les classes teòriques és alt a les tres titulacions avaluades –més de 100 a Estadística, gairebé 100 a ITM i entre 80 i 90 a CAF.

Taula 6. Distribució d'alumnes a les titulacions. Curs 1999-2000

	Estadística, UB	ITM, UB	CAF, UB
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs			
Teoria	119	—	—
Pràctica	nd	—	—
Mitjana d'alumnes de nou ingrés per grup de 1r curs			
Teoria	119	—	—
Pràctica	nd	—	—
Mitjana d'alumnes per grup de 1r cicle			
Teoria	102	—	—
Pràctica	nd	—	—
Mitjana d'alumnes per grup de 2n cicle			
Teoria	—	93	81
Pràctica	—	—	—
Alumnes totals	358	258	204
Alumnes equivalents a temps complet	258	172	140

nd: dada no disponible

Els resultats acadèmics de la titulació d'Estadística són discrets. Les taxes d'èxit i de rendiment són lleugerament inferiors en el primer curs que en el conjunt de la titulació. La titulació d'ITM presenta unes taxes d'èxit que es troben al voltant del 68%, tant en el primer curs com en el conjunt de la titulació. Les taxes de rendiment són inferiors a les d'èxit. Finalment, l'ensenyament de CAF és el que presenta les taxes d'èxit més bones en la primera convocatòria dels tres avaluats, un 82%, tot i que les taxes d'èxit en la segona convocatòria (53%) i les taxes de rendiment (56%) són significativament inferiors. S'han detectat algunes assignatures *coll d'ampolla*, és a dir, que molts alumnes repeiteixen. Aquestes assignatures no són bàsiques i fan que els estudiants no puguin millorar els resultats en altres assignatures que sí que es consideren fonamentals per a les titulacions, com ara Estadística.

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

	Estadística, UB	ITM, UB	CAF, UB
Taxa d'èxit 1r curs			
1a convocatòria	50%	—	—
2a convocatòria	46%	—	—
Taxa d'èxit 1r cicle			
1a convocatòria	53%	—	—
2a convocatòria	64%	—	—
Taxa d'èxit 2n cicle			
1a convocatòria	—	69%	81%
2a convocatòria	—	69%	52%
Rendiment acadèmic			
1r curs	49%	—	—
1r cicle	53%	—	—
2n cicle	—	60%	56%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	47	61	38
Taxa de graduació (en tant per u)	0,52	0,68	0,42

nd: dada no disponible

Millorar les taxes de graduació dels ensenyaments d'Estadística i CAF ha de ser, segons els avaluadors externs, una de les propostes principals que s'haurien de considerar en aquestes titulacions, juntament amb la cerca d'una solució per reduir el nombre d'abandonaments, actualment més alt del que caldria esperar. Segons els experts, els abandonaments no es deuen únicament al fet que es compaginin la feina i els estudis i, per tant, caldria estudiar en profunditat els motius reals pels quals els estudiants es veuen obligats a abandonar la carrera en un entorn en què, a més, la normativa de permanència és poc exigent.

La mitjana de temps que els estudiants triguen a graduar-se és superior al temps teòric, però això no s'ha considerat preocupant si es té en compte la gran quantitat d'estudiants que compagina els estudis amb la feina. En canvi, sí que es considera preocupant que el temps de durada dels estudis sigui superior al teòric quan va associat a taxes de rendiment i de graduació baixes.

Professorat

En les tres titulacions el perfil de formació del professorat és adequat als objectius formatius. La proporció de professors doctors és elevada a Estadística i CAF –el 70%– i força inferior a ITM, on només el 38,7% dels professors són doctors. La majoria dels professors doctors són titulars d'universitat, seguits de titulats d'escola universitària i de catedràtics d'universitat.

El Comitè Extern ha posat de manifest que el fet que molts professors d'Estadística no estiguin ubicats físicament al centre dificulta la comunicació fluïda i la coordinació dels estudis .

D'altra banda, com que les tres titulacions són relativament noves, una part del professorat ha desenvolupat material didàctic i llibres de referència específics per a les diverses assignatures. Tot i que les polítiques d'innovació i les ajudes docents són escasses en algunes titulacions, com ara CAF, la innovació docent s'intenta potenciar per mitjà de la docència assistida per ordinador en les assignatures en què es considera necessari.

El professorat és avaluat periòdicament. El Comitè Extern d'Avaluació recomana que les enquestes de professorat de les tres titulacions no s'entenguin com una eina de control, sinó més aviat de valoració del funcionament del sistema, que hauria d'ajudar a la presa de decisions en el procés avaluador.

En general, la participació del professorat en els diferents òrgans de decisió i govern, tant del centre com de la Universitat, és satisfactòria.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

	Estadística, UB	ITM, UB	CAF, UB
Professorat ordinari	69%	nd	71%
Catedràtics d'universitat	12%	nd	18,4%
Titulars d'universitat	38%	nd	31,7%
Catedràtics d'escola universitària	0	nd	0
Titulars d'escola universitària	19%	nd	21%
Associats	12%	nd	18,4%
Altres	19%	nd	10,5%

nd: dada no disponible

Instal·lacions

Les aules del centre són àmplies i, en general, correctes, tot i que caldria millorar-ne la dotació de connexions a la xarxa i d'ordinadors amb canons per permetre que els professors puguin millorar l'ús de les noves tecnologies en la docència. També caldria millorar l'organització i el programari de les aules informàtiques.

D'altra banda, de la biblioteca se n'ha valorat positivament l'organització, l'espai físic de què disposa, la comoditat dels llocs de lectura i la classificació dels documents. S'han observat, però, algunes mancances en el fons bibliogràfic d'Estadística i, en menor mesura, de CAF.

Relacions externes

En general, les titulacions mantenen bones relacions amb institucions i empreses. Són especialment destacables els diferents convenis signats amb les empreses a les quals els estudiants hi poden fer les pràctiques.

Cal dir que encara hi ha pocs intercanvis per mitjà dels programes Sòcrates i ERASMUS, tot i que el centre manté convenis d'intercanvi amb universitats europees importants.

Recerca

L'avaluació de la recerca relacionada amb aquestes titulacions, la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales ja la va abordar en el procés avaluatiu de les titulacions d'Economia i Administració i Direcció d'Empreses (ADE). Per a més informació vegeu l'*Informe 2001* d'AQU Catalunya.

GESTIÓ I ADMINISTRACIÓ PÚBLICA, UB (1r cicle), CIÈNCIES POLÍTQUES I DE L'ADMINISTRACIÓ, UB (2n cicle)

Introducció

Les titulacions de diplomatura en Gestió i Administració Pública (GAP) i de llicenciatura en Ciències Polítiques i de l'Administració (CPA) s'han avaluat conjuntament dins el Programa d'avaluació institucional de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya) de 2000.

La constitució del Comitè Intern va tenir lloc el mes de juny de 2000 i es va formar el juliol del mateix any. El procés d'autoavaluació va durar nou mesos, fins que el Comitè Intern va lliurar l'autoinforme.

El Comitè Extern que va avaluar les titulacions va ser nomenat per AQU Catalunya el març de 2001. Estava format per dos acadèmics, dos professionals, tots quatre relacionats amb els àmbits de les titulacions avaluades, i un metodòleg. En general, els processos d'avaluació intern i extern s'han dut a terme amb normalitat.

Context institucional

Les titulacions avaluades es van implantar durant els primers anys de la dècada dels noranta d'acord amb els requisits de l'RD 1497/1987, de directrius generals comuns de plans d'estudis. En concret, la titulació de GAP es va implantar el curs 1991-1992, i la de CPA, el curs següent: 1994-1995.

Ambdues titulacions s'imparteixen a la Facultat de Dret i estan adscrites a la Divisió II (Ciències Jurídiques, Econòmiques i Socials) de la UB, que té un pes important dins la Universitat perquè és la primera divisió pel que fa al nombre d'estudiants (23.233) i de titulacions (11 d'homologades i 6 títols propis). Tot i així, la presència de GAP i CPA és baixa en el conjunt de la UB, ja que els estudiants matriculats en les dues titulacions a penes representen l'1,2% del total de la UB. En relació amb Catalunya, la UB compta amb el 56% dels estudiants de l'ensenyament de GAP i el 15% de CPA. Actualment, GAP s'ofereix també a la UPF i CPA a la UAB i a la UPF.

Aquestes titulacions han tingut un grau elevat d'autonomia en la presa de decisions sobre el Pla d'estudis i l'organització de l'ensenyament durant els primers anys d'implantació, la qual cosa ha estat positiva. El Comitè d'Avaluació Extern considera, però, que ara és necessari que la Facultat de Dret s'impliqui més en la consolidació definitiva de GAP i CPA. A més, pel que fa a la relació amb la societat, els experts també consideren que la Facultat hauria de fer un esforç per donar a conèixer més àmpliament les titulacions avaluades, de manera que se situïn en el mercat laboral amb un perfil propi, i vincular-les a organitzacions i institucions de l'administració local, autonòmica, de l'estat i europea.

Taula 1. Dades generals de la UB. Curs 2000-2001

	GAP, UB	CPA, UB
Alumnes de l'ensenyament	446	216
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	791	1.436
Alumnes totals matriculats a la UB	57.084	57.084
Alumnes de primer cicle a la UB	14.694	2.215
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la UB	0,8%	0,37%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle curt de la UB	3,0%	9,75%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	56%	15%

L'accés a l'estudi

La titulació de GAP ha ofert 120 places de nou accés per al curs 2000-2001. La demanda en primera opció es va situar en 118 sol·licituds, de manera que ha anat disminuint progressivament durant els darrers cursos acadèmics (vegeu el gràfic). Aquesta davallada de la demanda, tot i que afecta les dues vies d'accés més importants –les PAU i l'FP–, ha estat més important en la de formació professional, ja que mentre en les PAU ha estat del 52%, a l'FP ha arribat fins al 64%. La relació entre la demanda i l'oferta és més favorable a la UB (98 %) que a la resta d'universitats catalanes que ofereixen aquesta titulació (82%).

La titulació de CPA ofereix 80 places de nou accés. La demanda en primera opció el darrer curs analitzat va ser de 97 sol·licituds i la matrícula final es va situar per sota de l'oferta de places (64 estudiants). La UB només ofereix el segon cicle d'aquest ensenyament, al qual es pot accedir una vegada s'ha completat el primer cicle de Ciències Polítiques i de l'Administració en un altre centre, el primer cicle de Sociologia o Dret, la llicenciatura d'aquestes dues titulacions o la diplomatura en Gestió i Administració Pública. Les vies d'accés més importants són la diplomatura de GAP (47 estudiants), seguida de la dels estudiants que han completat el primer cicle de Dret (12) i el primer cicle de Sociologia (5).

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

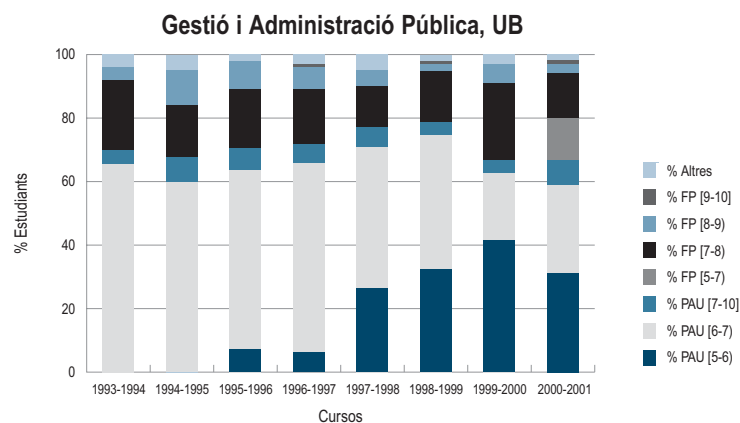
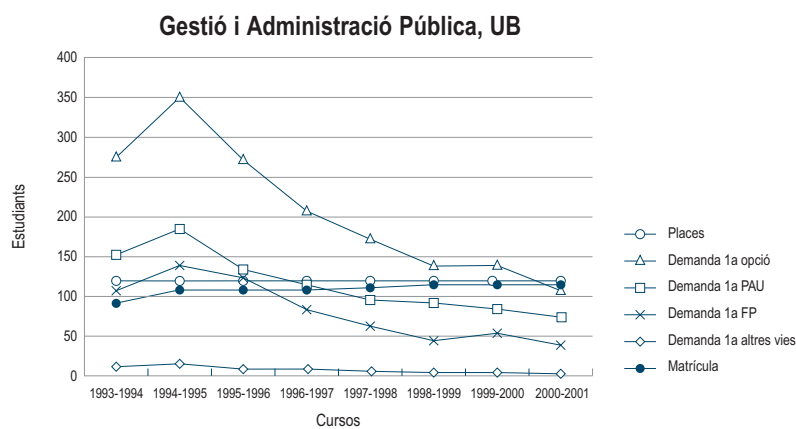
Titulació	Via d'accés PAU					Via d'accés FP/CFGS				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
GAP, UB	6,13	5,96	5,88	5,75	5,69	7,33	7,38	7,10	7,02	6,72

Com s'observa a la taula 2, les notes de tall via PAU han disminuït 0,44 punts des del curs 1996-1997 i aquesta tendència és més acusada encara a la via d'accés FP/CFGS. La baixada de la nota de tall és causada, en bona part, per la disminució de la demanda.

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	FP	
GAP, UB	120	118	0,98	74	38	114
CPA, UB	80	97	1,21	—	—	64

* Places ofertes a Catalunya: GAP, 220. CPA, 340.
Demanda en 1a opció a Catalunya: GAP, 181. CPA, 376.



Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
GAP, UB	33%	40,9%	4,3%	42,5%	20,4%	4,4%	31,6%	26,3%	7,9%
Titulació	Via d'accés FP/CFGS								
	Curs 1998-1999		Curs 1999-2000		Curs 2000-2001				
	<7	>7	<7	>7	<7	>7			
GAP, UB	0%	20%	0%	30,10%	13,2%	19,30%			

La suma de la distribució d'estudiants via PAU i FP per cada curs ha de sumar el 100 %. Si això no passa, la diferència fins al 100 % correspon als estudiants que han accedit a la titulació per altres vies diferents.

Pel que fa a la matrícula de la titulació de GAP, s'observa un increment en el nombre d'estudiants que accedeixen per mitjà de l'FP/CFGS que, al mateix temps, tenen notes de tall més baixes.

Fites, objectius i planificació

Els objectius de la titulació de GAP es poden deduir de la memòria que va preparar la comissió que es va constituir per a l'elaboració del Pla nou d'estudis. No obstant això, els objectius no estan recollits de forma explícita, la qual cosa fa que els responsables de la titulació considerin necessària la millora de la definició dels objectius. La titulació pretén formar tècnics generalistes que tinguin com a activitat professional la relació amb les administracions públiques a les quals es puguin incorporar en el grup B. Per mitjà de les assignatures optatives es poden definir dos perfils: un dins l'àmbit economicoadministratiu i l'altre dins el juridicoadministratiu. D'aquesta manera es pretén facilitar als estudiants que puguin cursar els segons cicles de CPA i de Ciències del Treball. La planificació horària de GAP està dissenyada per facilitar l'accés als estudis a les persones que treballen en l'Administració i volen assolir una formació més adient. En aquest sentit, la voluntat és que la titulació ofereixi part dels estudis de manera semipresencial. Aquesta oferta, però, s'hauria de plantejar en el context que la UB ha dissenyat de manera institucional.

L'objectiu prioritari de la titulació és el manteniment de la demanda en uns moments en què ha disminuït significativament, no només a la UB, sinó a tot Catalunya, i que ha portat a altres centres a desprogramar aquest estudi.

Els objectius de la titulació de CPA es dedueixen de la *Memòria* del Consell de la Divisió II en què es perfilava la titulació. Tot i així, com en el cas de GAP, els objectius no es troben recollits explícitament. Els responsables expliquen que l'objectiu és l'orientació cap al mercat i la formació de persones dotades dels instruments professionals necessaris per desenvolupar-ne l'activitat en l'Administració pública o en les institucions en què la dimensió política i administrativa sigui important. En aquest sentit, és un ensenyament multidisciplinari. La titulació es constitueix, així, en un segon cicle natural de les titulacions de GAP i de Sociologia, tot i que espera rebre l'autorització per poder desenvolupar el primer cicle.

El programa de formació

El Pla d'estudis de la titulació de GAP va ser publicat al BOE el 18 d'agost de 1993. Consta de 210 crèdits: 147 d'obligatoris, 42 d'optatius i la resta de lliure elecció. Els crèdits obligatoris es distribueixen al llarg de tota la diplomatura, però preferentment dels dos primers cursos. Les assignatures optatives s'agrupen en dos blocs: gestió econòmica, financera i tributària i gestió jurídica i tecnicoadministrativa. Des del curs 2001-2002 la titulació compta amb un nou pla d'estudis (BOE 25.04.01).

El Pla d'estudis de CPA es va publicar al BOE l'1 de desembre de 1994. Consta de 150 crèdits repartits en 93 d'obligatoris, 42 d'optatius i 15 de lliure elecció. Com en el cas de GAP, tot i que la docència obligatòria és present en els dos cursos de la llicenciatura, és més important en el primer curs. Les assignatures optatives que s'ofereixen pretenen aprofundir en conceptes de les ciències polítiques i de l'administració, del dret internacional públic, de les relacions internacionals i de les finances públiques, entre d'altres.

El Comitè Extern d'Avaluació ha observat que els programes de formació de les dues titulacions estan massa orientats cap a l'Administració local i que seria bo augmentar la presència al Pla d'estudis d'aspectes de l'administració autonòmica i estatal, així com d'altres institucions públiques i semipúbliques.

Tot i que en el Pla d'estudis la separació entre crèdits pràctics i teòrics és clara, en la pràctica docent la vessant teòrica ocupa bona part del temps de les assignatures. En aquest sentit, els experts consideren que la càrrega teòrica de les titulacions és excessiva i valoren molt positivament les pràctiques en empreses que inclou el Pla d'estudis de GAP. Aquestes pràctiques es poden cursar com a crèdits de lliure elecció, tenen un caràcter essencialment generalista i es refereixen als diferents àmbits de la gestió administrativa

Un aspecte positiu d'ambdues titulacions és que, des del curs 2000-2001, els programes de les assignatures estan disponibles a la *Guia de l'estudiant*, tot i que el Comitè Extern d'Avaluació considera que s'ha de continuar millorant la informació que es dona dels programes i adequar-la a les exigències de la normativa de la UB. D'altra banda, cal dir que els programes són homogenis, ja que només hi ha un grup per assignatura i l'imparteix un sol professor. En general, el contingut científic dels programes està actualitzat correctament. Però caldria que els continguts s'adaptessin millor al temps de les assignatures, de manera que es pogués impartir tota la matèria prevista. El Comitè d'Avaluació Extern també ha recomanat als departaments i al professorat que adaptin al màxim els programes de les assignatures a les especificitats de les titulacions de GAP i CPA.

Els ensenyaments estan organitzats correctament gràcies a la feina efectiva que fan els consells d'estudis, que estableixen el calendari d'exàmens i l'horari docent de la titulació amb un curs d'antelació. La coordinació a les titulacions avaluades és bona, malgrat la dispersió física entre la secretaria, els departaments i el deganat i les aules on s'imparteixen les classes. No hi ha, però, un mecanisme específic de coordinació entre els diferents departaments, cosa que els experts han considerat necessària.

Taula 5. El programa de formació

	GAP, UB	CPA, UB
Publicació al BOE	18-08-1993	01-12-1994
Anys de durada	3	2
Pla d'estudis		
Crèdits troncal i obligatoris	147	93
Teoria	97	59
Pràctica	50	34
Crèdits optatius (b)	42	42
Crèdits de lliure elecció	18	15
Total	210	150
Grau mínim de practicitat obligatòria		
Grau mínim de practicitat obligatòria	46%	39%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	20	23
Oferta de crèdits optatius propis (a)	60	116,5
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	20%	28%
Relació d'optativitat (a/b)	1,43	2,77
Projecte final de carrera / Pràcticum		
Projecte final de carrera / Pràcticum	nd	nd
Pràctiques en empreses	Sí	nd
nd: dada no disponible		

Desenvolupament de l'ensenyament

La metodologia docent més utilitzada a les dues titulacions és la classe magistral. Cada cop és més habitual l'ús de les transparències com a suport a l'explicació i també s'estan introduint les exposicions orals dels estudiants, l'organització de conferències d'experts convidats i la visita a organismes i institucions. En algunes assignatures, espe-

cialment a GAP però també a CPA, es posen en pràctica els debats, la resolució d'exercicis i els casos pràctics. El Comitè d'Avaluació Extern ha recomanat potenciar aquests mètodes i incorporar treballs de camp relacionats amb projectes d'investigació.

Les tutories, a les dues titulacions, consisteixen en l'atenció que proporciona el professor a l'alumnat per resoldre els dubtes sobre la matèria impartida. En general, el compliment és bo, però la pràctica més habitual consisteix a resoldre els dubtes al final de la classe.

L'assistència dels estudiants a classe se situa entre el 50 i el 70% i ambdues titulacions consideren que els estudiants haurien de dedicar, com a mínim, el mateix nombre d'hores docents a l'estudi personal.

La titulació de GAP té un nombre d'estudiants per grup molt elevat, prop de 130, tant al primer curs com als de la resta de la titulació. A primer, el 23% dels estudiants han matriculat més d'una vegada alguna assignatura. Pel que fa a CPA, la mitjana d'estudiants per grup se situa en un 66%; d'aquest 66%, el 15% aproximadament ha repetit alguna assignatura. Gairebé un 16% dels estudiants de GAP i un 22% dels de CPA segueixen els estudis a temps parcial.

Taula 6.1. Distribució d'alumnes a la titulació. Curs 1999-2000

	GAP, UB
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs	
Teoria	128
Pràctica	128
Mitjana d'alumnes de nou ingrés per grup de 1r curs	
Teoria	99
Pràctica	99
Mitjana d'alumnes en la titulació	
Teoria	130
Pràctica	130
Alumnes totals	460
Alumnes equivalents a temps complet	386

Taula 6.2. Distribució d'alumnes en la titulació. Curs 1999-2000

	CPA, UB
Mitjana d'alumnes per grup de 2n cicle	
Teoria	66
Pràctica	56
Total d'alumnes	186
Equivalència en alumnes a temps complet	145

El calendari dels exàmens es publica a la *Guia de l'estudiant*, mentre que els criteris d'avaluació de les diferents assignatures es comuniquen als estudiants durant els primers dies de classe. No obstant això, convindria que aquest aspecte es quedés recollit també a la guia. En general, la normativa sobre exàmens de la UB es compleix satisfactòriament.

Taula 7.1. Resultats acadèmics. Curs 1998-1999

GAP, UB	
Taxa d'èxit 1r curs	
1a convocatòria	58,6%
2a convocatòria	46,3%
Taxa d'èxit en la titulació	
1a convocatòria	73,3%
2a convocatòria	54%
Rendiment acadèmic	
1r curs	53,9%
Global de la titulació	65,2%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	
	234
Taxa de graduació (en tant per u)	
	0,65

Taula 7.2. Resultats acadèmics. Curs 1998-1999

CPA, UB	
Taxa d'èxit 2n cicle	
1a convocatòria	91,1%
2a convocatòria	65,1%
Rendiment acadèmic	
2n cicle	82,1%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	
	137
Taxa de graduació (en tant per u)	
	0,53

Els resultats acadèmics de la titulació de GAP són discrets en el primer any, però la mitjana, tant d'èxit (73%) com de rendiment (65%) a la primera convocatòria millora en el conjunt de l'ensenyament. La taxa de graduació se situa en el 65%. Els resultats acadèmics de CPA són millors pel que fa a la taxa d'èxit, que se situa entre el 78 i el 91% a la primera convocatòria, com a la de rendiment, que oscil·la entre el 64,5% i el 82%. La taxa de graduació mitjana en els últims tres cursos acadèmics és inferior i se situa en el 53%.

Professorat

En la titulació de GAP exerceixen la docència 27 professors funcionaris i 22 no funcionaris (el 86% dels quals són associats). A CPA també hi ha 27 professors funcionaris, a més a més de 8 associats i 2 ajudants. Destaca el fet que el professorat associat d'ambdues titulacions respon al perfil d'associat que preveia l'LRU, és a dir, un professional amb un prestigi reconegut en el seu camp que aporta el seu coneixement per millorar la formació dels estudiants. El 78% de la docència a CPA l'imparteix professorat estable, fonamentalment titulars i catedràtics d'universitat. En canvi, a GAP, la major part de la docència (54%) l'imparteixen professors associats i ajudants i el 46% restant l'imparteixen els professors titulars d'escola universitària i els titulars d'universitat.

Pel que fa a la millora de la pràctica docent, les titulacions avaluades segueixen la política general de la UB i de les divisions. En aquest sentit, i com a conseqüència dels ajuts que la UB dona per mitjà del Gabinet d'Avaluació i Innovació Universitària (GAIU), s'han publicat diversos manuals en català, textos guia i temes clau. Destaca positivament el curs de postgrau d'Innovació a la Docència Universitària que es va dur a terme l'any 2000 a la Divisió II i que va comptar amb la participació de 20 professors novells, entre els quals n'hi havia de GAP i CPA.

El Comitè Extern ha observat algunes deficiències en l'assignació de professorat a les dues titulacions i recomana, per tant, que es millori la coordinació entre els departaments per solucionar-les.

El compliment de la funció docent i la participació del professorat en els òrgans de representació i de govern són, en general, satisfactoris.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

	GAP, UB	CPA, UB
Professorat ordinari	46%	78%
Catedràtics d'universitat	2%	21%
Titulars d'universitat	15%	40%
Catedràtics d'escola universitària	0%	4%
Titulars d'escola universitària	29%	13%
Associats	42%	18%
Altres	12%	4%

Instal·lacions

Les dues titulacions fan servir les aules de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales que, en general, són àmplies i estan ben condicionades. Estan equipades amb retroprojector amb pantalla i equip de megafonia. També hi ha la possibilitat de poder disposar de televisió i vídeo.

D'altra banda, s'ha constatat que la dispersió entre els despatxos, la secretaria i els òrgans de govern del centre i l'aulari, que està situat en una altra facultat i que les titulacions no poden gestionar, provoca dificultats en les relacions entre el professorat i l'alumnat i de coordinació global de l'ensenyament.

Pel que fa als serveis bibliotecaris, els estudiants poden accedir a tres unitats: la Biblioteca de Dret, la Biblioteca d'Econòmiques i la Biblioteca de la Divisió II. En general, les tres unitats han estat valorades positivament, si bé s'ha d'esmentar que tant el Comitè Intern com l'Extern consideren que caldria augmentar la dotació bibliogràfica de monografies i de revistes especialitzades de gestió pública i ciències polítiques i de l'administració.

Relacions externes

La titulació de GAP participa en la Conferència Interuniversitària de Diplomatures en Gestió i Administració Pública, un punt de trobada, de coordinació i de col·laboració entre les diferents titulacions de GAP. CPA no disposa de cap experiència com aquesta i el contacte que manté amb les altres titulacions de Ciències Polítiques de Catalunya és baix.

Els programes d'intercanvi Sòcrates, ERASMUS i Sèneca tenen poc abast a les titulacions avaluades. De fet, GAP no participa en el programa Sòcrates tot i que sí que ho fa en el programa d'intercanvi entre universitats de l'Estat, Sèneca.

El Comitè Extern ha valorat positivament el programa de pràctiques en empreses de GAP com un punt de partida per a una relació més fluïda de la titulació amb l'entorn social i productiu. En aquest sentit, recomana implantar un programa similar al de la titulació de CPA.

Recerca

L'avaluació de la investigació relacionada amb les titulacions no s'ha abordat.

Introducció

La titulació de Psicologia de la Universitat de Barcelona (UB) ha estat avaluada dins el Programa d'avaluació institucional de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya) de 2000.

El procés d'avaluació intern s'ha allargat excessivament, ja que el Comitè Intern es va constituir el juny del 2000 però no va ser fins al mes d'octubre de 2001 que va concloure l'informe d'autoavaluació.

El Comitè Extern que va avaluar la titulació de Psicologia va ser nomenat per AQU Catalunya el març de 2001 i estava compost per dos acadèmics i un professional, tots tres relacionats amb l'àmbit de la psicologia, i un metodòleg.

En general, els processos d'avaluació interna i externa han discorregut amb normalitat.

Context institucional

La titulació de Psicologia s'imparteix a la Universitat de Barcelona des de l'any 1968. Al principi, aquest ensenyament formava part dels estudis de la Facultat de Filosofia i Lletres, com una de les seves seccions. Posteriorment va passar a ser una especialitat dins la Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació, fins que l'any 1983 es va crear definitivament la Facultat de Psicologia. Des d'aleshores, la titulació ha mantingut un caràcter capdavanter, com ho demostra, entre d'altres, el fet de comptar amb el 51% dels estudiants matriculats a Psicologia a tot Catalunya.

La Facultat de Psicologia està adscrita a la Divisió IV, de Ciències de la Salut, de la UB. L'adscripció va ser consensuada per la mateixa Facultat, que actualment es mostra francament favorable a aquesta ubicació dins Ciències de la Salut, malgrat que hi ha algunes tensions a causa de l'ampli espectre de coneixements que abracen els seus departaments: des de la psicologia de l'educació fins a la psiquiatria i la psicobiologia clínica.

La Facultat està ubicada físicament al campus Mundet, un enclavament urbanísticament privilegiat, tot i que està relativament allunyat d'altres campus de la UB. Aquest campus el comparteixen les facultats de la Divisió V, de Ciències de l'Educació, i altres centres i institucions de la Diputació i l'Ajuntament de Barcelona.

La trajectòria de la titulació ha estat clarament ascendent i de millora, tant pel que fa a la recerca i a la docència com pel que fa a les pràctiques i les relacions amb altres institucions i amb el teixit social en general.

Taula 1. Dades generals de la UB. Curs 2000-2001

	Psicologia, UB
Alumnes de l'ensenyament	2.966
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	5.797
Alumnes totals matriculats a la UB	57.084
Alumnes de cicle llarg a la UB	40.175
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la UB	5,3%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle llarg de la UB	7,4%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	51%

Psicologia és una titulació amb un pes considerable dins la UB. Té el 7,4% dels estudiants de cicle llarg de la universitat i gairebé el 42% dels estudiants de la Divisió IV. El grau d'autonomia de la titulació és similar al que tenen la resta de titulacions de la UB.

L'accés a l'estudi

La titulació ofereix 575 places de nou accés. La demanda en primera opció es manté un 50% per sobre de l'oferta i, en el curs 2000-2001, l'ha superat en 305 places. És la titulació de Psicologia més sol·licitada en el conjunt de les universitats catalanes, ja que ofereix el 50% de les places d'aquest ensenyament a tot Catalunya i compta amb el 50 % de la demanda en primera opció. No obstant això, la demanda en primera opció ha anat disminuint en els últims anys i actualment és inferior a la del curs 1993-1994.

La nota de tall ha anat augmentant progressivament des del curs 1993-1994 i s'ha mantingut per sobre del 6 des del curs 1995-1996. Des del 1999-2000 s'ha produït una entrada important d'estudiants que provenen de cicles formatius de grau superior, que representen al voltant del 7% de la matrícula total i que tenen notes de tall superiors a 7.

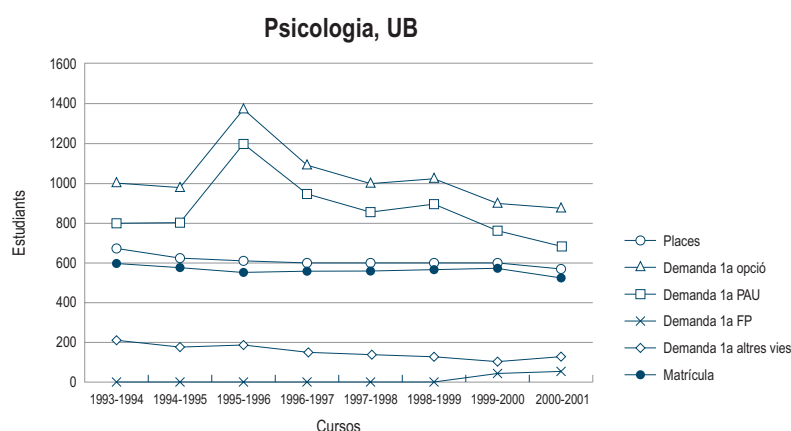
Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

Titulació	Via d'accés PAU					Altres vies				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Psicologia, UB	6,16	6,09	6,09	6,16	6,10	—	—	—	7,21	7,52

Taula 3. Demanda d'accés a les titulacions. Curs 2000-2001

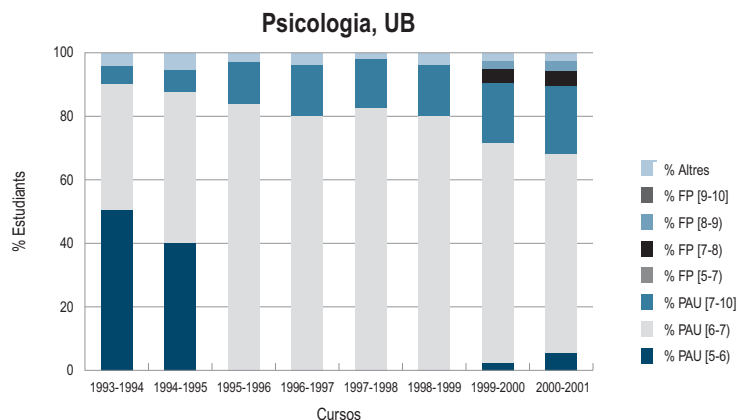
Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	FP	
Psicologia, UB	575	880	1,53	688	62	526

* Places ofertes a Catalunya: 1.155.
Demanda en 1a opció a Catalunya: 1.712.



Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Psicologia, UB	0%	79,6%	15,5%	2,3%	71,1%	18,5%	2,3%	62,0%	22,2%
Titulació	Via d'accés FP								
	Curs 1998-1999		Curs 1999-2000		Curs 2000-2001				
	<7	>7	<7	>7	<7	>7	<7	>7	
Psicologia, UB	—	—	0%	5,70%	0%	6,60%			



En general, la distribució dels estudiants de nou accés per notes d'accés ha evolucionat positivament. Tot i que l'interval de notes entre 5 i 6 ha augmentat lleugerament, la distribució s'ha desplaçat cap a l'interval de notes superiors a 7, que en el curs 2000-2001 s'ha situat en el 22% de la matrícula. Aquests aspectes són positius si es té en compte que la titulació ha perdut un 20% de la demanda en primera opció des del curs 1996-1997.

Tot i que Psicologia, com s'ha dit, s'adscriu a la Divisió de Ciències de la Salut de la UB, el 50% dels estudiants nous provenen del batxillerat de ciències socials, el 25% del d'humanitats i el 25% restant de les opcions científicotècnica i biosanitària. Aquesta heterogeneïtat de l'entrada produeix alguns problemes per establir els requisits d'accés i per la diversitat de coneixements bàsics dels estudiants. Per solucionar, en part, aquest problema, el Pla d'estudis ofereix dues assignatures anivelladores de biologia i matemàtiques que es poden cursar com a crèdits de lliure elecció.

El Comitè Extern ha recomanat que la titulació implanti una política de captació d'estudiants més activa i que estigui més d'acord amb els plantejaments de l'ensenyament.

Fites, objectius i planificació

El document *Ponència del Pla d'estudis de Psicologia* (18-11-1998) recull, d'una manera molt precisa i clara, els objectius i el perfil de formació dels graduats. La titulació pretén oferir una formació generalista, de manera que els estudiants adquireixin els coneixements necessaris per comprendre i explicar la conducta humana des de les perspectives biològica, psicològica i sociocultural, que els permetin incidir en els diferents àmbits d'aplicació psicològica. La titulació informa i planteja críticament la multiplicitat de paradigmes sobre la conducta i aborda els recursos que la societat té organitzats per atendre el desenvolupament psicològic de l'ésser humà. A més, desenvolupa les eines metodològiques necessàries per a la recerca sobre la conducta humana, proporciona el llenguatge necessari per entendre els avenços de la disciplina i, a la vegada, pretén desenvolupar en els estudiants les sensibilitats i habilitats que requereix un psicòleg.

La majoria dels objectius de l'ensenyament estan abastament recollits en el Pla d'estudis tot i que, en alguns casos, el Pla *per se* no pot matisar el fet de plantejar críticament la multiplicitat de paradigmes explicatius de la conducta ni assegura la transmissió als estudiants de la sensibilitat i les habilitats que requereix el tractament psicològic. Aquests aspectes depenen fonamentalment de la competència del professorat per transmetre'ls adequadament.

Els responsables de la titulació han observat un cert desnivell entre les expectatives dels estudiants i els continguts i la formació que reben. Tot i que el Comitè d'Avaluació Extern reconeix que els continguts curriculars no poden respondre mimèticament a les necessitats dels estudiants, recomana a la titulació dur a terme un estudi en profunditat sobre la inserció laboral dels graduats per intentar adaptar, en la mesura que sigui possible, els objectius formatius a les demandes socials.

Finalment, cal dir que la titulació no disposa de mecanismes de revisió i seguiment dels objectius, un procediment imprescindible a l'hora d'avaluar els resultats i d'introduir les modificacions que es considerin oportunes.

El programa de formació

El nou Pla d'estudis de la titulació va ser publicat al BOE el 18 d'agost de 1999. Consta de 300 crèdits repartits en dos cicles de 150 cada un. El 74 % dels crèdits (222) són obligatoris; el 16% (48), optatius, i la resta, de lliure elecció. Les assignatures optatives estan concentrades en el segon cicle i, encara que no s'organitzen en perfils d'especialitat, permeten aprofundir en alguns aspectes ja que es distribueixen en cinc blocs curriculars: salut i benestar, organització social, educació, programació i avaluació, processos psicològics i recerca bàsica. El Pla d'estudis actual redueix l'optativitat respecte del Pla de 1992.

Amb el nou Pla d'estudis es pretenia estructurar i organitzar l'ensenyament de manera que fos factible obtenir el títol en el temps previst, reduir la sobrecàrrega lectiva i la complexitat organitzativa, disminuir el nombre d'assignatures mitjançant l'augment del nombre de crèdits, reduir l'activitat presencial de l'estudiant i donar resposta als problemes que planteja la diversitat de la formació dels estudiants nous. En general, el nou programa d'estudis proporciona als estudiants una formació molt bona en aspectes metodològics i té una base teòrica, científica i metodològica excel·lent, ja que, entre altres punts, s'ha reforçat amb continguts comuns necessaris per a l'estudi de la psicologia.

Taula 5. El programa de formació

Psicologia, UB	
Publicació al BOE	19-09-1999
Anys de durada	4
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	222
Teoria	138
Pràctica	84
Crèdits optatius (b)	48
Crèdits de lliure elecció	30
Total	300
Grau mínim de practicitat obligatòria	37,8%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	41
Oferta de crèdits optatius propis (a)	246
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	16%
Relació d'optativitat (a/b)	5,1
Projecte final de carrera / Pràcticum	Sí
Pràctiques en empreses	Sí

Durant l'avaluació s'han detectat algunes reiteracions de continguts entre diferents matèries i certes dificultats en l'ensenyament pràctic d'assignatures troncal i obligatòries, sobretot un excés de teoria en les pràctiques. En aquest sentit, el Comitè Extern recomana a la titulació que revisi algunes assignatures en què l'encaix entre les diferents matèries que les componen no és prou satisfactori. Els experts també consideren que els continguts entre els cicles no estan prou diferenciats i que cal augmentar l'activitat pràctica de les assignatures optatives del segon cicle. La docència pràctica ha estat un dels aspectes més tractats durant l'avaluació externa i, en aquest sentit, el Comitè Extern recomana la creació d'un programa de pràctiques minucioses que situï la titulació, sense cap dubte, dins l'àrea de Ciències de la Salut i com una ciència bàsicament orientada a la intervenció en els diversos àmbits professionals. Pel que fa al pràcticum, tant els estudiants com els tutors dels centres que els acullen l'han valorat positivament. Tot i així, els experts creuen que caldria fer un esforç per millorar el mecanisme de tutories del pràcticum a la Facultat, així com la coordinació entre la Facultat i els centres on els estudiants fan pràctiques. Per això, també s'hauria de disposar d'una dotació administrativa adequada que pugui respondre a la complexitat d'aquesta activitat.

Els programes de les assignatures es revisen cada curs acadèmic i són aprovats pels òrgans pertinents; els estudiants els valoren positivament, si bé, en general, els consulten poc.

Desenvolupament de l'ensenyament

La metodologia docent més utilitzada en la titulació és la lliçó magistral, sobretot en les classes teòriques. Els crèdits pràctics es basen majoritàriament en la resolució de problemes i en els seminaris. L'anàlisi i la presentació de lectures i la redacció d'informes són altres activitats vinculades a les pràctiques i al treball personal de l'estudiant. En general, els estudiants, tot i que critiquen alguns aspectes metodològics i de participació a classe, se senten satisfets amb la metodologia docent. En canvi, el Comitè Extern recomana limitar l'ús de la transparència i ampliar les estratègies didàctiques participatives i, en aquest sentit, ha destacat positivament els 40 projectes d'innovació docent de diferents assignatures que s'han concedit a la titulació entre el 1995 i el 1999 –elaboració d'eines informàtiques, de textos i material escrit, de material audiovisual, etc.

Pel que fa a les tutories, la titulació en té de dos tipus: les d'assignatura, per mitjà de les quals el professorat resol els dubtes de l'alumnat respecte a la matèria que imparteix, i les d'informació i assessorament que es duen a terme durant els períodes de matriculació. Tot i la bona disponibilitat del professorat, els estudiants usen poc les tutories. Així, un estudi intern de la titulació assenyala que al voltant del 75% dels estudiants no han assistit mai a una tutoria, malgrat que els horaris d'atenció tutorial es fan públics en començar el curs acadèmic i la majoria dels estudiants manifesten que els coneixen. D'altra banda, la titulació va dur a terme, durant els cursos 1997-1998 i 1998-1999 una experiència pilot de tutors acadèmics. Aquests tutors van assessorar un grup d'estudiants sobre aspectes acadèmics, d'organització del currículum, de la matrícula, etc. La titulació encara no ha fet un estudi per valorar aquest projecte que va fracassar, entre altres aspectes, per l'ús escàs que en van fer els estudiants i per problemes en l'organització. El Comitè Extern d'Avaluació ha recomanat analitzar a fons aquesta experiència i posar en marxa accions per reinstaurar la figura del tutor acadèmic.

L'avaluació dels aprenentatges es fa per mitjà d'una prova escrita final, normalment de resposta múltiple (tipus test) i, a vegades, es combina amb respostes obertes. A les assignatures optatives, s'utilitzen en proporcions iguals els exàmens test i els de pregunta oberta. També s'utilitzen, per avaluar els estudiants, els treballs, les exposicions, la participació a classe, etc. El Comitè Extern ha recomanat que es plantegi d'implantar en la titulació un model d'avaluació que permeti un aprenentatge més reflexiu, més crític, més elaborat i sustentat sobre els grans principis que regeixen el desenvolupament de la psicologia com a ciència. En definitiva, un model d'avaluació que permeti als estudiants reflectir els coneixements adquirits, més que no pas la capacitat memorística que tenen a curt termini.

Taula 6. Distribució d'alumnes a les titulacions. Curs 1999-2000

Psicologia, UB	
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs	
Teoria	130
Pràctica	nd
Mitjana d'alumnes de nou ingrés per grup de 1r curs	
Teoria	130
Pràctica	nd
Mitjana d'alumnes per grup de 1r cicle	
Teoria	119
Pràctica	nd
Mitjana d'alumnes per grup de 2n cicle	
Teoria	129
Pràctica	nd
Alumnes totals	
	3.155
Alumnes equivalents a temps complet	
	nd
nd: dada no disponible	

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

Psicologia, UB	
Taxa d'èxit 1r curs	
1a convocatòria	59%
2a convocatòria	44%
Taxa d'èxit 1r cicle	
1a convocatòria	64%
2a convocatòria	45%
Taxa d'èxit 2n cicle	
1a convocatòria	84%
2a convocatòria	50%
Rendiment acadèmic	
1r curs	57%
1r cicle	62%
2n cicle	82%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	
	173
Taxa de graduació (en tant per u)	
	0,29

Les taxes d'èxit se situen al voltant del 60% en la primera convocatòria del primer cicle i a l'entorn del 85% en la del segon. En general, les taxes d'èxit són considerablement millors en la primera convocatòria que en la segona. Els valors de les taxes d'èxit i de rendiment coincideixen molt i les de graduació s'han considerat baixes. La mitjana de graduats entre els anys 1996 i 1999 se situa en el 29%. També s'ha detectat una taxa d'abandonaments significativa i un nombre elevat d'estudiants que dilaten la seva trajectòria acadèmica –un 41% dels estudiants continuen els estudis cinc anys després d'haver-los començat–, a causa, fonamentalment, de la compaginació de feina i estudis.

En general, els estudiants coneixen el Pla d'estudis i les exigències de les assignatures. D'altra banda, la participació als llocs de representació de la Facultat, els departaments i la Divisió queda coberta en totes les eleccions i el nombre d'estudiants que voten en les diferents convocatòries se situa al voltant del 15%.

Professorat

El 74% dels professors adscrits a la titulació són numeraris, fonamentalment són professors titulars d'universitat, l'altre 25% són majoritàriament professors associats. Tot i així, en alguns departaments, com ara el de Psicobiologia, Psicologia Social i Psicologia Evolutiva I de l'Educació, la proporció d'associats és major i fins i tot supera el nombre de professors funcionaris. La formació acadèmica i professional del professorat és molt adequada al perfil de formació de la titulació. El grau de compliment de la funció docent és alt i, en general, els estudiants estan satisfets amb l'atenció que reben del professorat.

Pel que fa al repartiment de la docència, durant el procés d'avaluació s'ha constatat una presència excessiva de professorat associat en assignatures troncales de primer cicle i un cert desplaçament dels catedràtics i titulars d'universitat cap al segon, cosa que, segons el Comitè Extern, s'hauria de canviar.

Els experts també han recomanat als departaments que desenvolupin i fomentin polítiques actives de formació de professorat, especialment destinades als professors novells, i que es plantegin en profunditat la millora de la funció docent.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

Psicologia, UB	
Professorat ordinari	74%
Catedràtics d'universitat	10%
Titulars d'universitat	63%
Catedràtics d'escola universitària	0%
Titulars d'escola universitària	1%
Associats	23%
Altres	3%

Instal·lacions

Les instal·lacions amb què compta la titulació són excel·lents, tant les dedicades a la docència com les de recerca i les zones de treball del professorat. El Comitè Extern d'Avaluació ha destacat molt positivament els laboratoris i l'estabulari, tant pel que fa a la dotació de material i de personal com pel que fa al funcionament.

La dotació de material informàtic és correcta i el servei de biblioteca s'ha qualificat de modèlic, ja que disposa d'un fons excel·lent i de personal adequat i funciona molt bé. Aquesta biblioteca és compartida amb la Divisió V, de Ciències de l'Educació, de la UB, amb la qual la Facultat de Psicologia també comparteix el campus.

En general, les aules tenen els mitjans audiovisuals necessaris, si bé en algunes aules determinades caldria ampliar la dotació de material informàtic.

El grau d'accessibilitat de la Facultat per a les persones discapacitades és correcta, ja que hi ha rampes i ascensors que permeten a aquestes persones accedir a totes les instal·lacions i als equipaments docents.

En general, el grau de neteja i higiene de les instal·lacions és bo i el servei de restauració funciona raonablement bé.

Relacions externes

La titulació concedeix una gran importància a la relació de la Universitat amb la societat i, en particular, amb el món professional. Els contactes més habituals s'estableixen per mitjà del pràcticum, però també són importants els convenis de cooperació educativa i els programes d'intercanvi internacional Sòcrates i ERASMUS. El pràcticum es va incorporar al Pla d'estudis com una assignatura obligatòria de quinze crèdits l'any 1993 i hi participen, cada curs acadèmic, entre 400 i 600 estudiants. Hi ha 136 centres on l'alumnat pot desenvolupar una activitat pràctica professionalitzadora.

Darrerament, s'han incrementat els convenis de cooperació educativa. D'altra banda, el nombre d'estudiants que participen en els programes d'intercanvi Sòcrates i ERASMUS s'ha estabilitzat, amb una lleugera tendència a la baixa.

Recerca

Els sis departaments adscrits a la Facultat de Psicologia compten amb cinc grups consolidats de recerca i dos grups precompetitius. El grau de desenvolupament que presenten és satisfactori, tot i que tenen algunes dificultats per obtenir prou recursos econòmics per a la investigació. A la Facultat hi ha molts altres grups de recerca força actius en els àmbits que els corresponen. Pel que fa a les línies d'investigació, hi ha un predomini de la recerca de caràcter experimental relacionada amb les àrees psicobiològiques i de processos bàsics.

D'altra banda, la recerca està ben relacionada, en general, amb els programes de doctorat, els estudiants dels quals se senten satisfets. Caldria però, en opinió del Comitè Extern, incrementar el nombre de tesis llegides i de becaris postdoctorals.

Tot i les diferències entre àrees de coneixement, les línies de recerca de la Facultat tenen presència en revistes nacionals i internacionals de nivell. Caldria fer un esforç, però, per incrementar la productivitat científica de manera uniforme en totes les línies de recerca, com també per augmentar els contactes amb grups d'investigació nacionals i internacionals i millorar la difusió de la investigació duta a terme.

Introducció

L'avaluació de l'ensenyament de Pedagogia de la Universitat Rovira i Virgili (URV) forma part del Programa 2000 d'avaluacions de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya). Tot i que el procés s'havia de dur a terme durant el mateix any, s'ha endarrerit considerablement. Així, l'autoavaluació no es va acabar fins al mes d'octubre de 2001, i la fase d'avaluació externa, dins l'abril de 2002.

Aquest projecte d'avaluació s'ha dut a terme de manera individual tot i que, en l'àrea Ciències de l'Educació, la Facultat ja havia avaluat anteriorment les titulacions de Mestres de manera transversal.

Context institucional

L'ensenyament de Pedagogia s'imparteix a la Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia que acull, a més de la titulació avaluada, l'ensenyament de Psicologia, les sis diplomatures de Magisteri i la d'Educació Social.

L'ensenyament està consolidat, tant en l'àmbit de la mateixa universitat com en l'entorn geogràfic. En aquest sentit, cal fer referència a la llarga tradició que té, ja que la primera promoció és de l'any 1976, quan la Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia formava part de la Universitat de Barcelona. La creació, l'any 1992, de la URV va suposar el canvi d'adscripció de l'ensenyament i la reforma del Pla d'estudis, que encara és vigent.

Quant a la posició de la titulació en el context de la URV, i més concretament el nombre d'alumnes, Pedagogia té matriculats el 13% del total d'estudiants de la Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia i el 4% dels alumnes totals de la Universitat. A Catalunya, la titulació de Pedagogia s'imparteix a la UB i a la UAB i la UdG n'ofereix el segon cicle. En aquest context, el volum de matriculats a Pedagogia de la URV suposa, aproximadament, el 12% del global a Catalunya.

Taula 1. Dades generals de la URV. Curs 2000-2001

	Pedagogia, URV
Alumnes de l'ensenyament	216
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	1.810
Alumnes totals matriculats a la URV	11.791
Alumnes de cicle llarg a la URV	6.041
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la URV	1,8%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle llarg de la URV	3,6%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	11,9%

L'accés a l'estudi

S'ha valorat positivament la demanda sostinguda que han tingut els estudis al llarg del període analitzat, com també que la titulació hagi cobert l'oferta de places a la vegada que ha mantingut la nota d'accés al voltant del 5,8. Ara bé, tot i que la situació de l'accés és positiva, cal dir que la demanda en primera opció no és suficient per cobrir l'oferta de places. Aquest fet suposa que el percentatge d'estudiants que es matriculen en primera opció se situï al voltant del 57%, mentre que els de segona i tercera opció estan entre el 23% i el 18%, respectivament.

Pel que fa a la distribució dels nous estudiants per notes d'accés, cal comentar la tendència creixent del grup amb notes superiors a 6, tot i que la proporció d'estudiants amb nota d'accés per sota del 6 encara és majoritària. D'altra banda, hi ha una taxa molt alta de dones en la titulació, que se situa al voltant del 85% de les matrícules noves.

Finalment, l'avaluació externa, que valora positivament les iniciatives de la Facultat per difondre informació sobre la titulació, recomana que es dissenyi i s'articuli una política de captació de nous alumnes veritable.

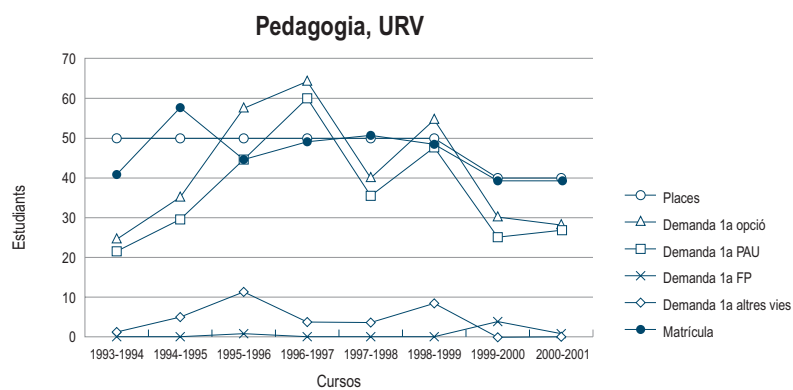
Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

Titulació	Via d'accés PAU				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Pedagogia, URV	5,88	5,84	5,77	5,73	5,80

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

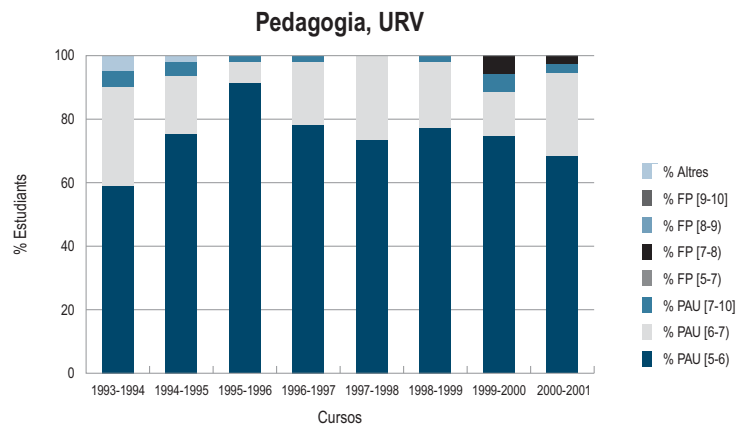
Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
Pedagogia URV	40	28	0,7	26	2	42

* Places ofertes a Catalunya (curs 2000-2001): 370
 Demanda en 1a opció a Catalunya (curs 2000-2001): 304



Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Pedagogia, URV	77,1%	20,1%	2,1%	74,3%	15,4%	5,1%	66,7%	28,2%	2,6%



Fites, objectius i planificació

En primer lloc, els comitès han valorat positivament la creació dels mecanismes necessaris per revisar el Pla d'estudis vigent. Dit això, i en aquest mateix sentit, el Comitè Extern recomana que la millora del Pla d'estudis passi, d'una banda, per la definició d'una manera més precisa dels objectius docents de l'ensenyament i, de l'altra, per l'adequació del pla als perfils professionals que la societat demana actualment als pedagogs.

Si bé el Comitè d'Avaluació Intern valora positivament el perfil generalista dels estudis, el Comitè Extern considera interessant la possibilitat que la titulació ofereixi alguns itineraris d'especialització.

Programa de formació

El Pla d'estudis té 300 crèdits repartits en quatre cursos que es distribueixen en un nombre elevat d'assignatures, ja que moltes són d'un a tres crèdits. Aquesta atomització afecta el treball dels alumnes que han de cursar una mitjana de vuit assignatures diferents per quadrimestre. De fet, el Comitè d'Avaluació Extern considera aquesta situació desfavorable, en tant que dispersa l'atenció de l'estudiant i multiplica les tasques que han de dur a terme com a complement dels exàmens. Bona part dels crèdits (217,5) són de caràcter obligatori, la qual cosa fa que el programa sigui, segons l'opinió del Comitè Extern, excessivament generalista i que no afavoreixi els perfils d'especialització. Aquesta situació provoca que els graduats hagin d'especialitzar-se i professionalitzar-se en etapes acadèmiques posteriors. La relació d'optativitat de l'ensenyament és baixa.

Pel que fa a les pràctiques, s'ha considerat positiu tant la inclusió de pràctiques externes en el currículum com l'amplitud de l'oferta.

El Comitè Extern també ha posat de manifest la necessitat de millorar la informació sobre els programes de les assignatures. En aquest sentit, recomana aprofundir en l'establiment de criteris i ampliar la informació sobre els programes de manera que inclogui els objectius, els continguts i la metodologia d'aprenentatge. També recomana establir mecanismes de control i coordinació entre el professorat per afavorir una coordinació més bona de les assignatures.

Taula 5. El programa de formació

Pedagogia, URV	
Publicació al BOE	25-11-1993
Anys de durada	4
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	217,5
Teoria	131,5
Pràctica	86,0
Crèdits optatius (b)	52,5
Crèdits de lliure elecció	30,0
Total	300
Grau mínim de practicitat obligatòria	39,5%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	15
Oferta de crèdits optatius propis (a)	67,5
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	17,5%
Relació d'optativitat (a/b)	1,29
Projecte final de carrera / Pràcticum	Sí
Pràctiques en empreses	Sí

Desenvolupament de l'ensenyament

La metodologia docent a les classes de teoria es basa en el sistema tradicional de la lliçó magistral. Aquest mètode es complementa, en alguns casos, amb activitats de treball en grup o bé amb l'ús de mitjans audiovisuals i informàtics. El Comitè d'Avaluació Extern recomana que es continuïn introduint innovacions metodològiques que permetin una dinàmica d'aprenentatge diferent a la tradicional de tipus transmissor. Una reorganització del Pla d'estudis hauria d'afavorir aquestes estratègies.

La distribució d'alumnes oscil·la al voltant de 50 en els grups de teoria, i entre 20 i 30 en els de pràctica. S'ha valorat positivament la divisió que s'ha fet dels grups de pràctiques, la qual cosa ha permès reduir el nombre d'alumnes en aquestes classes.

L'ensenyament disposa d'un pla de tutories per als nous estudiants, que tenen assignat un tutor individual per a tota la carrera. Els comitès d'avaluació fan una valoració positiva d'aquest sistema i recomanen reforçar la formació dels tutors, sobretot en els aspectes relacionats amb l'orientació professional i acadèmica dels estudiants. Com a punt feble, l'avaluació ha posat de manifest que els alumnes encara usen poc les hores de tutoria.

L'avaluació dels estudiants es duu a terme per mitjà d'exàmens i de treballs pràctics individuals o en grup. Els comitès d'avaluació destaquen positivament el bon seguiment que fa el professorat de l'avaluació de l'alumnat. En canvi, recomanen que es millori la informació sobre els criteris d'avaluació dels treballs pràctics que presenten els estudiants.

Els resultats acadèmics presenten unes taxes d'èxit elevades, la qual cosa demostra l'impacte positiu que té el seguiment personalitzat que el professorat fa de l'alumnat. El professorat es mostra satisfet del volum de treball i de la superació de matèries dels estudiants. Tot i així, com ja s'ha comentat anteriorment, el Comitè Extern opina que seria necessari introduir aspectes professionalitzadors al programa d'estudis que permetin que aquests resultats acadèmics bons es corresponguin amb llocs de treball adequats als estudis efectuats.

Taula 6. Distribució d'alumnes a les titulacions. Curs 1999-2000

	Pedagogia, URV
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs	
Teoria	53
Pràctica	27
Mitjana d'alumnes de nou ingrés per grup de 1r curs	
Teoria	40
Pràctica	21
Mitjana d'alumnes per grup de 1r cicle	
Teoria	54
Pràctica	28
Mitjana d'alumnes per grup de 2n cicle	
Teoria	55
Pràctica	31
<hr/>	
Alumnes totals	237
Alumnes equivalents a temps complet	207

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

	Pedagogia, URV
Taxa d'èxit 1r curs	
1a convocatòria	71%
2a convocatòria	74%
Taxa d'èxit 1r cicle	
1a convocatòria	75%
2a convocatòria	74%
Taxa d'èxit 2n cicle	
1a convocatòria	89%
2a convocatòria	85%
Rendiment acadèmic	
1r curs	71%
1r cicle	76%
2n cicle	88%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	41,3
Taxa de graduació (en tant per u)	0,87

Professorat

S'ha valorat positivament l'experiència i l'especialització del professorat ordinari, així com el nombre de professors no doctors que es preparen per presentar la tesi. També s'ha considerat favorable la vinculació del professorat amb el context sociolaboral i la participació i implicació en la gestió i en altres activitats no docents del centre. La dimensió de l'ensenyament propicia, d'altra banda, unes relacions entre el professorat i l'alumnat positives. El Comitè Extern recomana, però, que, paral·lelament a la renovació del Pla d'estudis, s'adeqüi la plantilla docent a les necessitats de l'encàrrec docent actual. En aquest sentit, el Comitè posa de manifest que el nombre elevat de professors associats a temps parcial, juntament amb la gran varietat de matèries que aquests professors han d'impartir, dificulta la consolidació de la qualitat docent en algunes assignatures. A més, l'alt percentatge de professors a temps parcial complica el desenvolupament de perfils acadèmics i de recerca del professorat.

També en relació amb el professorat, el Comitè ha observat que la distribució de professors per àrees de coneixement presenta certs desequilibris deguts al procés d'adscripció de les matèries a les àrees.

Finalment, i pel que fa als processos d'incorporació de nous professors, el Comitè considera que caldria establir procediments per concretar els criteris de valoració d'avaluació dels candidats a obtenir places de professor associat. En aquesta línia, si bé ha valorat positivament els plans de formació de l'ICE i l'impacte que han tingut, recomana que s'impulsin mecanismes de promoció i desenvolupament professional del professorat.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

	Pedagogia, URV
Professorat ordinari	57,4%
Catedràtics d'universitat	11,9%
Titulars d'universitat	45,5%
Catedràtics d'escola universitària	0%
Titulars d'escola universitària	0%
Associats	40,9%
Altres	1,7%

Instal·lacions

Els estudis s'imparteixen al campus de Sant Pere Sescelades, a 2 km de Tarragona. La Facultat disposa de dos edificis antics que es van reformar l'any 1992. Tot i això, el Comitè d'Avaluació Extern considera que caldria millorar les instal·lacions actuals perquè compleixin les condicions idònies per al desenvolupament d'una docència universitària de qualitat.

L'accés per a persones amb problemes de mobilitat està, en general, ben resolt, però caldria fer un estudi sobre les mesures de seguretat dels edificis.

L'aulari està dotat de retroprojectors, però cal modernitzar el mobiliari. També s'ha observat que la sala d'estudis té un nombre de places insuficient.

La biblioteca té uns espais i unes instal·lacions adequats i està equipada amb mobiliari funcional. Pel que fa al servei que presta, tant l'alumnat com el professorat l'han valorat favorablement.

Finalment, pel que fa als recursos tecnològics dedicats als estudiants, el Comitè d'Avaluació Extern valora molt positivament que hi hagi una aula dotada de la tecnologia necessària per dur a terme videoconferències, tot i que, de moment, l'ús es reserva als programes de tercer cicle. D'altra banda, el Comitè d'Avaluació Extern recomana ampliar la dotació i el servei de les aules d'informàtica, tant per a la docència com per a l'ús obert als estudiants.

Relacions externes

L'ensenyament ha signat un nombre important de convenis amb empreses i institucions, la qual cosa permet als estudiants fer pràctiques externes. En aquest àmbit també s'ha valorat positivament la designació d'un coordinador de relacions externes de la Facultat. En canvi, el nombre de convenis que manté la Facultat amb altres universitats, que facilitaria la mobilitat internacional dels estudiants, s'ha considerat com un punt feble de la titulació. El Comitè d'Avaluació Intern també apunta la necessitat que el professorat s'impliqui més en aquest àmbit i que es duguin a terme accions per motivar l'alumnat.

Recerca

La recerca està estructurada en dues línies, una de Didàctica, Organització Educativa i Avaluació, i una de Teoria i Història de l'Educació i Pedagogia Social.

Pel que fa a la relació entre la recerca i l'ensenyament, s'ha valorat positivament que els estudiants de quart curs puguin dur a terme el pràcticum implicant-se en tasques de recerca dels grups investigadors de la Facultat. També s'ha constatat que alguns professors orienten la docència cap a la promoció de l'interès per la recerca entre els estudiants. Tot i així, en el Pla d'estudis actual hi ha mancances relacionades amb la formació sobre l'anàlisi de dades i els mètodes de recerca.

Respecte a la producció investigadora, s'observa que l'estructura de la plantilla docent, amb un percentatge alt de professors a temps parcial, impedeix potenciar la tasca de recerca. Això, en bona mesura, també explica l'alta concentració de la recerca en grups reduïts de professors que, d'altra banda, són els que tenen la capacitat d'obtenir finançament per a projectes d'investigació.

També s'ha posat en relleu el nombre baix de becaris d'FPI (formació de personal investigador) que hi ha a la Facultat.

Finalment, en l'aspecte de la divulgació científica, la Facultat organitza anualment una Setmana Pedagògica per difondre temàtiques relacionades amb l'educació. També destaca la gran vinculació del professorat amb l'ICE de la URV, que promou iniciatives d'innovació docent a la universitat.

Introducció

La titulació d'Educació Social de la Universitat Ramon Llull (URL) ha estat avaluada dins el Programa d'avaluació institucional de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya) de 1999.

El procés d'avaluació interna es va allargar molt, perquè, si bé el Comitè Intern es va constituir l'octubre de 1999, no va ser fins el gener de 2001 que va concloure l'informe d'autoavaluació.

El Comitè Extern que va avaluar la titulació d'Educació Social va ser nomenat per AQU Catalunya el maig de 2001 i estava format per dos acadèmics i un professional, tots tres relacionats amb l'àmbit de l'educació social, i un metodòleg. La visita externa va tenir lloc l'octubre de 2001 i el comitè extern va lliurar l'informe a la titulació el març de 2002. En general, els processos d'avaluació intern i extern han discorregut amb normalitat.

Context institucional

La titulació d'Educació Social es va començar a impartir a la URL el curs 1992-1993 i, inicialment, estava adscrita a la Facultat de Psicologia i Pedagogia i gestionada per la Fundació Blanquerna i la Fundació Pere Tarrés. A partir del curs 1997-1998 es crea l'Escola Universitària d'Educació Social, a la qual s'adscriu la titulació, que des d'aleshores és gestionada únicament per la Fundació Pere Tarrés.

Taula 1. Dades generals de la URL. Curs 2000-2001

	Educació Social, URL
Alumnes de l'ensenyament	702
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	2.229
Alumnes totals matriculats a la URL	12.813
Alumnes de cicle llarg a la URL	6.584
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la URL	5,5%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle llarg de la URL	10,7%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	21,4%

Els estudiants d'Educació Social suposen el 5,5% del total dels matriculats a la URL i el 10,7% dels de primer cicle. A Catalunya, la titulació manté una posició important, ja que hi ha matriculats gairebé un terç dels estudiants d'aquest ensenyament.

L'accés a l'estudi

La titulació d'Educació Social de la URL va oferir 210 places de nou accés el curs 1997-1998, l'últim sobre el qual es disposa de dades d'accés i de matrícula. La demanda en primera opció es va situar en el 60% de l'oferta i la matrícula final va ser inferior a l'oferta en un 16%. La titulació ha reduït recentment l'oferta de places per adequar-la a la demanda. D'altra banda, els estudiants que volen accedir a l'ensenyament d'Educació Social a la URL han de superar una prova específica d'accés i, si escau, una entrevista.

La nota de tall de la titulació via PAU s'ha mantingut durant els darrers anys en un 5.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

Titulació	Via d'accés PAU					FP/CFGS				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Educació social, URL	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	nd	nd	nd	nd	nd

nd: dada no disponible

Taula 3. Demanda d'accés a les titulacions. Curs 1997-1998

Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	FP/CFGS	
Educació social, URL	210	127	0,60	83	44	176

* Places ofertes a Catalunya (1997-1998): 470
 Demanda en 1a opció a Catalunya (1997-1998): 1.002
 Les dades recullen el sistema públic i privat.

Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Educació social, UDL	60%	4%	0,4%	59,5%	4,5%	0,45%	48,9%	6,8%	0,57%

Titulació	Via d'accés FP					
	Curs 1998-1999		Curs 1999-2000		Curs 2000-2001	
	<7	>7	<7	>7	<7	>7
Educació social, UDL	14,3%	5,4%	18,2%	6,4%	15,3%	8,0%

La suma de la distribució d'estudiants via PAU i FP per cada curs ha de sumar el 100%. Si això no passa, la diferència fins al 100% correspon als alumnes que han accedit a la titulació per vies diferents de les PAU i l'FP.

En general, la distribució dels estudiants nous per notes d'accés s'ha mantingut força estable, i hi ha hagut un predomini important dels que accedeixen a la titulació després de superar les PAU. Tot i així, però, el curs 1997-1998 es produeix un descens dels alumnes matriculats que procedeixen de les PAU, fonamentalment a causa de l'increment dels que hi accedeixen per mitjà d'altres vies.

Fites, objectius i planificació

La reflexió sobre com havia de ser la titulació d'Educació Social es va fer en el projecte pedagògic que va quedar recollit en la publicació *L'educador social i la seva formació*. En general, els objectius i el perfil de formació de la titulació estan ben definits. En el plantejament que es fa, es posa un èmfasi especial en el caràcter universitari i professionalitzador de la diplomatura que pretén que els estudiants adquireixin una formació humana, pedagògica i tècnica ajustada a les exigències i capacitats que configuren l'educació social. En aquest sentit, la titulació entén que els professionals de la intervenció socioeducativa han d'estar preparats tant per dur a terme el treball comunitari com per desenvolupar la tasca que els pertoca amb poblacions que tenen necessitats específiques. Així doncs, es concep l'educador social com un agent dinamitzador de l'entorn social.

D'altra banda, cal assenyalar que la titulació d'Educació Social comparteix el centre amb la de Treball Social i, en aquest sentit, el Comitè Extern d'Avaluació va recomanar que es fes una distinció clara entre les identitats formatives i professionals de les dues diplomatures, així com dels perfils formatius i els camps d'acció.

Pel que fa al Pla d'estudis, els experts consideren que hi ha una correspondència adequada entre l'articulació del Pla i el contingut del currículum amb els objectius. La titulació, segons els experts, ha dissenyat un currículum que és congruent amb les necessitats i les demandes socials, tant des d'una perspectiva teòrica com pràctica del coneixement. A més, s'ha constatat una preocupació de la titulació per ajustar els perfils formatius a les realitats territorials i socials més properes.

El Comitè d'Avaluació Extern també ha destacat que es fa un seguiment adequat dels objectius i ha valorat positivament la revisió que es va dur a terme com a conseqüència de l'elaboració del nou Pla d'estudis, que ha comportat canvis en la relació entre la formació teòrica i la pràctica, la formulació d'objectius per àrees de coneixement i de matèries, la introducció de l'assessorament acadèmic dels estudiants i el desenvolupament dels processos d'ensenyament i aprenentatge.

El programa de formació

El Pla d'estudis vigent en el moment de l'avaluació va ser publicat al BOE l'1 d'octubre de 1996. Consta de 207 crèdits en un sol cicle. El 75% dels crèdits són obligatoris (156), el 15% són optatius (30) i el 1% restant es reserva a la lliure configuració per part de l'estudiant. El Pla està pensat, fonamentalment, per a estudiants que segueixen els estudis a temps complet i no presenta itineraris curriculars definits. Aquest nou Pla d'estudis dóna encara més presència als crèdits obligatoris i redueix a la meitat els optatius, la qual cosa no ha estat gaire ben valorada pel Comitè d'Avaluació Extern.

Els programes de les assignatures expliciten el nombre de crèdits, els objectius, el desenvolupament dels continguts i la bibliografia recomanada. Es lliuren als estudiants el primer dia de classe, juntament amb els criteris d'avaluació. Tant els programes de les assignatures com els criteris d'avaluació són supervisats i aprovats pel cap d'estudis. La revisió dels programes és anual. Els experts han recomanat que també s'inclouï en els programes la metodologia docent, les activitats d'aprenentatge i els criteris i les activitats d'avaluació. D'altra banda, i en general, hi ha una bona concordança entre el disseny dels programes i els objectius de formació de la diplomatura.

L'organització de la titulació depèn de diferents persones i òrgans del centre, les competències dels quals estan clarament definides en un document oficial intern. La titulació organitza la docència en dos torns, un de matí i un de tarda, i els estudiants reben una mitjana de 20 hores setmanals de docència en sessions d'entre una hora i mitja i dues hores.

Taula 5. El programa de formació

Educació social, URL	
Publicació al BOE	01-10-1996
Anys de durada	3
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	156
Teoria	78
Pràctica	78
Crèdits optatius (b)	30
Crèdits de lliure elecció	21
Total	207
Grau mínim de practicitat obligatòria	50%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	29
Oferta de crèdits optatius propis (a)	151
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	14%
Relació d'optativitat (a/b)	5
Projecte final de carrera / Pràcticum	Sí
Pràctiques en empreses	No

La titulació disposa d'un pràcticum que es desenvolupa durant l'últim curs. Es fa un seguiment individualitzat de les pràctiques que duen a terme els estudiants en els diversos centres i posteriorment les experiències es posen en comú amb la resta d'estudiants. En els dos primers cursos, la dimensió pràctica s'empren en els seminaris. El Comitè d'Avaluació Extern ha recomanat a la titulació que algunes de les activitats del pràcticum es facin al segon curs, de

manera que es pugui dur a terme l'avaluació i la retroalimentació dels assoliments al llarg de tota la formació teòricopràctica dels estudiants. Els experts també recomanen que es millori la informació disponible sobre el pràcticum i, especialment, que s'incloguin i s'explicitin els objectius a la *Guia de l'estudiant*, els àmbits en què s'efectua i les característiques fonamentals, entre altres qüestions.

Cal dir que en algun cas s'ha detectat que en la programació de l'assignatura el nombre de crèdits no s'adequa correctament al temps d'estudi previst.

Desenvolupament de l'ensenyament

La titulació situa l'ús de la classe magistral en el 41% del total d'estratègies docents. També s'usen força el treball en equip i l'exposició dels estudiants a classe. En canvi, l'ús dels recursos audiovisuals i multimèdia, malgrat que darre-rament s'ha incrementat, encara és minoritari. En general, els experts consideren que la metodologia és adequada i que hi ha una bona diversitat de mètodes.

La titulació duu a terme dos tipus de tutories: la de l'assignatura i la dels seminaris i el pràcticum. La primera està destinada, fonamentalment, a la resolució dels dubtes que tenen els estudiants sobre la matèria que el professorat imparteix a classe. En els seminaris, els tutors fan un seguiment individualitzat del desenvolupament de la forma-ció, de l'adaptació al grup, i valoren i orienten les pràctiques professionals del pràcticum que duen a terme els estu-diants de tercer curs. En general, els experts externs valoren positivament les tutories i les consideren un *tret d'identitat* important de la titulació.

L'avaluació dels aprenentatges, en general, es basa en el seguiment continu de l'activitat de l'estudiant per mitjà d'exer-cicis i casos pràctics, dels exàmens de mitjan semestre, de les recensions voluntàries i de les tutories. Sempre hi ha, però, un examen final per a cada matèria que els estudiants coneixen amb prou antelació. La nota de l'assignatura es com-pon, generalment, d'una part individual (l'examen i els treballs individuals) i d'una altra de grup, que avalua un treball que els estudiants han d'efectuar en equip. El Comitè d'Avaluació Extern considera molt positiu el procés d'avaluació i considera que és apropiat al perfil de formació acadèmic i professional i als programes de les assignatures. Recomana, però, millorar la coordinació a l'hora d'establir els criteris d'avaluació perquè vagin més enllà de les assignatures per si mateixes i permetin una visió més integral i integradora dels aprenentatges teòrics i pràctics dels estudiants.

Taula 6. Distribució d'alumnes en les titulacions. Curs 1998-1999

Educació social, URL	
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs	
Teoria	104
Pràctica	40
Mitjana d'alumnes de nou ingrés per grup de 1r curs	
Teoria	95
Pràctica	37
Mitjana d'alumnes en la titulació	
Teoria	112
Pràctica	20
Total d'alumnes	
	707
Equivalència en alumnes a temps complet	
	662

El nombre d'estudiants per grup supera el centenar en els grups de teoria, la qual cosa ha estat destacada pels experts externs com un punt feble. En canvi, als grups de pràctica –fonamentalment als seminaris– el nombre d'es-tudiants és considerablement més petit donat que se situa al voltant dels 20 en el conjunt de la titulació. Gairebé tots els estudiants (94%) segueixen els estudis a temps complet.

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1998-1999

Educació social, URL	
Taxa d'èxit 1r curs	
1a convocatòria	81%
2a convocatòria	72%
Taxa d'èxit en la titulació	
1a convocatòria	87%
2a convocatòria	78%
Rendiment acadèmic	
1r curs	84%
Global en la titulació	91%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	
	151
Taxa de graduació (en tant per u)	
	0,68

Els resultats acadèmics de la titulació són molt alts i força homogenis entre cursos. Les taxes d'èxit en la primera convocatòria superen el 80%. Les taxes de rendiment són igualment bones i arriben al 91% en el conjunt global de la titulació. Hi ha, però, algunes assignatures en què el rendiment acadèmic se situa al voltant del 50% i altres, fonamentalment optatives, que presenten un rendiment del 100%. El Comitè Extern d'Avaluació ha demanat a la titulació que reflexioni sobre aquest fet i sobre el grau d'exigència diferent que presenten aquestes assignatures.

Pel que fa als estudiants, en general, el nivell de participació en les eleccions i en els òrgans de representació s'està desenvolupant, però els canals de participació que els ofereix la titulació són escassos. Potser la participació més alta es dona quan els delegats del curs col·laboren amb el cap d'estudis en la definició del calendari d'exàmens.

Professorat

En general, el perfil del professorat és adequat per assolir els objectius de la titulació. Bona part del professorat té una experiència àmplia en el sector social i en la formació permanent. Molts dels professors, a més, combinen la tasca docent amb la intervenció socioeducativa directa.

Els Comitè Extern d'Avaluació ha observat que hi ha un grau elevat de voluntarisme entre el professorat i, d'altra banda, ha recomanat a la titulació que aprofundeixi la millora de la definició del catàleg de llocs de treball, de les competències del professorat i de valoració de la promoció docent.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1998-1999

Educació social, URL	
Professors doctors	29%
Professors llicenciats	71%

Instal·lacions

L'edifici que alberga la titulació és excessivament petit per satisfer les necessitats docents i de recerca. El Comitè Extern d'Avaluació, però, considera que l'aprofitament dels recursos disponibles és molt elevat i que la planificació rigorosa aconsegueix resoldre una part important dels problemes derivats de la manca d'espai.

En general, l'acústica i la dotació de mitjans audiovisuals a les aules són bones. No obstant això, convindria millorar el sistema de climatització de l'edifici.

A la biblioteca també manca espai. Caldria incrementar els punts de lectura i el pressupost destinat a adquisicions bibliogràfiques.

Finalment, els experts creuen que s'hauria d'aprofundir més en l'esforç inicial per millorar la infraestructura informàtica, tant a les aules com als despatxos del professorat, a les àrees d'administració i a la biblioteca.

Relacions externes

La titulació participa en diferents programes internacionals per a la promoció de convenis de col·laboració i d'intercanvi entre centres universitaris europeus. Durant el curs 1997-1998, un total de disset estudiants i quatre professors van participar en intercanvis internacionals en el marc de diferents programes. En general, tant l'alumnat com el professorat valoren l'experiència molt positivament.

Els contactes més importants són els que la titulació manté amb les empreses i les institucions que col·laboren en el pràcticum. Els convenis de pràctiques signats el curs 1998-1999 superen els 300.

Recerca

Com que Educació Social és una titulació jove, enfocada fonamentalment cap a l'exercici professional i emmarcada dins una institució amb poca tradició investigadora, la recerca està encara en una fase incipient.

En general, els recursos destinats a la recerca són escassos i, fonamentalment, s'han destinat a finançar les tesis doctorals del professorat i a la contractació d'algun becari.

La titulació edita una publicació de caràcter divulgador, empíric i pràctic, relacionada amb l'educació social, en què es recullen i publiquen iniciatives i sistematitzacions de diferents professors, especialment de la mateixa titulació. Aquesta publicació es troba en el nivell D de la classificació que fa el DURSI de revistes científiques de l'àrea de les ciències socials.

El Comitè d'Avaluació Extern ha recomanat a la titulació formar i consolidar equips d'investigació, i incentivar-ne la pertinència i les activitats de formació, especialment en metodologies qualitatives i etnogràfiques.

Àrea de Ciències Experimentals

Introducció

La titulació de Bioquímica de la URV ha estat avaluada dins del programa institucional de l'any 2000 de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya).

La constitució i formació del comitè intern d'avaluació va tenir lloc el mes de març i el procés d'autoavaluació va durar sis mesos, fins que el comitè intern va lliurar l'autoinforme.

El comitè extern que va avaluar la titulació de Bioquímica va ser nomenat per AQU Catalunya el març de 2001. Estava compost per dos acadèmics i un professional, tots tres relacionats amb l'àmbit de la bioquímica, i un metodòleg. En general, els processos d'avaluació intern i extern van discórrer amb normalitat.

Context institucional

La titulació de Bioquímica s'imparteix a la Universitat Rovira i Virgili des de l'any 1995. És una titulació de segon cicle a la qual es pot accedir des del primer cicle de Química, Biologia, Farmàcia, Medicina o Veterinària. L'ensenyament està adscrit a la Facultat de Química. Imparteix la major part de la docència el Departament de Bioquímica i Biotecnologia, que té una experiència docent important, ja que abans de la creació de la titulació de Bioquímica participava en l'ensenyament de Química, entre altres.

Bioquímica és una de les trenta-cinc titulacions homologades que imparteix la URV i un dels sis ensenyaments de només segon cicle. És una titulació petita, ja que els seus estudiants representen el 0,3% del total dels de la Universitat i el 5% dels de la Facultat de Química. En el conjunt de Catalunya, on l'ensenyament de Bioquímica s'imparteix també a la UB i la UAB, els alumnes matriculats a la URV representen el 13% (vegeu la taula 1).

Taula 1. Dades generals de la URV. Curs 1999-2000

	Bioquímica, URV
Alumnes de l'ensenyament	39
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	292
Alumnes totals matriculats a la URV	11.737
Alumnes de cicle llarg a la URV	597
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la URV	0,3%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle llarg de la URV	7%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	13%

La Facultat de Química està situada en un entorn industrial molt favorable en el qual la indústria química és preponderant. Això facilita que els seus estudiants puguin fer pràctiques en aquestes indústries, que, d'altra banda, són també una font de treball important per als graduats. Segons l'estudi d'inserció laboral que AQU Catalunya ha dut a terme l'any 2001, el 71,4% de la promoció dels estudiants de Bioquímica del curs 1997-1998 està treballant i va trobar la feina dins del primer any següent a l'acabament dels estudis –a l'àrea de biologia i natura aquest percentatge se situa en el 78,7%. El 60% d'aquests graduats té contracte fix (37,8% a l'àrea de biologia i natura).

L'accés a l'estudi

La titulació de Bioquímica de la URV ofereix trenta places de nou accés. Com que és només de segon cicle, les vies per accedir-hi no són les tradicionals de les diplomatures i les llicenciatures de primer i segon cicles. Per entrar-hi, cal ser llicenciat o haver finalitzat el primer cicle de les titulacions que s'han esmentat abans. La demanda total per accedir a l'estudi s'ha situat, des que es va implantar, per sota de l'oferta, excepte en els dos darrers cursos acadèmics, en què la demanda ha superat l'oferta en un 30%. La matrícula final, en canvi, sempre ha estat inferior a l'oferta, en percentatges que varien des d'un 77% menys –curs 1997-98– a un 20% –curs 2000-2001. La causa que no

s'arribi a cobrir l'oferta és que molts estudiants no tenen superat un dels primers cicles d'accés en el moment de formalitzar la matrícula. El comitè extern ha proposat algunes solucions, com ara establir convocatòries extraordinàries, ampliar el període de reconeixement de crèdits i implantar la doble matrícula, tot i que és conscient que aquestes mesures podrien tenir alguns efectes negatius sobre la programació global de la Facultat.

Taula 2. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda satisfeta global
Bioquímica URV	30	37	1,23	24

* Places ofertes a Catalunya: 160
Demanda en 1a opció a Catalunya: nd

nd: dada no disponible

Gairebé tots els estudiants de Bioquímica provenen del primer cicle de Química. Això es deu fonamentalment al fet que, dels diferents primers cicles des dels quals es pot accedir a Bioquímica, la URV només ofereix els de Química i Medicina.

El coneixement dels estudiants, especialment entre els de Química, de la possibilitat de cursar el segon cicle de Bioquímica és força bo.

Fites, objectius i planificació

Tot i que la titulació de Bioquímica no té definits els seus objectius explícitament, aquests queden configurats en la definició que apareix en les directrius generals del títol, que dona a l'ensenyament un enfocament bàsic i generalista. Tant els professors com els estudiants consideren aquesta orientació adequada, però el comitè extern d'avaluació destaca que amb aquesta opció la titulació renuncia a oferir un perfil de formació diferenciat que tingui com a base l'elevada formació en química dels seus estudiants. En aquest sentit, recomana als responsables de l'ensenyament que es plantegin dur a terme un procés de reflexió que els permeti obtenir conclusions explícites i consensuades respecte al perfil de la formació, als objectius de la titulació i a l'adequació d'aquesta al contingut del programa i a les demandes i necessitats de la societat. Així mateix, el comitè extern considera que s'haurien d'establir mecanismes de revisió i de seguiment dels objectius.

El programa de formació

El Pla d'estudis de la titulació es va publicar al BOE el 3 d'abril de 1995. Consta de 138 crèdits: 93 d'obligatoris, 30 d'optatius i 15 de lliure elecció. Els crèdits obligatoris es concentren fonamentalment en els dos primers semestres del primer curs. La titulació té un component altament pràctic, ja que el 58% dels crèdits obligatoris ho són i quatre assignatures del Pla d'estudis són exclusivament pràctiques. Els estudiants han valorat molt positivament aquest fet i destaquen especialment l'assignatura Experimentació en Bioquímica Aplicada, mitjançant la qual poden desenvolupar un treball pràctic en centres externs a la URV (fonamentalment, empreses de l'entorn). El comitè extern també ha valorat molt positivament aquesta assignatura, per la varietat, el contingut i la idoneïtat dels temes que poden tractar els estudiants.

El pes de les assignatures optatives en el Pla d'estudis es considera adequat, així com la relació d'optativitat. Però, d'altra banda, s'ha observat que el programa de formació està excessivament inclinat cap a la química, ja que la meitat dels crèdits optatius són d'aquest camp. En el Pla d'estudis s'evidencia la falta d'algunes matèries biològiques bàsiques, com també la necessitat d'oferir més assignatures específiques de bioquímica. Caldria, doncs, per tal de solucionar aquestes mancances, que els responsables de la titulació consideressin la modificació del bloc d'assignatures optatives.

Taula 3. El programa de formació

Bioquímica, URL	
Publicació al BOE	03-04-1995
Anys de durada	2
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	93
Teoria	39
Pràctica	54
Crèdits optatius (b)	30
Crèdits de lliure elecció	15
Total	138
<hr/>	
Grau mínim de practicitat obligatòria	58%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	70,5
Oferta de crèdits optatius propis (a)	15
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	22%
Relació d'optativitat (a/b)	2,4
<hr/>	
Projecte final de carrera / Pràcticum	No
Pràctiques en empreses	Sí

En el Pla d'estudis hi ha tres assignatures (dues d'obligatòries i una d'optativa) amb una càrrega de 3 crèdits, inferior, per tant, al mínim de 4,5 crèdits establert en el Reial decret 614/1997. És necessari regularitzar aquesta situació en el Pla d'estudis.

S'ha destacat positivament la *Guia docent de la Facultat de Química*, que dona als estudiants informació puntual sobre els programes de la titulació de Bioquímica, els horaris, l'aulari, el calendari d'exàmens, etc. Els alumnes disposen d'aquesta guia abans de matricular-se.

El Pla d'estudis està estructurat correctament, encara que l'horari presenta algunes rigideses, provocades per l'escassetat d'aules i de laboratoris. La càrrega lectiva se situa en 23 hores de classe per setmana de mitjana. Els estudiants consideren que l'horari actual de la titulació és problemàtic, ja que els condiciona a l'hora de triar les assignatures optatives i les de lliure elecció.

Desenvolupament de l'ensenyament

La metodologia docent més utilitzada és força similar a la de la resta de titulacions catalanes i espanyoles i es basa fonamentalment en la lliçó magistral, acompanyada de la projecció de transparències. Cada vegada més, però, els professors usen en la seva activitat docent les noves tecnologies, com ara les bases de dades, els programes de visualització de proteïnes i macromolècules i la pàgina web, per mitjà de la qual es pot accedir a material divers (apuntes, exàmens, problemes, etc.). L'alt contingut pràctic del Pla d'estudis també influeix positivament en la metodologia docent.

En general, els grups són reduïts: hi ha menys de 25 estudiants en les assignatures de crèdits teòrics i uns 20 en les de crèdits pràctics. Això permet que els professors puguin tenir un bon coneixement dels alumnes. El cap d'estudis i la comissió acadèmica de la titulació duen a terme la coordinació de l'ensenyament.

El sistema de tutories funciona correctament i és un dels aspectes de la titulació que millor valoren els estudiants. D'acord amb la normativa, al començament del semestre es fan públics els horaris de tutories de cada professor. En general, però, com que el nombre d'estudiants és reduït, les consultes s'acostumen a resoldre fora de l'horari establert.

L'avaluació dels aprenentatges es duu a terme mitjançant una prova escrita que es fa a final de curs i que en pocs casos es complementa amb treballs pràctics, seminaris o proves d'avaluació continuada. La programació del calendari d'exàmens es fa amb anterioritat a l'inici del curs acadèmic, de manera que els estudiants ja tenen les dates i els horaris dels exàmens a la *Guia docent*.

Taula 4. Distribució dels alumnes a la titulació. Curs 1999-2000

Bioquímica, URV	
Mitjana d'alumnes per grup de 2n cicle	
Teoria	20
Pràctica	15
Alumnes totals	
	39
Alumnes equivalents a temps complet	
	42

Taula 5. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

Bioquímica, URV	
Taxa d'èxit 2n cicle	
1a convocatòria	97%
2a convocatòria	86%
Rendiment acadèmic	
2n cicle	90%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	
	11
Taxa de graduació (en tant per u)	
	0,79

Els resultats acadèmics són molt bons. Les taxes d'èxit són superiors al 95% en la primera convocatòria i al 86% en la segona. Les taxes de rendiment se situen al voltant del 90%. La taxa de graduació és del 79%. L'alta motivació que demostren els estudiants d'aquesta titulació contribueix que els resultats acadèmics siguin tan bons. D'altra banda, la participació dels estudiants en la Comissió Acadèmica de Bioquímica és correcta.

Professorat

El 60% dels crèdits està impartit per professors numeraris adscrits a la titulació (catedràtics, titulars d'universitat i titulars d'escola universitària); l'altre 40% són professors contractats. El professorat té majoritàriament formació química o biològica i pertany als departaments de Bioquímica i Biotecnologia —majoritari en la titulació, amb el 84% de la docència—, Química Analítica i Orgànica i Ciències Mèdiques Bàsiques. La formació dels professors és l'adequada a les matèries que s'imparteixen en la titulació.

La dedicació docent del professorat és alta i s'acosta als 24 crèdits per curs acadèmic. Les activitats de gestió dels professors adscrits a la titulació són molt importants en les dues titulacions en les quals el Departament de Bioquímica i Biotecnologia és majoritari, és a dir, Bioquímica, objecte d'aquesta avaluació, i Enologia. D'altra banda, no s'han establert polítiques de formació pedagògica del professorat, tot i que les darreres iniciatives de l'ICE, de fet, obren aquesta possibilitat. Aquestes accions han estat valorades positivament pel professorat.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

	Bioquímica, URV
Professorat ordinari	60
Catedràtics d'universitat	3%
Titulars d'universitat	16%
Catedràtics d'escola universitària	36%
Titulars d'escola universitària	5%
Associats	34%
Altres	6%

Instal·lacions

Les instal·lacions constitueixen un dels punts més febles de la titulació. La Facultat de Química comparteix les instal·lacions amb la Facultat de Lletres en un edifici que presenta mancances importants: l'espai és insuficient i inadequat i té deficiències de seguretat. Afortunadament, però, s'està acabant un edifici nou al Campus de Sescelades, al qual es traslladarà la Facultat de Química i que, sens dubte, solucionarà molts dels problemes detectats en la ubicació actual i dotarà la titulació de Bioquímica dels espais adients per a una docència i una recerca de qualitat.

Pel que fa a la biblioteca, s'ha valorat positivament la seva gestió i l'horari de funcionament, però, com tot l'edifici, té importants mancances i deficiències. D'altra banda, el fons bibliogràfic, tant de llibres com de revistes, de l'àrea de Bioquímica és escàs.

Finalment, els estudiants han valorat negativament l'aula d'informàtica i el comitè extern ha destacat la necessitat de millorar-ne tant els equips i la xarxa com la dotació de personal.

Relacions externes

Les relacions externes de la titulació estan en ple desenvolupament. S'ha detectat una necessitat clara de projecció cap a l'entorn productiu local. En aquest sentit, les assignatures Experimentació en Bioquímica Aplicada i Pràctiques en Empresa representen un bon exponent de les relacions que es mantenen amb la indústria.

Tot i que el nombre d'estudiants que han participat en el programa Sòcrates-ERASMUS és baix, es considera que, qualitativament, la seva aportació ha estat satisfactòria. La feina duta a terme per la Facultat en aquest camp s'ha considerat àmplia i meritòria, si bé el comitè extern creu que caldria introduir alguns components específics per fer aquests programes d'intercanvi més adients als estudiants de Bioquímica.

Recerca

Componen el Departament de Bioquímica i Biotecnologia dos subgrups de recerca: el de bioquímica enològica i el de biotecnologia enològica, els quals formen part del Grup de Recerca en Enologia, consolidat per la Generalitat de Catalunya. L'activitat investigadora del Departament ha experimentat una convergència cap a l'enologia, tot i que aquesta orientació no es veu reflectida en l'oferta d'assignatures optatives. Hi ha també un subgrup dedicat a la recerca en biotecnologia computacional, que sí que ofereix una assignatura optativa amb aquest mateix títol en la llicenciatura. En general, el Departament de Bioquímica i Biotecnologia té una producció científica homologable a la d'altres departaments de la URV.

ENGINYERIA TÈCNICA AGRÍCOLA, UdG

Especialitat Explotacions Agropecuàries

Especialitat Indústries Agràries i Alimentàries

Introducció

L'avaluació de les dues enginyeries tècniques agrícoles de la UdG forma part del Programa 2000 de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya). L'avaluació de l'especialitat d'Indústries Agràries i Alimentàries també s'ha dut a terme a la URV.

És interessant esmentar que, al programa anterior, AQU Catalunya ja va avaluar els ensenyaments de l'àrea agrícola i forestal de la UPC i de la UdL.

Val a dir que s'ha observat a la UdG un clima institucional favorable a l'hora de dur a terme el procés d'avaluació. Així, tant el professorat com l'alumnat han considerat l'avaluació com un instrument necessari per activar processos de millora de la qualitat. També cal destacar que l'equip directiu de la Universitat s'ha mostrat compromès amb el projecte. Tot i això, el fet que el procés d'avaluació hagi coincidit amb la implantació de la reforma del Pla d'estudis, ha fet que l'impacte del canvi no es pugui mesurar d'una manera completa.

Context institucional

El context en el qual s'ubiquen aquestes titulacions s'ha valorat com a adequat per diversos motius. D'una banda, perquè el centre on s'imparteixen, l'Escola Politècnica Superior de la UdG, està consolidat i ofereix catorze titulacions diferents; de l'altra, perquè es considera molt positiu l'entorn productiu en l'àmbit agroalimentari, així com l'existència del Campus Agroalimentari de Girona, una institució que agrupa la Universitat i diverses administracions i centres de recerca amb l'objectiu de contribuir a la formació, l'R+D i el suport tecnològic i la transferència de tecnologia en el sector. També s'ha considerat interessant que hi hagi una titulació de segon cicle en Ciència i Tecnologia dels Aliments. D'altra banda, però, el Comitè d'Avaluació Extern ha posat en relleu la necessitat que ambdós ensenyaments adoptin una visió més àmplia respecte de l'evolució dels estudis d'Enginyeria Tècnica Agrícola, tant en l'àmbit nacional com en l'internacional.

Taula 1. Dades generals de la UdG. Curs 2000-2001

	ETA. Explotacions Agropecuàries, UdG	ETA. Indústries Agràries i Alimentàries, UdG
Alumnes de l'ensenyament	265	341
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya*	460	874
Alumnes totals matriculats a la UdG	13.306	13.306
Alumnes de cicle curt a la UdG	7.874	7.874
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la UdG	2%	2,6%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle curt de la UdG	3,4%	4,3%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya*	58%	39%

* Centres propis en universitats públiques catalanes

L'accés a l'estudi

Ambdues titulacions tenen una demanda d'accés en primera opció menor a l'oferta de places que hi ha, sobretot a partir del curs 2000-2001 (vegeu la taula 3). En aquest sentit, i malgrat que en el curs 2001-2002 s'ha reduït l'oferta per a l'especialitat d'Indústries Alimentàries, la matrícula dels dos ensenyaments cobreix només el 50% de l'oferta total. Això fa que la nota de tall dels estudiants procedents tant de les PAU com de l'FP sigui de cinc. Darrerament, però, ha augmentat el percentatge d'estudiants que accedeixen a les titulacions en primera opció. D'altra banda, el percentatge de dones que accedeixen als ensenyaments se situa entre el 50 i el 55% a l'especialitat d'Indústries Alimentàries, i al voltant del 45% a la d'Explotacions Agropecuàries.

Pel que fa a la distribució de l'alumnat nou segons les notes d'accés, cal dir que, si bé en l'especialitat d'Explotacions Agropecuàries el nombre d'estudiants que prové de les PAU i que té notes superiors a un sis és molt baix, en la d'Indústries Alimentàries un de cada tres estudiants té notes més altes que 6. El Comitè Extern d'Avaluació considera necessari desenvolupar un pla d'informació per augmentar la demanda d'accés i, per tant, incorporar alumnes que tinguin notes de tall més altes.

Tot i que en el període en què es va dur a terme el procés d'avaluació no es va poder disposar de dades detallades sobre la inserció laboral dels graduats de cap de les dues titulacions, les dades disponibles actualment sembla que mostren bons resultats en aquest sentit.

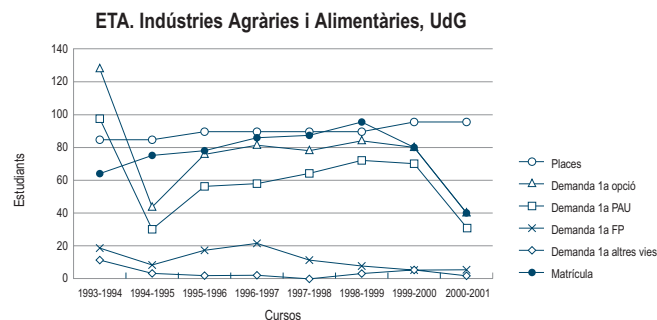
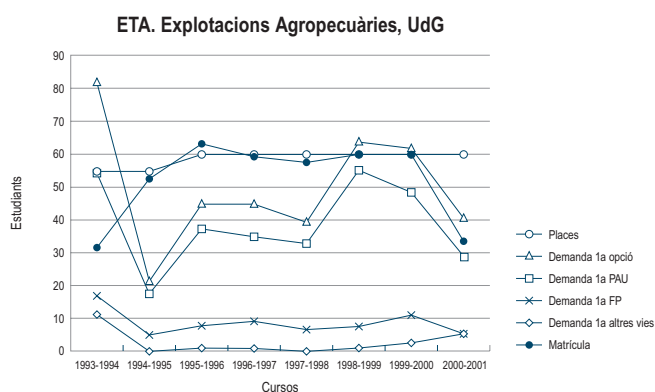
Taula 2. Notes de tall. Evolució 1997-2002

Titulació	Via d'accés PAU				
	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	2001-2002
ETA. Explotacions Agropecuàries, UdG	5,56	5,36	5,40	5,00	5,00
ETA. Indústries Agràries i Alimentàries, UdG	5,69	5,17	5,00	5,00	5,00
Titulació	Via d'accés FP				
	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	2001-2002
ETA. Explotacions Agropecuàries, UdG	5,00	6,00	5,00	5,00	5,00
ETA. Indústries Agràries i Alimentàries, UdG	5,00	5,72	5,00	5,00	5,00

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

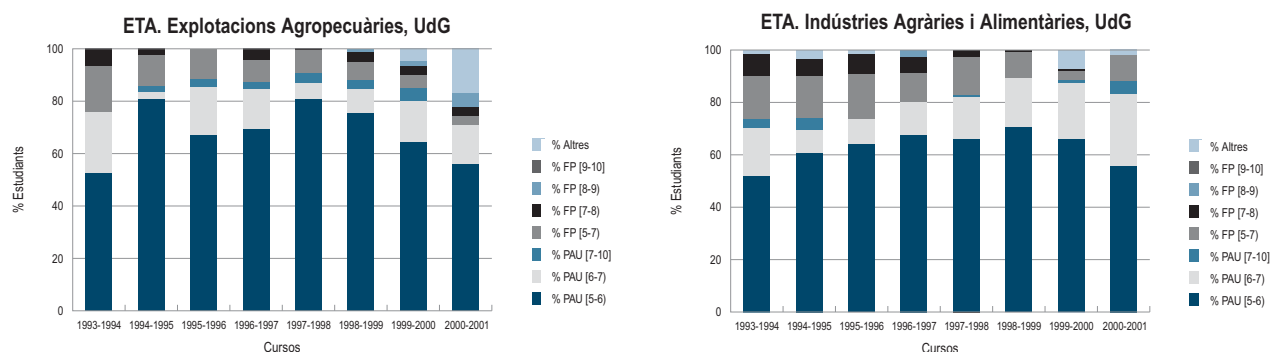
Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció			Demanda satisfeta global
				PAU	FP	Altres	
ETA. Explotacions Agropecuàries, UdG	60	41	0,68	29	6	6	34
ETA. Indústries Agràries i Alimentàries, UdG	95	40	0,42	32	6	2	40

* Places ofertes a Catalunya (curs 2000-2001): ETA. Indústries Alimentàries, 195; ETA. Indústries Agropecuàries, 100
 Demanda en 1a opció a Catalunya (curs 2000-2001): ETA. Indústries Alimentàries, 125; ETA. Explotacions Agropecuàries, 74.
 Sense incloure-hi el centre adscrit de la UPC que imparteix ambdós ensenyaments.



Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
ETA. Explotacions Agropecuàries, UdG	75,0%	10,0%	3,3%	65,0%	15,0%	5,0%	55,9%	14,7%	0,0%
ETA. Indústries Agràries i Alimentàries, UdG	70,5%	18,9%	0,0%	66,3%	21,3%	1,3%	55,0%	27,5%	5,0%
Titulació	Via d'accés FP								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-7]	[7-8]	8-10	[5-7]	[7-8]	8-10	[5-6]	[7-8]	8-10
ETA. Explotacions Agropecuàries, UdG	6,7%	3,3%	1,7%	5,0%	3,3%	1,7%	2,9%	2,9%	5,9%
ETA. Indústries Agràries i Alimentàries, UdG	9,5%	1,1%	0,0%	3,8%	1,3%	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%



Fites, objectius i planificació

Les dues especialitats de l'ensenyament d'Enginyeria Tècnica Agrícola de la UdG tenen definits els objectius, les activitats professionals que s'han de desenvolupar i les sortides laborals possibles dels graduats. Tot i així, tant el Comitè d'Avaluació Intern com l'Extern han posat en relleu la necessitat de difondre millor aquestes definicions entre la comunitat universitària.

D'altra banda, s'ha considerat positiu que l'especialitat en Indústries Agràries i Alimentàries també s'orienti com una via d'accés al segon cicle de la nova titulació de Ciència i Tecnologia dels Aliments ja que, entre altres aspectes, això pot fer que augmenti la demanda per cursar aquesta especialitat.

Quant a la planificació, el Comitè Extern ha suggerit que s'estableixin mecanismes per al seguiment tant del procés educatiu com de la inserció laboral dels graduats. Això permetria reforçar el paper dels responsables de la coordinació i de les comissions d'estudis dels ensenyaments. També ha recomanat millorar els mecanismes que s'utilitzen actualment per conèixer el grau de satisfacció del professorat i de l'alumnat.

El programa de formació

Pel que fa al programa de formació cal dir, en primer lloc, que ambdós ensenyaments es troben en una fase d'implantació dels nous plans d'estudis formulats l'any 1999. Uns plans que tant el Comitè d'Avaluació Intern com l'Extern han valorat positivament, ja que combinen de manera adequada les matèries de formació bàsica i les de les especialitats.

Els nous plans d'estudis de 1994 i 1999, ambdós amb una càrrega de 225 crèdits, han suposat una reducció dels crèdits respecte dels plans anteriors, que eren de 300. El Pla de l'especialitat en Explotacions Agropecuàries preveu tres orientacions curriculars, segons les optatives que es cursin: Tecnologies de la Producció Vegetal, Tecnologies de la Producció

Animal i Enginyeria Agroforestal. El Pla de l'especialitat en Indústries Agràries i Alimentàries està adaptat a les tasques que desenvolupen els enginyers tècnics agrícoles en temes de qualitat, tecnologies de la producció, enginyeria del procés, comercialització, informàtica, medi ambient, etc., i permet que cada estudiant configuri el seu itinerari lliurement.

Des del curs 1999-2000, les titulacions ofereixen assignatures propedèutiques (curs zero) de matemàtiques, física, química i dibuix amb l'objectiu d'adequar els coneixements dels nous estudiants als que requereixen els ensenyaments. L'impacte sobre el rendiment acadèmic d'aquests cursos encara no s'ha avaluat.

En general, la dimensió pràctica del Pla d'estudis es beneficia de l'existència del Campus Agroalimentari de Girona. A l'especialitat en Explotacions Agropecuàries, els estudiants complementen la pràctica mitjançant les estades en empreses a través de diversos convenis. En canvi, en l'especialitat en Indústries Agràries i Alimentàries caldria reforçar el component pràctic.

Tot i que encara és aviat per valorar l'organització i la seqüència dels programes dels nous plans d'estudi, el Comitè Extern d'Avaluació ha posat de relleu la necessitat de potenciar els mecanismes de coordinació entre les matèries.

Taula 5. El programa de formació

	ETA. Explotacions Agropecuàries, UdG	ETA. Indústries Agràries i Alimentàries, UdG
Publicació al BOE	15-09-1999	15-09-1999
Anys de durada	3	3
Pla d'estudis		
Crèdits troncal i obligatoris	178,5	178,5
Teoria	82,5	81,0
Pràctica	96,0	97,5
Crèdits optatius (b)	24,0	24,0
Crèdits de lliure elecció	22,5	22,0
Total	225,0	225
Graus i assignatures		
Grau mínim de practicitat obligatòria	53,8%	49,6%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	180,0	192,0
Oferta de crèdits optatius propis (a)	30,0	32,0
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis (b)	10,7%	10,7%
Relació d'optativitat (a/b)	7,5	8,0
Pràctiques		
Projecte final de carrera / Pràcticum	Sí	Sí
Pràctiques en empreses	Sí	Sí

Desenvolupament de l'ensenyament

Pel que fa a la metodologia docent, els comitès d'avaluació han considerat favorablement les iniciatives d'innovació que les titulacions han dut a terme en aquest àmbit. En aquest sentit, cal destacar el projecte AgroTIC, que està dirigit a implementar l'autoaprenentatge per internet a diverses assignatures d'ambdós ensenyaments i el programa ACME, de característiques similars. Tot i així, la metodologia docent basada en la classe magistral continua sent dominant.

Quant a la distribució dels estudiants per grups, les classes teòriques tenen una mitjana de 73 alumnes a l'especialitat en Explotacions Agropecuàries i de 66 a la d'Indústries Agràries i Alimentàries. Tot i que el Comitè Intern ha posat de manifest algunes discrepàncies en el càlcul d'aquest indicador, s'observa clarament que el nombre d'alumnes per grup s'incrementa en el primer curs entre el 30 i el 43% a causa del nombre elevat de repetidors (vegeu la taula 6) la qual cosa el Comitè Extern considera desfavorable. Tot i així, el fet que l'assistència a classe sigui d'un 70% fa que les classes teòriques no siguin excessivament massives.

Pel que fa a les tutories, cal dir que a més del sistema de consultes al professorat per resoldre dubtes en horari de despatx, ambdós ensenyaments han implantat un sistema de tutories en el primer curs amb l'objectiu d'orientar i fer un seguiment dels estudiants per millorar-ne el procés d'adaptació a la universitat. Sobre aquest sistema, el Comitè Extern recomana que s'orienti més clarament sobre les qüestions acadèmiques i no tant sobre les administratives.

Els mètodes d'avaluació dels coneixements que fa servir la titulació són els més tradicionals, principalment les proves finals; en canvi, els sistemes d'avaluació continuada estan poc implantats. Tant el Comitè Intern com l'Extern consideren que el període d'exàmens és massa llarg i això afecta negativament el compliment dels programes docents de les assignatures.

Els resultats acadèmics són un dels aspectes d'aquests ensenyaments que s'han considerat més febles, ja que les taxes de rendiment de les assignatures obligatòries se situen al voltant del 50%. D'altra banda, la mitjana de temps que necessiten els estudiants per graduar-se és aproximadament de sis anys, un termini que els dos comitès d'avaluació consideren excessiu. A més, la taxa de graduació s'ha considerat especialment baixa. Aquesta situació està determinada per causes diverses i complexes i la solució passa per l'anàlisi tant del treball que fan els estudiants com dels mecanismes de permanència al centre. També caldria, segons els experts, considerar la possibilitat d'establir trajectòries acadèmiques per a estudiants a temps parcial i, per reduir la durada real dels estudis, el Comitè d'Avaluació Extern recomana reorganitzar el Projecte final de carrera. Seria bo dissenyar els programes de manera que oferissin la possibilitat de començar el projecte a l'inici del tercer curs, perquè els estudiants no haguessin d'esperar a tenir totes les matèries aprovades per emprendre'l.

Taula 6. Distribució de l'alumnat a les titulacions. Curs 1999-2000

	ETA. Explotacions Agropecuàries, UdG	ETA. Indústries Agràries i Alimentàries, UdG
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs		
Teoria	73	60
Pràctica	13	13
Mitjana d'alumnes de nou ingrès per grup de 1r curs		
Teoria	51	34
Pràctica	9	7
Mitjana d'alumnes per grup en la titulació		
Teoria	73	66
Pràctica	16	15
Alumnes totals	291	388
Alumnes equivalents a temps complet	209	258

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

	ETA. Explotacions Agropecuàries, UdG	ETA. Indústries Agràries i Alimentàries, UdG
Taxa d'èxit en el 1r curs		
1a convocatòria	43%	35%
2a convocatòria	53%	37%
Taxa d'èxit en la titulació		
1a convocatòria	43%	38%
2a convocatòria	51%	44%
Rendiment acadèmic		
1r curs	52%	40%
Global de la titulació	53%	49%
Mitjana d'alumnes titulats (1997-2000)	11,6	26,0
Taxa de graduació (en tant per u)	0,19	0,29

Professorat

El Comitè d'Avaluació Extern considera que el perfil del professorat és adequat a les característiques del programa formatiu, malgrat que hi ha un percentatge alt de professors associats i, en general, creu que hi ha un bon equilibri entre els perfils científics i els tecnològics dels professors. La proporció de doctors es troba al voltant del 44% al Departament d'Enginyeria Química, Agrària i Tecnologia Alimentària, que és el que té més pes en l'ensenyament. L'assignació del professorat a les diferents matèries també s'ha considerat correcta.

L'activitat docent del professorat se situa entre 21 i 24 crèdits de mitjana per als catedràtics i els titulars d'universitat, i entre 27 i 30 per als titulars d'escola universitària i els associats a temps complet. El compliment de l'encàrrec docent és bo i, pel que fa a la recerca, destaca la presència de grups que duen a terme projectes d'investigació que tenen un nivell alt.

Taula 8. La dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

	ETA. Explotacions Agropecuàries, UdG	ETA. Indústries Agràries i Alimentàries, UdG
Professorat ordinari	30,1%	34,5%
Catedràtics d'universitat	2,4%	1,4%
Titulars d'universitat	2,9%	9,4%
Catedràtics d'escola universitària	0,9%	2,9%
Titulars d'escola universitària	23,8%	21,8%
Associats	61,8%	51,3%
Altres	8,1%	14,2%

Instal·lacions

En general, la capacitat de l'aulari s'ha considerat adequada, si bé caldria analitzar algunes mancances relacionades amb la funcionalitat de l'espai i l'equipament.

Els laboratoris de pràctiques actuals presenten deficiències d'espai i d'ubicació, les quals sembla que es resoldran tan bon punt es faci efectiu el trasllat planificat a un edifici nou. Tot i això, el Comitè Extern destaca que hi ha laboratoris de recerca amb una dotació d'instrumental molt bona i que el fet que de vegades s'utilitzin per a fins docents contribueix a la millora de l'ensenyament.

Un aspecte que s'hauria de millorar és el de la dotació d'equipament informàtic, ja que actualment no hi ha prou ordinadors per al nombre d'estudiants de la titulació, ni són adequats a les característiques dels ensenyaments. Finalment, la biblioteca inaugurada recentment ha estat valorada molt positivament per part dels experts, encara que consideren que seria interessant millorar-ne els fons no periòdics d'algunes àrees.

Relacions externes

S'ha valorat favorablement la tendència creixent a establir convenis de pràctiques entre la Universitat i les institucions i empreses de l'entorn. Tot i així, el Comitè Extern considera que encara s'ha d'avançar més en aquest àmbit, tant pel que fa a l'augment del nombre de convenis com pel que fa a la millora de la informació que es facilita als estudiants sobre les possibilitats d'efectuar pràctiques externes que s'ofereixen.

La mobilitat estudiantil en l'àmbit internacional s'ha considerat insuficient, especialment si es té en compte que només el 10 % de l'alumnat participa en programes d'intercanvi. També són pocs els estudiants estrangers que estudien en la titulació per mitjà d'aquests programes.

Finalment, durant el procés d'avaluació s'ha posat en relleu la necessitat de millorar la difusió de la informació sobre els ensenyaments d'Enginyeria Tècnica Agrària, adreçada a futurs estudiants i a la societat en general.

Recerca

El Comitè Intern d'Avaluació destaca que les titulacions estan situades en un context, tant català com estatal, que ofereix força oportunitats per a la recerca i valora molt positivament la creació, l'any 1995, de l'Institut de Tecnologia Agroalimentària (INTEA), especialment per la funció que desenvolupa de gestió de la recerca, que duen a terme 25 investigadors de diferents àrees i departaments.

En l'actualitat, els grups de Tecnologia dels Aliments, Patologia de la Producció i Postcollita de Fruita i Biotecnologia Agroalimentària estan reconeguts per la CIRIT com a grups de recerca consolidats. El de Patologia de la Producció i Postcollita de Fruita ha constituït recentment el Centre d'Innovació i Desenvolupament en Sanitat Vegetal de la xarxa R+D del CIDEM.

En general, s'ha fet una valoració positiva de la política de suport a la recerca desenvolupada per la UdG i del fet que el Parc Científic pugui augmentar el potencial de la recerca vinculada als ensenyaments d'Enginyeria Agrària a curt i a mitjà termini.

El Departament d'Enginyeria Química, Agrària i Tecnologia Alimentària té una activitat destacada que permet aconseguir recursos financers importants en convocatòries competitives. A més, el Comitè Extern d'Avaluació també reconeix que hi ha alguns grups de recerca de qualitat elevada amb relació a altres centres similars de l'àmbit estatal.

ENGINYERIA TÈCNICA AGRÍCOLA, URV

Especialitat Indústries Agràries i Alimentàries

Introducció

L'avaluació de l'Enginyeria Tècnica Agrícola de la URV forma part del programa 2000 de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya). En aquest programa també s'ha dut a terme l'avaluació de les dues enginyeries tècniques agrícoles de la UdG, de manera que ja s'ha completat l'avaluació de totes les enginyeries de l'àrea agrícola que hi ha a Catalunya, si es té en compte que en el programa anterior ja es van avaluar les titulacions d'aquest àmbit a la UdL i a la UPC.

Context institucional

L'ensenyament d'Enginyeria Tècnica Agrícola es va crear fa poc, el 1994, i, per tant, encara es troba en un procés de consolidació. Des del principi, aquesta titulació ha estat relacionada amb la d'Enologia. De fet, al començament l'ensenyament d'Enginyeria Tècnica complementava la diplomatura en Enologia, que aleshores era de caràcter propi i tenia una titulació oficial. Posteriorment, l'establiment del segon cicle oficial d'Enologia va fer que l'Enginyeria Tècnica Agrícola passés a ser el primer cicle natural, que conduïa a la llicenciatura en Enologia.

L'any 1997 es va fer una revisió del Pla d'estudis d'Enginyeria Tècnica Agrícola que ampliava el perfil de l'ensenyament per dotar-lo d'una personalitat pròpia i més generalista i, per tant, no centrada exclusivament en l'Enologia. Tot i així, el procés d'avaluació ha posat en relleu que l'ensenyament continua depenent excessivament dels estudis d'Enologia. A banda d'això, cal dir que el context socioeconòmic de l'àmbit d'influència de la URV és favorable al desenvolupament de l'ensenyament i que, en aquest sentit, l'activitat agrícola i industrial del sector agroalimentari té una importància econòmica notable. Que hi hagi empreses del sector en l'entorn permet que alguns dels tècnics que hi treballen puguin incorporar-se a l'ensenyament com a professorat associat, la qual cosa incideix positivament en la disponibilitat de les empreses per acollir estudiants en pràctiques.

Taula 1. Les dades generals de la URV. Curs 2000-2001

	Enginyeria Tècnica Agrícola. Indústries Agràries i Alimentàries, URV
Alumnes de l'ensenyament	235
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	460
Alumnes totals matriculats a la URV	11.791
Alumnes de cicle llarg a la URV	5.750
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la URV	2%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle curt de la URV	4%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	51%

L'accés a l'estudi

Les notes d'accés a la titulació són relativament altes i les més elevades pel que fa al conjunt d'aquests estudis en centres propis de les universitats públiques. Això s'explica, en bona mesura, perquè la Facultat ofereix poques places, atès que es troba condicionada, entre altres factors, per la disponibilitat d'espai actual.

Pel que fa a la distribució dels alumnes nous segons les notes de tall, cal comentar que la majoria té notes al voltant del sis, mentre que n'hi ha pocs que tinguin notes superiors al set. Per gèneres, no s'observen diferències significatives en l'accés d'homes i dones a l'ensenyament.

Quan es traslladi al campus nou, la titulació té previst augmentar l'oferta de places, tot i que els comitès d'avaluació han expressat alguns dubtes sobre aquesta possibilitat. D'una banda, es preveu una contenció de la demanda general durant els propers anys i, de l'altra, també cal tenir en compte el nombre de vocacions entre els futurs estudiants per cursar estudis d'orientació agrària. Actualment la demanda en primera opció per cursar aquests estudis en centres públics integrats a Catalunya representa un 64 % de l'oferta de places.

Quant a la política de captació de nous estudiants, el Comitè d'Avaluació extern ha valorat favorablement els plans establerts per la Facultat per mantenir un contacte més intens amb els centres de secundària propers.

Finalment, i en relació amb la inserció laboral dels graduats, el Comitè Extern ha posat de relleu la potencialitat de llocs de treball que ofereix l'entorn. Tot i això, els estudis que la Facultat ha fet en aquest sentit mostren que la majoria dels graduats (un 50 %) tendeixen a ampliar els estudis abans d'incorporar-se al mercat de treball. Això podria venir determinat per la joventut de l'ensenyament i també per l'oferta d'estudis superiors de la mateixa Facultat.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

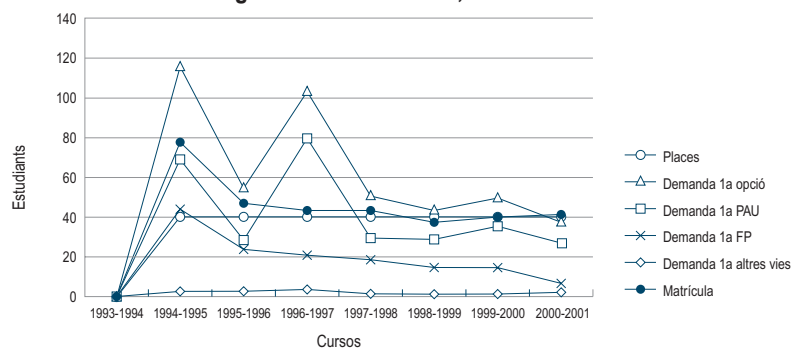
Titulació	Via d'accés PAU				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Enginyeria Tècnica Agrícola. Agràries i Alimentàries, URV	6,01	5,97	5,95	5,87	5,72
Titulació	Via d'accés FP				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Enginyeria Tècnica Agrícola. Agràries i Alimentàries, URV	7,22	6,84	6,66	6,00	5,00

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
Enginyeria Tècnica Agrícola. Agràries i Alimentàries, URV	40	37	0,9	27	10	41

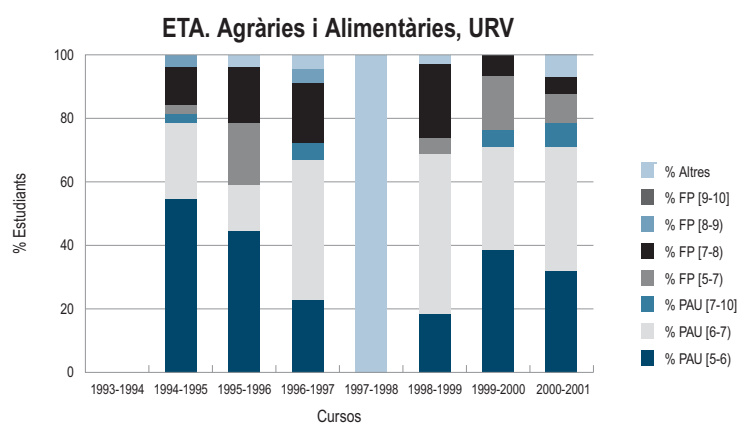
* Places ofertes a Catalunya (curs 2000-2001): 195
Demanda en 1a opció a Catalunya (curs 2000-2001): 125

ETA. Agràries i Alimentàries, URV



Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Enginyeria Tècnica Agrícola. Agràries i Alimentàries, URV	18,4%	50,0%	0,0%	37,5%	32,5%	5,0%	31,7%	39,0%	7,3%
Titulació	Via d'accés FP								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-7]	[7-8]	[8-10]	[5-7]	[7-8]	[8-10]	[5-6]	[7-8]	[8-10]
Enginyeria Tècnica Agrícola. Agràries i Alimentàries, URV	5,3%	23,7%	0%	17,5%	7,5%	0%	9,8%	4,9%	0%



Fites, objectius i planificació

Els objectius de l'ensenyament l'orienten cap a una formació de caràcter generalista. Això hauria de donar-li una personalitat pròpia diferent de la que tenia amb el plantejament anterior, quan tenia la intenció de ser un primer cicle de la llicenciatura d'Enologia. El Comitè d'Avaluació Extern opina que s'hauria de fer un esforç important per superar les inèrcies del passat amb la finalitat d'acordar i implantar un perfil específic per a la titulació, que doni a l'ensenyament una orientació finalista.

El programa de formació

El Pla d'estudis actual només té 198 crèdits, un nombre de crèdits que s'ha considerat excessivament ajustat per les necessitats de formació de la titulació tant en fonaments bàsics –matemàtiques, química i biologia– com en coneixements aplicats –enginyeria rural, de sistemes i processos i de producció i transformació de matèries primes en aliments. En aquest sentit, el Comitè d'Avaluació ha recomanat reformar el Pla d'estudis i incrementar-ne el nombre de crèdits, fins a 225. Pel que fa al desplegament del Pla, el Comitè Extern ha posat de manifest que hi ha massa assignatures, la qual cosa fa que els estudiants hagin de superar molts exàmens.

D'altra banda, tant el Comitè Extern com l'intern consideren positiu que només hi hagi un professor responsable per cada assignatura de teoria, la qual cosa creuen que evita que els programes d'una mateixa matèria variïn segons el professor que tinguin assignat. També s'ha valorat favorablement l'existència de la *Guia docent de la Facultat* que es lliura als estudiants al principi del curs i que inclou els programes de totes les assignatures, els responsables acadèmics, els objectius de formació, els mètodes d'avaluació i informació sobre les pràctiques o les dates d'exàmens.

Taula 5. El programa de formació

Enginyeria Tècnica Agrícola. Indústries Agràries i Alimentàries, URV	
Publicació al BOE	21-10-1998
Anys de durada	3
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	141,0
Teoria	70,5
Pràctica	70,5
Crèdits optatius (b)	36,0
Crèdits de lliure elecció	21,0
Total	198,0
<hr/>	
Grau mínim de practicitat obligatòria	50%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	13,0
Oferta de crèdits optatius propis (a)	67,5
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	18,2%
Relació d'optativitat (a/b)	1,9
<hr/>	
Projecte final de carrera / Pràcticum	Sí
Pràctiques en empreses	Sí

Desenvolupament de l'ensenyament

La Facultat d'Enologia té establert un sistema de tutories que assigna als estudiants de primer curs un tutor de seguiment per a tota la carrera. Aquest sistema ha estat valorat positivament pel Comitè Extern d'Avaluació, ja que entén que facilita un tracte individualitzat, especialment en qüestions relacionades amb el currículum i el desenvolupament del treball final de carrera (TFC). Actualment cada tutor té entre deu i dotze estudiants al seu càrrec. Tot i així, el Comitè també creu que els resultats d'aquesta acció tutorial es poden millorar i per això recomana reforçar la figura del tutor. En el model de tutories del TFC cada professor ofereix treballs anuals, d'acord amb la seva àrea d'interès, i es fa responsable de la direcció i el seguiment del projecte. Pel que fa a aquests tutors, cal remarcar l'esforç que ha fet el centre per de contractar professors associats de l'àmbit professional.

Des del punt de vista de l'organització, s'aprecia una bona planificació docent dels horaris i dels exàmens. La distribució d'estudiants per grups mostra unes mitjanes raonables, tot i que en algunes assignatures de primer la presència elevada de repetidors fa necessari el desdoblament del grup. Aquesta presència de repetidors també es dona en assignatures troncal d'altres cursos que tenen una taxa de suspesos alta.

Els resultats acadèmics mostren que la mitjana de temps que triga un estudiant en acabar la carrera és de 4,36 anys, una durada que el Comitè d'Avaluació considera excessiva, tot i que és la més baixa dels ensenyaments similars que s'imparteixen a altres centres. Si bé hi ha un percentatge important d'estudiants que continuen els estudis del segon cicle d'Enologia, la durada del primer cicle sembla ser un motiu pel qual aquesta proporció no sigui més alta.

Les taxes mitjanes d'èxit i de rendiment en les assignatures obligatòries són força raonables, si es té en compte la tipologia dels estudis, i en les matèries optatives es consideren bones. Malgrat això, cal dir que en algunes assignatures troncal el percentatge d'alumnes presentats a exàmens és realment baix. Així mateix, la taxa d'abandonament se situa al voltant del 20%, un percentatge que tant el Comitè Intern d'Avaluació com l'extern consideren elevat, i influeix sobre la taxa de graduació, que s'ha situat en el 62% durant els darrers tres anys.

A banda d'això, els experts externs també han destacat la mancança de mecanismes d'avaluació curricular.

Finalment, respecte del compliment de programes i del treball acadèmic que han de fer els estudiants, cal dir que del procés d'avaluació se'n desprenen resultats diversos. En general, però, s'aprecia un compliment de programes correcte en moltes assignatures i, en general, una dedicació bona per part dels estudiants.

Taula 6. Distribució d'alumnes a les titulacions. Curs 1999-2000

Enginyeria Tècnica Agrícola. Indústries Agràries i Alimentàries, URV	
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs	
Teoria	65
Pràctica	22
Mitjana d'alumnes de nou ingrés per grup de 1r curs	
Teoria	39
Pràctica	14
Mitjana d'alumnes per grup en la titulació	
Teoria	64
Pràctica	12
<hr/>	
Alumnes totals	235
Alumnes equivalents a temps complet	193

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

Enginyeria Tècnica Agrícola. Indústries Agràries i Alimentàries, URV	
Taxa d'èxit 1r curs	
1a convocatòria	67%
2a convocatòria	66%
Taxa d'èxit en la titulació	
1a convocatòria	65%
2a convocatòria	63%
Rendiment acadèmic	
1r curs	61%
Global de la titulació	65%
<hr/>	
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	45
Taxa de graduació (en tant per u)	0,62

Professorat

En la docència de l'ensenyament hi participen 38 professors de set departaments diferents, tot i que la majoria són d'Enginyeria Mecànica, Bioquímica i Biotecnologia i Enginyeria Química.

Dels professors, n'hi ha 22 d'ordinaris, dels quals un percentatge alt té el títol de doctor, cosa que s'ha valorat positivament. També hi ha una proporció important de professors ordinaris no adscrits a la Facultat d'Enologia, una situació que es deu a la dimensió reduïda del centre i que provoca algunes dificultats de coordinació entre assignatures. L'ensenyament també disposa de setze professors associats que imparteixen una part considerable de la docència. Aquest fet s'ha valorat positivament, especialment perquè el professor associat respon majoritàriament al perfil d'un professional expert. Així, tot i que la contractació de professorat associat està per sobre del que seria recomanable, permet, de moment, una adequació més bona del perfil docent als objectius de la titulació. Cal tenir en compte que el professorat actual s'ajusta més bé a l'ensenyament d'Enologia. En aquest sentit, el Comitè Extern d'Avaluació considera que caldria que més professors ordinaris tinguessin una formació d'origen en l'àrea d'Indústries Agràries i Alimentàries.

Respecte de l'activitat del professorat, cal dir que el compliment de l'encàrrec docent és bo i que, en general, participen en les tasques de gestió de la Facultat.

Taula 8. Dedicació docent del professorat.

Enginyeria Tècnica Agrícola. Indústries Agràries i Alimentàries, URV	
Professorat ordinari	66,8%
Catedràtics d'universitat	0%
Titulars d'universitat	6,7%
Catedràtics d'escola universitària	16,7%
Titulars d'escola universitària	41,4%
Associats	25,8%
Altres	9,5%

Instal·lacions

Actualment l'ensenyament s'imparteix a l'antic convent de les Clarisses que va ser reformat fa dotze anys en motiu de la posada en marxa dels estudis d'Enologia. Des del punt de vista arquitectònic, la rehabilitació ha estat molt ben valorada pel Comitè Extern d'Avaluació però, en canvi, considera que, si bé les instal·lacions en general són de molt bona qualitat, són quantitativament insuficients. Cal dir, però, que està previst traslladar la Facultat a un campus nou, la qual cosa permetrà superar els problemes d'espai actuals.

La Facultat té, avui dia, tres aules (dues amb una capacitat per a 40 estudiants i una per a 30). A més a més disposa d'una Aula Magna amb capacitat per a 70 persones i d'una sala de tasts de 40 places. L'espai, doncs, resultat just per impartir els 5 cursos actuals –dos d'Enologia i tres d'Enginyeria Tècnica Agrícola.

D'altra banda, cal dir que el centre disposa d'un laboratori per a pràctiques i d'unes instal·lacions i uns equipaments tècnics experimentals per a Viticultura i Enologia molt bons, però que presenten algunes limitacions d'espai per fer-hi pràctiques. Aquest aspecte hauria de quedar resolt amb el trasllat al nou campus.

La biblioteca, tot i que funciona bé i disposa d'un bon fons bibliogràfic, també té poc espai.

Relacions externes

El Comitè Extern d'Avaluació ha valorat positivament l'establiment de convenis amb empreses per dur a terme pràctiques externes, encara que considera que caldria fer un esforç per ampliar-ne l'oferta, que actualment és d'unes 20 places.

La valoració del Comitè Extern és menys favorable pel que fa als programes d'intercanvi, ja que els resultats dels programes Sòcrates i Sèneca són pràcticament nuls. De fet, en l'àmbit europeu hi ha una manca generalitzada de programes operatius d'intercanvi amb altres universitats sobre aquests estudis. Això també s'explica, en bona mesura, pel fet que la titulació sigui de primer cicle, per la qual cosa hi ha menys possibilitats d'intercanvi.

Recerca

L'avaluació interna no va dur a terme una anàlisi de la recerca vinculada a l'ensenyament però, en aquest sentit, el Comitè Extern ha posat en relleu l'existència de grups d'investigació de prestigi reconegut en el camp de l'Enologia i que publiquen regularment en revistes científiques internacionals d'impacte alt. En canvi, la recerca en altres camps és pràcticament inexistent. Així doncs, el Comitè Extern recomana fer un esforç per posar en marxa activitats de recerca en camps propis de la titulació que reforcin la qualitat de la docència, ja que això permetria una relació entre la recerca i el currículum més homogènia.

D'altra banda, els avaluadors externs opinen que la titulació no té establerts uns objectius de recerca prou amplis. Això s'explicaria per la dimensió reduïda de la Facultat i perquè l'estructura docent actual fa que bona part del professorat s'ubiqui en departaments situats fora del centre.

INFORME DELS PROJECTES PILOT DE SEGUIMENT DEL PLA DE MILLORA

Presentació

El Pla d'avaluacions 2000 de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya) ha avaluat, com a experiència pilot, els plans de millora que han incorporat algunes unitats que van ser avaluades durant les primeres convocatòries. En aquesta experiència hi han participat la UPC i la UB. De la UPC s'han avaluat dos departaments i tres escoles:

- Departament d'Enginyeria de Sistemes, Automàtica i Informàtica Industrial (ESAI)
- Departament d'Enginyeria Electrònica (EEL)
- Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Telecomunicació de Barcelona (ETSETB)
- Escola Universitària Politècnica de Vilanova i la Geltrú (EUPVG)
- Escola Universitària Politècnica de Mataró (EUPMT).

De la UB, hi han participat les titulacions de Farmàcia i Educació Social. Ara bé, per motius de calendari, els resultats d'aquestes avaluacions es publicaran en el pròxim informe anual d'AQU Catalunya.

Així doncs, i si es té en compte que per a l'informe anual d'AQU Catalunya d'aquest any només s'ha disposat dels resultats de l'avaluació de seguiment de plans de millora de la UPC, s'ha optat per presentar-los en un sol capítol de manera global. El capítol s'estructura en dues parts: la primera, una breu introducció, comuna per a totes les unitats avaluades; la segona, una valoració individual del Pla de millora inicial, de la situació actual i de les noves propostes de millora per a cadascuna de les unitats avaluades.

Introducció

Per poder avaluar els plans de millora, s'ha hagut de desenvolupar una metodologia específica que ha elaborat un grup d'experts de les universitats catalanes i que recull la *Guia de seguiment del Pla de millora*, editada per AQU Catalunya l'any 2000. Per mitjà de la metodologia per a l'avaluació de seguiment dels plans de millora, s'avalua què s'ha dut a terme i què queda pendent de posar en marxa respecte del Pla de millora inicial, quins són els canvis més importants que ha experimentat la unitat avaluada i, finalment, com s'ha planificat la implantació de la millora. Igual com la metodologia que es fa servir per a l'avaluació, la de seguiment també es basa en una fase interna i una d'externa. En aquest cas, els comitès interns han comptat amb la participació dels responsables de les unitats avaluades, així com els d'impulsar els plans de millora i, a més, les unitats tècniques de les universitats han tingut un paper destacat, ja que han estat les encarregades de subministrar tota la informació (dades estadístiques, gràfiques, etc.) que ha permès al Comitè Intern comparar la situació inicial de la unitat amb l'actual.

Els comitès externs han incorporat, d'una banda, acadèmics i professionals vinculats a la disciplina que ha estat objecte d'avaluació i, de l'altra, experts en metodologia d'avaluació. En aquest sentit, en cadascun dels projectes de la UPC hi ha participat el mateix metodòleg. En la mesura que ha estat possible, s'ha procurat que algun dels membres del Comitè Extern hagués participat ja en la primera avaluació de la unitat, per conservar la *memòria històrica* del procés.

A la UPC, el seguiment dels plans estratègics també ha permès dur a terme la introducció d'accions de millora en cada un dels seguiments anuals realitzats. En aquest sentit, la UPC ha incorporat els resultats de les avaluacions institucionals de la qualitat d'AQU Catalunya als processos interns de planificació estratègica de cadascuna de les unitats avaluades. La seqüència dels processos de planificació estratègica és: cada centre o departament redacta el seu propi pla a partir d'un diagnòstic i signa un acord amb el Consell de Direcció de la UPC per tal d'impulsar-lo, anualment se'n fa un seguiment. Si durant aquest procés es realitza una avaluació institucional, les principals conclusions s'incorporen al pla estratègic.

Departament d'Enginyeria de Sistemes, Automàtica i Informàtica Industrial (ESAI, UPC)

Introducció

El Departament d'ESAI és un departament multidisciplinari que abasta diversos àmbits de la ciència i la tecnologia com ara l'automàtica, l'enginyeria de sistemes de control, la informàtica industrial, la robòtica, els sistemes de percepció i la bioenginyeria. Imparteix docència en tretze titulacions en les àrees d'Enginyeria Industrial, de la Informàtica, de les Telecomunicacions i de la Nàutica. Al setembre de 2001 tenia una plantilla de 62 professors, 13 persones d'administració i serveis, 2 investigadors i 6 becaris.

La cronologia del procés d'avaluació d'aquest Departament es pot sintetitzar de la manera següent:

Cronologia del procés			
1997	Avaluació institucional de la qualitat	Autoavaluació	Març - setembre 1997
		Avaluació externa	Desembre 1997
Curs 1996-1997	Elaboració del Pla estratègic		
Juliol 1998	Primer seguiment de l'acord de planificació estratègica		
Novembre 1999	Segon seguiment de l'acord de planificació estratègica		
Curs 2001-2002	Seguiment del Pla de millora	Autoavaluació	Gener - maig 2001
		Avaluació externa	Octubre - novembre 2001

El Departament, com es pot observar, té experiència en processos d'avaluació i de planificació i, a més, les propostes de millora que han sorgit dels processos d'avaluació institucional de la qualitat s'han incorporat als objectius dels plans estratègics. El Comitè Extern ha destacat l'abast i el detall de l'informe d'autoavaluació, tot i que considera que és massa llarg i que els seus continguts estan poc integrats.

Taula 1. Dades generals. Recursos. ESAI, UPC

	Curs 1996-1997	Curs 1999-2000
Professorat		
Catedràtics d'universitat	7	7
Titulars d'universitat	6	12
Catedràtics d'escola universitària	0	2
Titulars d'escola universitària	4	4
Associats	17	25
Altres	0	0
Total de professors	37	50
Total de professors doctors	15	27
PAS	6	12
Estudiants de doctorat	26	68

Taula 2. Dades generals. Resultats. ESAII, UPC

	Curs 1996-1997	Curs 1999-2000
Nombre d'assignatures impartides*	68	62
Nombre de crèdits matriculats*	22.603	24.195
Taxa d'èxit (aprovat/presentats) a la Fase Selectiva*	72,13%	68,35%
Taxa d'èxit a la Fase no Selectiva*	77,91%	76,31%
Publicacions notables**	22	26
Tesis	3	4
Patents	0	1
Ingressos per transferència de tecnologia (€)	291.490	670.729

* Dades dels cursos 1997-98 i 1998-99.
** Inclou: Revista Notable JCR (*Journal Citation Reports*) i Revista Notable UPC (considerada per la comissió de publicacions notables de la UPC).

La valoració del Pla de millora inicial

El Departament ha centrat el Pla estratègic en sis línies d'actuació:

- Fomentar la recerca i la transferència de tecnològica de qualitat.
- Millorar la qualitat de la docència de tercer cicle i l'impacte i la qualitat de les tesis doctorals.
- Millorar l'activitat docent de primer i el segon cicles.
- Desenvolupar la formació del personal acadèmic.
- Reordenar els espais i les infraestructures per a l'activitat acadèmica.
- Millorar la gestió i l'administració interna.

Cadascuna d'aquestes línies es desplega en un seguit d'objectius operatius i d'accions. En general, l'equip directiu s'ha implicat en el desplegament del Pla i s'han fet servir mecanismes de difusió i de seguiment periòdics. Així mateix, el grau d'execució es considera bo, per bé que hi ha línies en les quals no s'ha avançat prou, com ara la docència de tercer cicle. En canvi, però, s'han produït algunes millores que no s'havien planificat: l'increment de la plantilla de professorat i PAS, el doctorat compartit.

El Comitè d'Avaluació Extern opina que el procés d'avaluació ha contribuït a la millora del Departament, especialment com a mecanisme que ha afavorit la reflexió col·lectiva. Tot i així, el Comitè valora negativament, d'una banda, el fet que les accions de millora no tinguessin assignats, de manera clara, ni responsables ni calendaris d'aplicació i, de l'altra, que la definició del Pla fos massa vaga i no establís prioritats. També creu que, si bé les dades estadístiques que figuren en l'annex documental de l'informe són positives perquè permeten comparar la situació actual de la unitat amb la de fa cinc anys, potser també caldria haver incorporat informació dels períodes intermedis.

Pel que fa als resultats de l'aplicació del Pla de millores, el Comitè d'Avaluació Extern destaca especialment l'impuls del tercer cicle, el descens del temps d'elaboració de les tesis, la creació de la Comissió de Recerca, la millora de la gestió administrativa associada a l'augment de la plantilla i la millora de la docència.

La valoració de la situació actual

La intenció d'aquest apartat no és fer una anàlisi detallada del Departament, sinó apuntar-ne els trets més destacats. Així, cal remarcar que el Departament ha augmentat el nombre de titulacions on imparteix docència i que aquest increment s'ha vist acompanyat d'un augment de la plantilla de professors i de personal de suport, tot i que això no és conseqüència directa del pla.

L'organització de la docència en el primer i el segon cicles representa tot un repte, ja que el Departament accepta tots els encàrrecs docents sense examinar-ne la viabilitat prèviament. Tot i així, remarca la bona valoració que reben els professors als centres on imparteixen classe. D'altra banda, el Comitè Extern recomana avançar en el disseny d'assignatures semipresencials.

El Departament ofereix dos programes de doctorat –Enginyeria Informàtica Industrial i Tecnologies Avançades de Producció, i Enginyeria Biomèdica– i cursos de màster. El nombre d'estudiants matriculats als doctorats s'ha considerat baix i, a més, aquests alumnes creuen que els programes dels màsters estan més ben preparats que els dels doctorat.

Pel que fa a la transferència de tecnologia, en els darrers anys s'ha produït un augment dels ingressos per a projectes, per bé que majoritàriament procedeixen del finançament públic. El Comitè Extern considera que només cal que es millori l'organització interna del Departament per millorar també aquesta dimensió.

Finalment, quant a la recerca, per bé que les línies d'investigació estan més ben definides ara que fa quatre anys, els experts consideren que encara està per sota del potencial del Departament. L'activitat és molt desigual entre els professors, ja que n'hi ha que es concentren més en la recerca i altres que ho fan en la transferència de tecnologia, però normalment cap no es dedica a les dues activitats.

Les noves propostes de millora

Les noves propostes de millora no estan formalitzades en un pla concret. De fet, una de les conclusions del procés de seguiment és que el Pla nou de millora s'ha de fer després de l'avaluació externa i no pas abans. El Comitè d'Avaluació Extern apunta, en aquest sentit, algunes necessitats detectades, com ara la de millorar la coordinació dels programes de doctorat, l'augment del nombre de contactes amb la indústria, la millora de la coordinació entre els professors de manera que es pugui compartir el material docent i avançar en el disseny d'una oferta docent semi-presencial.

Introducció

El Departament d'Enginyeria Electrònica, creat el 1987, abasta els àmbits de l'Electrònica i la Tecnologia Electrònica. És un departament horitzontal, és a dir, que presta servei a 10 centres i 17 titulacions de la UPC, però el fet que aquests centres es trobin en ocasions a distàncies de més de 50 km provoca que l'organització i la gestió sigui complexa i genera, a més, costos afegits. Actualment, el Departament disposa de 151 professors, 29 membres del PAS i 70 estudiants de doctorat.

Cronologia del procés			
Curs 1996-1997	Elaboració del Pla estratègic		
Curs 1997-1998	Avaluació institucional de la qualitat	Autoavaluació	Abril 1997 - gener 1998
		Avaluació externa	Març 1998
Març 1998	Primer seguiment de l'acord de planificació estratègica		
Maig 1999	Segon seguiment de l'acord de planificació estratègica		
Curs 2001-2002	Seguiment del Pla de millora	Autoavaluació	Gener - març 2002
		Avaluació externa	Abril 2002

Taula 1. Dades generals. Recursos. EEL, UPC

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Professorat		
Catedràtics d'universitat	8	8
Titulars d'universitat	23	56
Catedràtics d'escola universitària	3	3
Titulars d'escola universitària	21	27
Associats	82	57
Altres	0	0
Total de professors	137	151
Total de professors doctors	46	79
PAS	16	29
Estudiants de doctorat	70	70

El Departament d'Enginyeria Electrònica ja té experiència en els processos d'avaluació. De fet, l'avaluació institucional es va dur a terme de manera pràcticament simultània al procés de planificació estratègica i s'ha considerat que la convergència en el temps dels dos processos ha estat molt positiva, ja que els resultats de l'avaluació de la qualitat es van poder tenir en compte a l'hora de dissenyar el Pla estratègic. Cal dir, però, que el procés de planificació estratègica es va aturar durant el 1999 i es va reprendre més endavant i que part de les millores dutes a terme no en són una conseqüència directa.

Taula 2. Dades generals. Resultats. EEL, UPC

	Curs 1996-1997	Curs 1999-2000
Nombre d'assignatures impartides*	139	151
Nombre de crèdits matriculats*	70.918,5	74.769,5
Taxa d'èxit (aprovat/presentats) a la Fase Selectiva*	64,83%	64,60%
Taxa d'èxit a la Fase no Selectiva*	76,56%	74,35%
Publicacions notables**	97	58
Tesis	10	9
Patents	8	3
Ingressos per transferència de tecnologia (€)	813.359	935.876

* Dades del curs 1997-1998.
** Inclou: Revista Notable JCR (*Journal Citation Reports*) i Revista Notable UPC (considerada per la comissió de publicacions notables de la UPC).

La valoració del Pla de millora inicial

El Departament va centrar el seu Pla estratègic en cinc línies d'actuació:

- Desenvolupar la formació i la qualificació del personal acadèmic.
- Millorar la qualitat de la docència impartida a primer i segon cicles.
- Millorar la qualitat de la docència impartida a tercer cicle i l'impacte i la qualitat de les tesis doctorals.
- Augmentar la quantitat i millorar la qualitat de les activitats de recerca.
- Fomentar la transferència de tecnologia a l'entorn socioeconòmic.

Aquests línies es van agrupar en tres eixos: la docència en el primer, segon i tercer cicles; l'activitat científica i tecnològica de qualitat, i les activitats de transferència de tecnologia. En general, el Pla de millora va ser assumit per l'equip de direcció i es van establir els mecanismes de seguiment convenients. El Comitè d'Avaluació Intern destaca l'esperit de col·laboració de tots els col·lectius. D'altra banda, el Comitè Extern creu que es van establir un nombre excessiu d'accions de millora, per la qual cosa n'hi ha moltes que encara no s'han pogut dur a terme.

El Comitè Extern ha considerat que el Pla estratègic definit posa més èmfasi en els objectius que no pas en les accions concretes per a la millora. Així doncs, s'ha valorat com un punt fort la claredat dels objectius i la bona planificació de les accions i s'ha considerat que el Pla ha funcionat i ha tingut efectes positius. Tot i això, la participació del PAS en el procés va ser molt limitada i, a més, el Pla estratègic no preveia accions per millorar la seva situació. D'altra banda, com ja s'ha dit, el Pla va estar aturat durant el 1999.

Quant als resultats de l'aplicació del Pla de millora, és evident que algunes de les millores assolides són conseqüència directa de les línies estratègiques fixades fins al 1999, mentre que d'altres, en canvi, responen a iniciatives posteriors. Destaquen la consolidació del tercer cicle, la posada en marxa d'un sistema d'autogestió del programa de doctorat pioner a la UPC, l'impuls donat als programes de postgrau, la posada en marxa del programa de mobilitat del professorat i l'augment considerable del nombre de professors doctors. Com a millores que no s'havien planificat ressalten la creació de la xarxa de centres de suport a la innovació tecnològica, el programa de doctorat interuniversitari i el títol semipresencial d'Enginyeria Electrònica. Finalment, encara està pendent d'impulsar tot el que té a veure amb l'àmbit de la transferència de tecnologia, a la qual encara no s'han assolit els objectius planificats.

La valoració de la situació actual

Com s'ha indicat anteriorment, la intenció d'aquest apartat no és de fer una anàlisi detallada de la situació actual, sinó de destacar-ne els aspectes més rellevants. Així, i pel que fa al context institucional, el Comitè Extern ha destacat els bons resultats del programa de mobilitat del professorat. Ara bé, l'encàrrec docent de noves titulacions durant el període avaluat ha representat un fort creixement de la plantilla de professors associats que tenen una vinculació feble amb el Departament.

Quant a la docència, el Comitè Extern ha destacat positivament el programa de formació semipresencial a primer i segon cicles, així com els bons resultats dels professors en les enquestes de valoració, tot i que considera que s'hau-

ria de canviar el model d'aquest qüestionaris. Del tercer cicle en destaca la consolidació del programa de doctorat, tot i que el grau de dispersió geogràfica de les activitats d'aquest cicle dificulta que els estudiants puguin seguir-les de manera òptima. D'altra banda, el Comitè Extern recomana reforçar el programa de doctorat mitjançant la impartició d'algunes matèries en anglès i l'establiment d'un programa d'acollida als nous alumnes.

Pel que fa a la recerca, per bé que s'han assolit els objectius definits en el Pla de millora i que hi ha un grup de professors que té una experiència i unes línies de recerca consolidades, els experts consideren que el nivell assolit està per sota del potencial del Departament. Així, creu que caldria trobar mecanismes que permetessin aprofitar els recursos comuns (bàsicament informàtics) del Departament. Pel que fa a la transferència de tecnologia, el Comitè Extern ha destacat la necessitat d'augmentar l'eficàcia del suport institucional i crear una imatge corporativa que pugui atreure socis tecnològics.

Finalment, l'avaluació ha posat de relleu que cal impulsar un programa de formació continuada per al personal tècnic del Departament i millorar la coordinació entre tot el personal tècnic assignat a les diferents seccions del departament.

Les noves propostes de millora

Les noves propostes de millora no estan formalitzades en un pla concret; de fet, una de les conclusions del procés de seguiment ha estat també que el Pla nou de millora s'ha de fer després de l'avaluació externa i no pas abans. Es poden destacar les línies de millora següents: l'impuls dels programes de formació semipresencial; l'aturada del creixement del Departament tot fent atenció a la necessitat de mantenir una plantilla de professors associats de qualitat, vinculats a la indústria; el manteniment del programa de mobilitat del professorat. Cal impulsar la transferència tecnològica mitjançant la recerca de socis en altres països europeus. Així mateix, també cal crear una estructura que impulsi les activitats de recerca i que ofereixi una imatge atractiva del Departament.

Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Telecomunicació de Barcelona (ETSETB, UPC)

Introducció

L'ETSETB, fundada el 1971, imparteix els ensenyaments d'Enginyeria en Telecomunicacions, Enginyeria Electrònica i la doble titulació de Telecomunicacions i Matemàtiques. L'Escola és un centre consolidat que té un prestigi molt reconegut i actualment té més de 2.100 alumnes. D'altra banda, té una llarga experiència en processos d'avaluació i cal dir que, en aquest sentit, va ser pionera en la participació en els plans experimentals d'avaluació, tant estatals com europeus.

Cronologia del procés			
Curs 1993-1994	Participació en el Pla experimental d'avaluació de les universitats		
Curs 1994-1995	Participació en el Pla pilot europeu d'avaluació de la qualitat		
Curs 1996-1997	Avaluació institucional de la qualitat	Autoavaluació	Setembre 1996 - març 1997
		Avaluació externa	Maig 1997
		Informe final	Octubre 1997
Curs 1997-1998	Primer seguiment de l'acord de planificació estratègica		
Febrer 2000	Segon seguiment de l'acord de planificació estratègica		
Curs 2001-2002	Seguiment del Pla de millora	Autoavaluació	Març - novembre 2001
		Avaluació externa	Desembre 2001

L'avaluació interna de l'ETSETB s'ha dut a terme en el marc del procés de planificació estratègica de la UPC. Així, un cop signat l'acord entre l'Escola i l'equip de govern de la Universitat es va establir una comissió de seguiment. Durant l'execució del Pla, però, es va produir un canvi en l'equip directiu i el nou va assumir el Pla, però va canviar l'ordre de les prioritats, per la qual cosa s'observa un cert desajust entre les dues etapes. L'objectiu de l'avaluació externa ha estat el d'avaluar la introducció de les millores detectades en el procés d'avaluació de la titulació d'Enginyer de telecomunicació de l'ETSETB dut a terme anteriorment, i el seu assoliment, i no pas l'avaluació del pla estratègic de l'Escola.

La valoració del Pla de millora inicial

El Pla estratègic de l'ETSETB té quatre grans línies d'actuació:

- Adequar la dimensió del centre a la seva capacitat i a les necessitats i demandes socials.
- Millorar la formació que reben els estudiants de l'ETSETB.
- Desenvolupar-se com a ens difusor i promotor de les TIC.
- Potenciar el desenvolupament del personal, la millora de les infraestructures, l'optimització dels recursos i la millora de la gestió i l'organització interna.

Pel que fa a l'adequació del Pla, s'ha observat que els objectius i les accions de millora dissenyades es corresponen amb el diagnòstic que es desprèn de l'avaluació institucional, l'avaluació EFQM i les enquestes a titulats. També s'ha considerat que la implicació de tots els col·lectius en la implantació del Pla ha estat positiva, especialment per part dels membres de l'equip directiu i l'administració del centre.

Si bé el Comitè d'Avaluació Extern considera que el Pla de millora és adequat, insisteixen a remarcar que posa més atenció en els objectius que no pas en les accions. També fan constar que el redactat dels objectius del Pla és massa genèric i poc entenedor i que hi ha punts febles que no tenen associada una acció de millora concreta. El disseny del Pla, en opinió dels experts, no conté prou informació sobre els recursos, els terminis i els responsables necessaris per impulsar les accions de millora.

Quant als resultats del Pla, tant el Comitè Intern com l'Extern destaquen que han estat bons, en especial pel que fa a l'objectiu d'adequar la dimensió del centre a la seva capacitat i a les necessitats i demandes socials. En aquest sentit, han remarcat la bona adaptació del primer curs al perfil del nous alumnes amb la posada en marxa del semestre zero, la qual cosa ha contribuït a millorar el rendiment acadèmic en la fase selectiva i, consegüentment, ha representat també un trànsit més fluid dels estudiants, evitant que s'acumulin alumnes repetidors en algunes assignatures.

Taula 1. Evolució de la demanda d'accés. ETSETB, UPC

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Demanda		
Alumnes totals matriculats	2.231	2.143
Nota de tall	6,52	7,28
Oferta de places	467	450
Demanda global	540	800
Demanda satisfeta en 1a opció	436	436

El segon objectiu de millorar la formació que reben els estudiants de l'ETSETB ha estat assolit parcialment, ja que, si bé resta pendent la reforma del Pla d'estudis, s'ha avançat en l'establiment de convenis de cooperació educativa i ha augmentat el nombre d'alumnes que fan estades de formació a l'estranger. Pel que fa als resultats acadèmics, tot i que la nota de tall ha augmentat en més de 0,75 punts i ha disminuït el fracàs en la fase selectiva, les taxes d'èxit i de rendiment (vegeu la taula 2) es mantenen en els mateixos nivells que els del curs 1996-97.

Taula 2. Evolució del desenvolupament de l'ensenyament. ETSETB, UPC

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Alumnes per grup al 1r cicle		
Teoria	80	60
Pràctica	40	60
Alumnes per grup al 2n cicle		
Teoria	60	60
Pràctica	30	60
Resultats		
Taxa d'èxit a la fase selectiva	48,3%	48,5%
Taxa de rendiment a la fase selectiva	62%	55%
Alumnes que no superen la fase selectiva**	39,48%	25,95%
Taxa d'èxit a la fase no selectiva	86,5%	82,0%
Taxa de rendiment a la fase no selectiva	85%	80%

* Dada final del curs 1998-99.
** Dada final del curs 1997-98.

L'objectiu de desenvolupar el paper de l'ETSETB com a ens difusor i promotor de les TIC s'ha considerat que no s'ha pogut assolir perquè és poc realista, ja que la imatge de l'Escola queda desplaçada pel protagonisme més gran de la UPC. Tot i això, s'han fet algunes accions de promoció i difusió del centre entre empreses i centres de secundària.

Finalment, pel que fa a l'objectiu de potenciar el desenvolupament del personal, la millora de les infraestructures, l'optimització dels recursos i la millora de la gestió i l'organització interna, cal dir que s'ha millorat l'equipament dels laboratoris, s'han impulsat accions de suport a la docència i ha disminuït el percentatge de professors associats, la qual cosa es pot considerar com una promoció del personal acadèmic. Encara cal dur a terme algunes accions planificades com ara l'auditoria de l'estructura organitzativa.

La valoració de la situació actual

Així mateix, la intenció d'aquest apartat no és de fer una anàlisi detallada de la situació actual de la unitat avaluada, sinó de destacar-ne els aspectes més rellevants que han estat analitzats pels comitès d'avaluació. Pel que fa al context institucional, cal dir que la titulació gaudeix d'una bona posició estratègica que li permet afrontar la competència d'altres centres, amb tot, el Comitè Extern recomana avançar en la projecció externa del títol.

En Comitè Extern considera que el perfil de formació és adequat però recomana reforçar l'àmbit de la gestió. També creu que caldria establir mecanismes efectius de coordinació entre les assignatures, per evitar repeticions, i implantar assignatures que integrin els coneixements de manera transversal. El procés de revisió del Pla d'estudis que la titulació té pendent també pot ser un bon moment per incorporar matèries de caràcter semipresencial.

Quant al desenvolupament de l'ensenyament, tant el Comitè Intern com l'Extern han coincidit a destacar la necessitat de disposar de més informació sobre la correspondència entre la càrrega docent associada a les assignatures i els crèdits que tenen assignats. A més, s'ha observat que els programes de les assignatures tenen una sobrecàrrega de continguts i, per tant, sovint no hi ha temps d'impartir-los tots.

Tot i la implantació d'un campus digital i la bona predisposició dels professors per dur a terme la docència virtual, no s'ha aconseguit que la docència per mitjà de la xarxa funcioni correctament. L'estratègia docent més utilitzada continua sent la classe magistral amb el suport de mitjans audiovisuals. D'altra banda, ambdós comitès valoren adequadament la mida dels grups i, pel que fa als mètodes d'avaluació, si bé s'ha valorat positivament el sistema d'avaluació continuada, s'hi han detectat algunes deficiències, exposades pels alumnes i que caldria revisar, que fan referència als calendaris, els terminis de lliurament de les qualificacions, els criteris d'avaluació, etc.

La plantilla de professors és adequada, però durant el procés d'avaluació s'ha posat de manifest la dificultat de poder comptar amb professors associats de prestigi professional reconegut que puguin donar una visió més propera del món empresarial i laboral.

Taula 3. Dades de l'evolució del professorat. ETSETB, UPC

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Professorat		
Catedràtics d'universitat	29	32
Titulars d'universitat	81	131
Catedràtics d'escola universitària	2	2
Titulars d'escola universitària	31	15
Associats	99	58
Altres	1	0

Les noves propostes de millora

Les noves propostes de millora no estan formalitzades en un pla concret; tot i així, el Comitè d'Avaluació Extern en destaca les següents: revisar el Pla d'estudis, insistir en la millora de les prestacions del campus digital i desenvolupar assignatures semipresencials, revisar el sistema d'exàmens parcials i mantenir l'actual línia de millora de les infraestructures. També recomana que s'estableixin prioritats per aplicar les accions del Pla de millora i que es faci un esforç per concretar-lo i evitar així reiteracions i vaguetats.

Introducció

L'EUPVG és un centre integrat a la UPC des del 1972 i recull la tradició de l'antiga Escola Industrial de Vilanova, fundada el 1901. Actualment imparteix sis ensenyaments universitaris de primer cicle: Enginyeria Tècnica Industrial, en les especialitats de Mecànica, Química Industrial, Electrònica Industrial i Electricitat, Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, en l'especialitat de Sistemes Electrònics i Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió.

L'Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió (ETIG) ha estat objecte d'un seguiment més detallat durant l'avaluació, tot i que l'objecte del procés era el Pla de millora de l'Escola. Actualment l'EUPVG té un total de 2.389 alumnes i cada any es graduen aproximadament uns 300 enginyers tècnics de totes les especialitats (dades del curs 2000-2001).

Cronologia del procés			
Curs 1996-1997	Participació en el procés d'avaluació institucional (ETIG)	Autoavaluació	Setembre 1996 - febrer 1997
		Avaluació externa	Maig 1997
		Informe final	Octubre 1997
Any 1997	Elaboració del Pla estratègic		
	Signatura de l'acord per impulsar el procés de planificació estratègica		
Gener 1999	Primer seguiment de l'acord de planificació estratègica		
Febrer 2000	Segon seguiment de l'acord de planificació estratègica		
Curs 2001-2002	Seguiment del Pla de millora	Autoavaluació	Març - novembre 2001
		Avaluació externa	Desembre 2001

El procés d'avaluació interna encaixa en el marc de la planificació estratègica d'abast institucional que la UPC impulsa des del 1995 en tots els seus centres i departaments. El Pla estratègic està recollit en el Contracte programa que la universitat va signar amb la Generalitat de Catalunya per al període 1997-2000. Així, si bé l'avaluació institucional (curs 1996-1997) es va limitar a la titulació d'ETIG, el Pla estratègic feia referència al conjunt del centre.

L'objectiu de l'avaluació externa ha estat, doncs, valorar el Pla de millora implantat a l'Escola. El procés avaluador s'ha desenvolupat satisfactòriament tot i que el Comitè Extern no s'ha pogut reunir amb l'administrador del centre ni ha pogut contrastar part de les informacions referides al PAS. D'altra banda, cal tenir present, com ja s'ha dit, que l'equip directiu actual és diferent del que va elaborar el Pla.

La valoració del Pla de millora inicial

El Pla estratègic de l'EUPVG té cinc grans línies d'actuació:

- Adequar progressivament la dimensió del centre a la seva capacitat, d'acord amb els recursos disponibles i les necessitats de demandes socials que atén.
- Millorar la qualitat docent i l'adequació dels plans d'estudi a les necessitats socials.
- Millorar l'organització interna i l'optimització dels recursos.
- Donar suport a les necessitats dels departaments i dels professors assignats al centres en l'activitat de recerca i en el desenvolupament del personal acadèmic.
- Impulsar el campus universitari a Vilanova i la Geltrú.

Cada objectiu general es desplega en tot un seguit d'objectius operatius. Com en altres processos de la UPC, cal tenir present que no es tracta d'un Pla de millora en sentit estricte sinó d'un Pla estratègic, i que posa un èmfasi especial en la titulació d'ETIG.

Pel que fa a l'adequació del Pla estratègic, els comitès d'avaluació han remarcat la intensa etapa de diagnòstic i els mecanismes emprats per difondre el Pla. Els objectius, s'han considerat adequats al moment en què es van fixar. Ara bé, el Comitè Extern ha destacat que, en general, es tracta d'un Pla excessivament ambiciós si es té present la

capacitat real de maniobra de l'Escola. Així mateix, el Comitè ha detectat alguns punts febles que no tenen associada cap acció de millora concreta. D'altra banda, la comunitat universitària s'ha implicat poc, tant en l'elaboració com en l'execució del Pla.

En referència al disseny del Pla, el Comitè Extern considera que hi manca informació sobre els recursos necessaris, els terminis i els responsables d'implantar les millores.

Quant a l'execució i als resultats del Pla, tant l'Escola com la Universitat han demostrat la seva satisfacció amb els processos de seguiment duts a terme. En aquest sentit, però, cal destacar que si bé l'objectiu d'adequar progressivament la dimensió del centre a la seva capacitat, d'acord amb els recursos disponibles i a les necessitats de les demandes socials era adequat al diagnòstic inicial, l'evolució natural de la demanda ha canviat i, actualment, el nou context es caracteritza per un descens de la demanda que ha alleugerit la pressió dels anys noranta i per un augment de l'oferta en altres centres de la mateixa UPC (Castelldefels). Per tot això, es podria considerar que el problema detectat en la primera avaluació s'ha resolt sol.

Taula 1. Evolució de la demanda d'accés . ETIG (EUPVG, UPC)

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Demanda		
Alumnes totals matriculats	345	343
Nota de tall (via PAU)	5,76	5,88
Oferta de places	90	90
Demanda global	89	71
Demanda satisfeta en 1a opció	34	28

La segona línia d'actuació que preveu el Pla és la de millorar la qualitat docent i adequar els plans d'estudis a les necessitats socials, però no ha assolit els objectius previstos. Així, el procés de revisió dels plans d'estudi ha patit un retard a tota la UPC i encara està pendent. Ara bé, d'altra banda, s'ha augmentat el nombre de convenis de cooperació educativa que faciliten la inserció laboral dels estudiants, s'ha incrementat el nombre d'assignatures semi-presencials i s'ha impulsat els programes ERASMUS de mobilitat internacional d'estudiants.

Segons l'opinió del Comitè Extern, el tercer objectiu de millorar l'organització interna i l'optimització dels recursos es difícil de valorar per la formulació genèrica que té. Ara bé, destaca que s'hagin creat coordinadors de titulació i que hagi augmentat la plantilla de personal d'administració i serveis.

Segons la direcció de l'Escola, l'objectiu de donar suport a les necessitats dels departaments i els professors assignats al centre en l'activitat de recerca i en el desenvolupament del personal acadèmic, s'ha assolit amb la creació del Centre Tecnològic, que actualment compta amb dos grups de recerca forts. D'altra banda, la col·laboració entre els departaments és molt estreta. Amb tot, els professors consideren que encara s'haurien de dur a terme altres accions en aquest sentit, com ara la creació de grups interdepartamentals de recerca, l'establiment de cursos de post-grau i la millora en el coneixement de l'activitat del Centre Tecnològic.

Finalment, i pel que fa a l'últim objectiu que proposa el Pla, el d'impulsar el campus universitari a Vilanova i la Geltrú, cal destacar que s'han assolit fites que no estaven planificades inicialment, com ara la creació de laboratoris nous, d'una biblioteca pública i d'una residència d'estudiants davant l'Escola. També s'han dut a terme accions per adequar els espais a les necessitats del centre, tot i que encara no s'han resolt els punts febles relacionats amb la seguretat (no hi un Pla d'evacuació ni de gestió de residus).

Taula 2. Evolució del desenvolupament de l'ensenyament. ETIG (EUPVG, UPC)

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Alumnes per grup al 1r cicle		
Teoria	46	45
Pràctica	20	22
Resultats*		
Taxa d'èxit a la fase selectiva	40,9%	40%
Taxa de rendiment a la fase selectiva	51,8%	52%
Alumnes que no superen la fase selectiva**	40,9%	18,5%
Taxa d'èxit a la fase no selectiva	82,2%	78,8%
Taxa de rendiment a la fase no selectiva	72,1%	59%

* Dada final del curs 1999-2000.
** Dada final del curs 1998-1999.

La valoració de la situació actual

Anàlogament, la intenció d'aquest apartat no és de fer una anàlisi detallada de la situació actual de la l'Escola, sinó de destacar els aspectes més rellevants que s'han analitzat en el procés d'avaluació del seguiment del Pla de millora. Pel que fa al context institucional, destaca que durant la dècada dels noranta l'Escola ha pogut absorbir bona part de la demanda per cursar-hi estudis, per bé que aquesta situació també ha millorat com a conseqüència del descens de la demanda i l'augment de l'oferta formativa. D'altra banda, també s'ha valorat positivament el tracte personalitzat que reben els alumnes, que hi hagi una residència d'estudiants i el fet que l'Escola s'ubiqui en un entorn agradable.

L'EUPVG encara té pendent la revisió del Pla d'estudis que hauria de permetre disposar d'una oferta de formació més competitiva. En aquest sentit, es considera que caldria impulsar la formació en idiomes i ampliar l'oferta d'assignatures de lliure elecció i semipresencials, ja que tot i que s'ha avançat en el disseny del campus digital encara no hi participa el conjunt del professorat. La metodologia docent es basa en la classe magistral i s'usen poc els mitjans audiovisuals.

Pel que fa a les estratègies d'avaluació, el Comitè Extern ha destacat la necessitat de millorar l'organització dels exàmens parcials. A més, els experts consideren que l'informe intern d'avaluació no analitza prou el fracàs acadèmic. Pel que fa al professorat, s'ha posat de manifest un increment significatiu de la tasca investigadora que duu a terme, ja que s'ha passat d'un 13 % de professors amb el títol de doctor a un 40%. Tot i això, encara s'observa una proporció elevada de professorat a temps parcial i de professors que només van a l'Escola a impartir les classes però que desenvolupen les activitats de recerca en altres centres.

Taula 3. Dades de l'evolució del professorat. ETIG (EUPVG, UPC)

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Professorat		
Catedràtics d'universitat	0	0
Titulars d'universitat	1	9
Catedràtics d'escola universitària	11	16
Titulars d'escola universitària	76	75
Associats	86	80
Altres	0	0

Pel que fa a les instal·lacions, cal destacar que s'han construït edificis nous al campus dels de la biblioteca, el Centre Tecnològic i la residència d'estudiants i que s'ha renovat bona part de l'equipament destinat a les pràctiques docents. Ara bé, el Comitè Extern fa constar que encara caldria millorar el fons de la biblioteca, preveure les accions de manteniment dels laboratoris i la necessitat de resoldre la ubicació d'un magatzem per als productes perillosos dins un dels laboratoris. Finalment, recomana dissenyar un Pla d'emergència.

Les noves propostes de millora

Les noves propostes de millora no estan formalitzades en un pla concret per bé que l'Escola ha elaborat un document provisional. Aquest apartat recull de manera breu les principals recomanacions que ha fet el Comitè Extern a l'Escola. En primer lloc, recomana diferenciar l'oferta docent de l'EUPVG mitjançant la introducció d'alguna especialitat exclusiva i la incorporació d'una enginyeria superior. Això contribuiria, segons els experts, a reforçar la imatge externa de l'Escola. D'altra banda, també recomanen reforçar les prestacions del campus digital i desenvolupar una oferta més gran de matèries semipresencials. També consideren que l'Escola hauria d'explotar més l'avantatge d'estar ubicada en un entorn agradable.

Impulsar les relacions de l'Escola amb les empreses de l'entorn geogràfic i millorar la cohesió interna amb línies de recerca interdisciplinàries són altres propostes que el Comitè fa a l'EUPVG.

Escola Universitària Politècnica de Mataró (EUPMT, UPC)

Introducció

L'Escola Universitària Politècnica de Mataró, fundada el 1982, és un centre de titularitat municipal adscrit a la Universitat Politècnica de Catalunya, el govern i l'administració del qual depèn d'un patronat de l'Ajuntament de Mataró. El centre imparteix tres enginyeries tècniques: Enginyeria Tècnica Industrial, en l'especialitat d'Electrònica Industrial; Enginyeria Tècnica de Telecomunicació, en l'especialitat de Telemàtica, i Enginyeria Tècnica en Informàtica de Gestió (ETIG). L'ETIG ha estat objecte d'una atenció especial en l'informe intern de seguiment del Pla de millora. L'escola té més de 900 alumnes i cada any es graduen, aproximadament, 205 enginyers tècnics de les diferents especialitats (dades del curs 2000-2001).

Al llarg del curs 1996-1997, l'EUPMT va avaluar la titulació d'ETIG amb la metodologia d'AQU Catalunya. L'any 1997, mitjançant la recollida de les conclusions principals d'aquest procés, la complementació amb estudis propis i amb el Pla estratègic de la ciutat de Mataró, l'Escola va elaborar-ne el Pla estratègic.

Cronologia del procés			
Curs 1996-1997	Participació en el procés d'avaluació institucional (ETIG)	Autoavaluació	Setembre 1996 - febrer 1997
		Avaluació externa	Maig 1997
		Informe final	Octubre 1997
Curs 1997-1998	Presentació del Pla estratègic a la Junta d'escola		Novembre 1997
		Presentació de la memòria d'actuacions del curs 1997-98	Juliol 1998
Curs 1998-1999	Definició de les accions previstes curs 1998-99		Octubre 1998
Febrer 2000	Presentació de la memòria d'actuacions del curs 1998-99		Juliol 1999
Curs 2001-2002	Seguiment del Pla estratègic	Autoavaluació	Gener - juliol 2001
		Avaluació externa	Setembre 2001

El procés d'avaluació interna va culminar amb la redacció de l'informe d'avaluació del seguiment del Pla estratègic de tota l'Escola. Ara bé, l'informe fa un èmfasi especial en l'ensenyament d'ETIG i, per aquest motiu, l'objectiu de l'avaluació externa ha estat el d'avaluar el compliment del Pla de millora en aquesta titulació, per bé que també s'han analitzat altres aspectes que fan referència al conjunt del centre.

Valoració del Pla de millora inicial

El document de planificació estratègica l'ha elaborat una comissió integrada pel director i el gerent de l'escola i els sotsdirectors de Política Acadèmica i Equipaments, Estudis i Extensió Universitària i el secretari acadèmic. El Comitè Extern d'avaluació ha estat integrat per un acadèmic de l'àmbit de l'ensenyament, un professional expert en consultoria i un metodòleg expert en processos d'avaluació i de seguiment de plans de millora. En general, els processos d'avaluació s'ha desenvolupat de manera satisfactòria.

Valoració del Pla de millora inicial

El Pla estratègic de l'EUPMT es basa en cinc grans línies d'actuació:

- la formació activa
- les relacions entre la comunitat tecnològica i la societat
- la vida universitària activa
- la gestió i l'administració
- la projecció social.

Cadascun d'aquests objectius generals es desplega en un seguit d'objectius operatius i d'accions. El comitè d'avaluació han coincidit a destacar que tant el col·lectiu de professors com el de PAS han fet seus els resultats de l'avaluació, així com el disseny del Pla estratègic. Els objectius de millora que es van fixar després de l'avaluació institucional de la qualitat estan molt relacionats amb els punts febles que es van detectar durant el procés. Pel que fa

al disseny del Pla, es van establir els mecanismes de seguiment oportuns, de manera que anualment es presenta a la Junta de l'Escola un resum amb les principals accions que s'han dut a terme. Ara bé, tot i que les propostes de millora estan ben contextualitzades, el Comitè Extern opina que el Pla no aporta prou informació sobre els recursos necessaris, els terminis d'execució ni els responsables de dur-les a terme. Així mateix, també ha considerat que el Pla és excessivament ambiciós, poc realista i no estableix prioritats.

Quant a l'execució del Pla, s'ha destacat la implicació elevada de l'equip directiu, dels professors i del PAS del centre, mentre que s'ha considerat escassa la dels estudiants. D'altra banda, el Pla de millora ha tingut un nivell adequat de publicitat.

En relació amb els resultats del Pla, s'ha constatat que s'ha millorat en molts àmbits, si bé no sempre es pot afirmar que la millora sigui una conseqüència directa del Pla. Al centre hi ha una cultura de la millora continuada i una percepció general que en els darrers anys s'ha avançat molt en aquest sentit. D'altra banda, el Comitè Extern ha destacat que no s'ha informat prou de tot el que s'havia fet.

Pel que fa a la primera línia d'actuació —la formació activa—, s'ha elaborat un document per reformar el Pla d'estudis que encara no s'ha implantat. Aquesta reforma preveu la posada en marxa d'un Pla de formació del professorat orientat, principalment, cap a aspectes tècnics i que deixa per a més endavant la formació en l'àmbit de l'aprenentatge.

Taula 1. Evolució de la demanda d'accés. ETIG (EUPMT, UPC)

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Demanda		
Alumnes totals matriculats a l'ETIG	389	443
Nota de tall (via PAU)	5,38	5,00
Oferta de places	100	100
Estudiants nous de 1r	126	128
Demanda en 1a opció	30	60

De la segona gran línia de treball —les relacions entre comunitat tecnològica i societat— cal destacar que ha augmentat el nombre d'activitats de formació continuada, que s'ha creat un grup de recerca amb finançament extern i que s'han incrementat les relacions amb centres estrangers, on és possible cursar-hi algunes assignatures, així com també ha augmentat el nombre d'estudiants internacionals que acull l'Escola. El Comitè Extern ha destacat positivament l'augment dels convenis de col·laboració amb empreses que permeten als alumnes cursar assignatures pràctiques. Tot i així, considera que en aquest àmbit encara resta pendent desenvolupar aspectes de la transferència de tecnologia i augmentar l'oferta de formació continuada per a les empreses, així com d'assignatures de caràcter semi-presencial. Els experts també recomanen mantenir l'impuls a la recerca que s'ha fet darrerament.

En relació amb la tercera línia d'actuació —la vida universitària activa— s'han posat en marxa accions d'acollida als alumnes nous. A més, cal dir que els estudiants s'impliquen en l'organització d'actes com ara el Fòrum del Treball i la Setmana Cultural, tot i que s'ha constatat durant l'avaluació que costa molt que s'impliquin en la vida universitària més enllà de l'activitat acadèmica.

La quarta línia de millora —la gestió i l'administració— ha permès avançar en el sistema informàtic de gestió de l'Escola, la qual cosa ha representat un guany per al PAS. D'altra banda, s'ha constituït la Fundació Politècnica de Mataró, que ha permès agilitar les activitats de recerca i de transferència de tecnologia.

Finalment, en el marc de la cinquena línia d'actuació —la projecció social— s'han posat en marxa iniciatives com ara el Fòrum d'Empreses i iniciatives per augmentar la presència de l'EUPMT en els mitjans de comunicació. En aquest àmbit, encara queden pendents accions com ara l'establiment dels premis a treballs de recerca dels centres de secundària o la publicació del butlletí de l'Escola.

La valoració de la situació actual

Com s'ha vingut indicant, la intenció d'aquest apartat no és de fer una anàlisi detallada de la situació actual de l'Escola sinó posar de relleu les millores més significatives que s'han produït arran del procés d'avaluació.

Quant al context institucional, el principal repte de l'Escola és fer front, d'una banda, al fort descens de la demanda, en concret a l'especialitat d'Electrònica Industrial de l'ensenyament d'Enginyeria Tècnica Industrial, sobretot si es té en compte que la condició de centre adscrit fa que el cost de la matrícula sigui superior al d'un centre propi, i, de l'altra, a l'augment de l'oferta d'ensenyaments tecnològics. El Comitè d'Avaluació Extern ha destacat positivament la bona integració de l'Escola en l'entorn més proper, així com el suport municipal que rep. En aquesta línia, la creació recent de la Fundació Politècnica de Mataró ha de permetre que l'Escola pugui desenvolupar les línies de treball en les dimensions de formació continuada i de transferència de tecnologia.

Pel que fa als objectius de la titulació d'ETIG, el Comitè Extern recomana millorar-ne la definició i introduir mecanismes per fer-ne la revisió i el seguiment. D'altra banda, tot i que la reforma del Pla d'estudis redueix el nombre d'hores de classe setmanals i potencia els processos d'aprenentatge, el Comitè considera que caldria agilitar més el procés d'actualització, ja que tant la informàtica com les demandes de la societat evolucionen molt ràpidament. Això no sempre és possible, perquè sovint les directrius generals de la titulació són molt rígides.

Els responsables de l'Escola han fet un esforç important per reforçar l'acció tutorial, amb accions com ara la formació de professors i l'assignació de tutors als alumnes nous; tot i així, l'ús que fan els alumnes de les tutories és escàs. La metodologia docent és de caràcter tradicional i es fa servir sobretot la lliçó magistral, complementada amb l'ús d'ordinadors portàtils i canons de projecció. Segons el Comitè Extern, aquesta metodologia és adequada a l'ensenyament.

L'EUPMT ofereix un curs inicial d'anivellament per compensar les deficiències i les diferències formatives dels alumnes de nou accés, la qual cosa ha estat considerada oportuna pel Comitè Extern d'Avaluació. D'altra banda, cal dir que ha disminuït el nombre d'alumnes per grup (vegeu la taula 2) mentre que els resultats acadèmics es mantenen en els mateixos nivells del curs 1996-1997 i, fins i tot, s'observa un lleuger descens, especialment de la taxa de rendiment a la fase no selectiva.

Taula 2. Evolució del desenvolupament de l'ensenyament. ETIG (EUPMT, UPC)

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Alumnes per grup al 1r cicle		
Teoria	71	66
Pràctica	26	29
Resultats*		
Taxa d'èxit a la fase selectiva	56,21%	55%
Taxa de rendiment a la fase selectiva	53,80%	51,16%
Alumnes que no superen la fase selectiva	nd	nd
Taxa d'èxit a la fase no selectiva	78,83%	74,62%
Taxa de rendiment a la fase no selectiva	76,27%	66,39%

* Dada final del curs 1999-2000.
nd: no disponible.

El Comitè d'Avaluació Extern ha destacat positivament el gran augment del nombre de convenis de col·laboració que l'Escola ha signat amb diverses empreses des que es va fer la primera avaluació el curs 1996-1997. Aquest augment dels convenis permet als alumnes dur a terme pràctiques professionals. D'altra banda, el nivell d'inserció laboral dels alumnes de l'EUPMT és molt alt; així, segons una enquesta del 2001 feta per la mateixa Escola, el 35 % dels graduats treballa abans de finalitzar els estudis i el 40% troba feina en menys de quatre mesos d'haver-se llicenciat. Dels que treballen, un 70% té contracte indefinit.

Taula 3. Dades de l'evolució del professorat. ETIG (EUPVG, UPC)

	Curs 1996-1997	Curs 2000-2001
Professorat		
Catedràtics d'universitat	0	0
Titulars d'universitat	0	0
Catedràtics d'escola universitària	1	1
Titulars d'escola universitària	79	63
Associats	3	6
Altres	0	0

Pel que fa al professorat (vegeu la taula 3), el Comitè d'Avaluació Extern ha destacat positivament l'entusiasme del col·lectiu en la seva tasca. En línies generals, el Comitè considera que tant el volum de la plantilla com la formació del professorat són adequats. Ara bé, constaten que hi ha pocs professors amb experiència extraacadèmica i que l'activitat de recerca està per sota del potencial dels departaments.

Finalment, en l'apartat de les instal·lacions, destaca la bona dotació d'ordinadors de què disposa l'Escola, així com el bon manteniment dels equips informàtics en general. En canvi, la biblioteca, compartida amb un institut, s'ha considerat menys adequada, ja que hi ha pocs exemplars dels llibres recomanats. D'altra banda, el Comitè troba a faltar un espai d'accés lliure per poder dur a terme els treballs pràctics.

Les noves propostes de millora

Les noves propostes de millora estan encara poc definides però, segons el Comitè Extern, estan en la línia correcta. En aquest sentit, el Comitè creu que caldria reflexionar sobre els principals reptes de l'Escola i elaborar un Pla que estableixi prioritats. Així mateix, recomana avançar en la definició de línies de treball de transferència tecnològica i de formació continuada, mitjançant la millora de l'oferta actual i l'adaptació a les noves necessitats de l'entorn.

D'altra banda, els experts recomanen reforçar l'organització docent del centre (els horaris, la coordinació entre el professorat, l'agilitat en la publicació de les qualificacions, etc.).

Finalment, tot i la vocació eminentment docent del centre, els experts externs recomanen que s'estableixi un Pla de recerca, especialment en el Departament d'Informàtica, que connecti amb el Pla de transferència tecnològica.

DEPARTAMENT D'ENGINYERIA HIDRÀULICA, MARÍTIMA I AMBIENTAL, UPC

El Departament d'Enginyeria Hidràulica, Marítima i Ambiental (DEHMA) s'ha avaluat d'acord amb el model de la Fundació Europea per a la Gestió de la Qualitat (EFQM) dins el programa d'avaluacions de 1999 de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya).

En primer lloc, és important assenyalar que a Catalunya el DEHMA, creat l'any 1988, és un departament clau en l'estudi integral de l'aigua des dels diferents vessants: el riu, la qualitat de l'aigua, les desembocadures i la costa. D'altra banda, cal tenir en compte que la consideració de l'aigua com a un bé estratègic i escàs que requereix una gestió acurada atorga una importància significativa d'abast nacional al DEHMA.

Com a elements més positius, el procés d'avaluació ha posat en relleu el nivell tècnic i científic elevat tant del professorat ordinari com del contractat.

Taula 1. dades generals. Recursos. DEHMA, UPC

	Maig 2001
Professorat	
Catedràtics d'universitat	4
Titulars d'universitat	5
Catedràtics d'escola universitària	1
Titulars d'escola universitària	2*
Ajudants	1
Associats	16
Becaris graduats	26
Total de professors	29
PAS	11

* 1 a temps parcial

Així mateix destaca el grau alt de motivació i dedicació de tots els membres del Departament. Això fa que el DEHMA sigui reconegut tant a Catalunya com a la resta de l'Estat per la competència professional. Un altre aspecte del Departament que s'ha valorat favorablement són les infraestructures, especialment el Canal d'Investigació i Experimentació Marítima, reconegut com a *Large Facility* per la Unió Europea, i els Laboratoris d'Hidràulica i Mecànica de Fluids i de Models Reduïts Hidràulics. Finalment, destaca el creixement de les oportunitats de recerca que ofereix l'àmbit de l'aigua i que configuren unes bones perspectives per al futur del DEHMA.

En canvi, si bé s'ha valorat positivament que s'efectuï un pla estratègic del Departament, el Comitè Extern d'Avaluació recomana millorar la definició dels objectius de futur. En aquest procés s'hauria d'establir el pes relatiu que es dona a la docència del primer i el segon cicles, al doctorat, a la recerca i a la transferència de tecnologia. A més, els objectius del Departament haurien de comptar amb un suport més gran dels òrgans de govern de la UPC. A banda d'això, el procés d'avaluació ha posat en relleu que hi ha un grau important de fragmentació en l'estructura organitzativa i de presa de decisions del Departament. Això ocasiona diversos problemes de coordinació i de comunicació que es tradueixen en la manca d'una visió estratègica comuna, en la duplicitat de recursos i la infrautilització d'infraestructures i en el repartiment inadequat de les tasques d'activitat docent.

Finalment, la gestió del DEHMA, basada principalment en projectes contractats, fa que hi hagi un sentiment d'inesitabilitat important entre els que en són membres. Aquesta situació afecta la durada dels contractes del personal investigador i dificulta la continuïtat i la millora de les infraestructures tecnològiques. A més, la pressió elevada en l'àmbit de la transferència de la tecnologia i la recerca, juntament amb el fet que no es tenen definits clarament els objectius del Departament pot influir, en alguns casos, en la qualitat de la docència que s'imparteix.

Taula 2.1. Línies de recerca. Curs 2000-2001. DEHMA, UPC

Moviment variable en làmina lliure. Aplicació: canals, avingudes en rius	Depuració i abocament d'aigües residuals.
Hidrodinàmica i Oceanografia del medi ambient costaner	Geomorfodinàmica i enginyeria de la franja costanera
Noves tècniques experimentals i de models reduïts en l'estudi dels fenòmens hidràulics	Regeneració i Reutilització d'Aigües Residuals

Taula 2.2. Sublínies de recerca. Curs 2000-01. DEHMA, UPC

Clima i qualitat del medi ambient marítim	Hidràulica de Preses i Embassaments
Clima marítim	Enginyeria Portuària i Costanera
Física i Enginyeria oceanogràfiques	Morfologia Costanera
Hidràulica de Canals	Programa CIIRC-LIM de recursos costaners
Hidrodinàmica costanera i estuàrica	Reologia Sanguínia. Aplicacions i Funció Esplènica
Hidrologia Urbana i Xarxes de Drenatge	Enginyeria Fluvial
Modelització Hidrològica	Gestió de la Zona costanera i els seus recursos

En l'àmbit de docència, els experts externs recomanen millorar la comunicació amb els graduats per conèixer quina valoració fan dels coneixements adquirits un cop els han aplicat en els llocs de treball.

Annex 1: Composició dels Comitès Assessors per Àrees Temàtiques

Comitè de l'Àrea d'Humanitats

Sr. Carles Carreras Verdaguer. *Universitat de Barcelona*
Sr. Jaume Torras Elías. *Universitat Pompeu Fabra*
Sr. Ignasi Vila Mendiburu. *Universitat de Girona*
Sr. Darío Villanueva Prieto. *Universidad de Santiago de Compostela*
Sr. Ton I. Vroeijenstijn. *Association of Universities in the Netherlands*

Comitè de l'Àrea de Ciències Socials

Sra. Victòria Abellán Honrubia. *Universitat de Barcelona*
Sr. Josep Oliver Alonso. *Universitat Autònoma de Barcelona*
Sr. Francesc Solé Parellada. *Universitat Politècnica de Catalunya*
Sr. José Manuel Rodríguez Carrasco. *Universidad Nacional de Educación a Distancia i Universidad Pontificia de Comillas*
Sr. Christian Thune. *The Danish Evaluation Institute*

Comitè de l'Àrea de Ciències Experimentals

Sr. Eduard Salvador Solé. *Universitat de Barcelona*
Sr. Josep Font Cierco. *Universitat Autònoma de Barcelona*
Sr. Josep Tarragó Corominas. *Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries*
Sr. Francisco González Lodeiro. *Universidad de Granada*
Sr. Jean-Loup Jolivet. *Comité National d'Évaluation*

Comitè de l'Àrea de Ciències de la Salut

Sr. Josep Carreras Barnes. *Universitat de Barcelona*
Sr. Miquel Vilardell Tarrés. *Universitat Autònoma de Barcelona*
Sr. Jordi Mallol Mirón. *Universitat Rovira i Virgili*
Sr. Francesc Bujosa Homar. *Universitat de les Illes Balears*
Sra. Miriam Friedman. *University of Dundee*

Comitè de l'Àrea Tècnica

Sr. Joseba Quevedo Casin. *Universitat Politècnica de Catalunya*
Sr. Jaume Avellaneda Díaz-Grande. *Universitat Politècnica de Catalunya*
Sr. Ignasi Romagosa Clariana. *Universitat de Lleida*
Sr. José Ángel Irabien Gulías. *Universidad de Cantabria*
Sr. Georges Lespinard. *Institut National Polytechnique de Grenoble*

Annex 2. Composició dels Comitès d'Avaluació Interns i Externs

Filologia Anglesa, Filologia Francesa, Filologia Catalana i Filologia Hispànica, UdL

Composició del CAI

Presidenta. Sra. Àngels Santa. Degana de la Facultat de Lletres. *Departament de Filologia Clàssica Espanyola i Francesa*

Acadèmic. Sr. Xavier Macià. Membre Equip de Deganat de la Facultat de Lletres. *Departament de Filologia Catalana*

Acadèmic. Sr. Pere Solà. *Departament de Filologia Clàssica Espanyola i Francesa*

Acadèmic. Sr. Albert Turull. *Departament de Filologia Catalana*

Acadèmica. Sra. Maria Vidal. *Departament d'Anglès i Lingüística*

Acadèmic. Sra. M. Angeles Calero. *Departament de Filologia Clàssica Espanyola i Francesa*

Acadèmic. Sr. Matias López. *Departament de Filologia Clàssica Espanyola i Francesa*

Acadèmica. Sra. Núria Perpinyà. *Departament de Filologia Catalana*

Acadèmic. Sr. Ramon Sistac. *Departament de Filologia Catalana*

Acadèmic. Sr. Jaume Tió. *Departament d'Anglès i Lingüística*

Acadèmica. Sra. Marta Giné. *Departament de Filologia Clàssica Espanyola i Francesa*

PAS. Sr. Julià Rodríguez. *Administrador de la Facultat de Lletres*

PAS. Sra. Gene Torralba. *Aux. Administratiu del Departament de Filologia Clàssica Espanyola i Francesa*

Composició del CAE

President. Sr. Vicent Salvador Liern. *Catedràtic de Filologia Catalana de la Universitat Jaume I*

Acadèmic. Sr. Fernando Serrano Valverde. *Catedràtic del Departament de Filologia Anglesa i Alemanya de la Universidad de Granada*

Acadèmic / Metodòleg. Sr. Josep M. Brucart Marraco. *Catedràtic del Departament de Filologia Espanyola de la Universitat Autònoma de Barcelona*

Professional. Sr. Oriol Camps Giralt. *Cap de la Unitat d'Assessorament Lingüístic. Catalunya Ràdio*

Història, Geografia i Història de l'Art, UdL

Composició del CAI

Presidenta. Sra. Àngels Santa. Degana de la Facultat de Lletres. *Departament de Filologia Clàssica Espanyola i Francesa*

Acadèmic. Sr. Sandro Machetti. *Cap d'Estudis de la Facultat de Lletres. Departament d'Història de l'Art i Història Social*

Acadèmica. Sra. M. José Vilalta. *Membre de l'equip de Deganat de la Facultat de Lletres. Departament d'Història de l'Art i Història Social*

Acadèmic. Sr. Jaume Barull. *Departament d'Història*

Acadèmic. Sr. Joaquim Company. *Departament d'Història de l'Art i Història Social*

Acadèmic. Sr. Francisco Garcia. *Departament de Geografia i Sociologia*

Acadèmic. Sr. Albert Roca. *Departament d'Història de l'Art i Història Social*

Acadèmica. Sra. Imma Lorés. *Departament d'Anglès i Lingüística*

Acadèmic. Sr. Manuel Lladonosa. *Departament d'Història*

Acadèmic. Sr. Jordi Martí. *Departament de Geografia i Sociologia*

PAS. Sr. Julià Rodríguez. *Administrador de la Facultat de Lletres*

PAS. Sr. Joaquim Erta. *Auxiliar Administratiu del Departament d'Història*

Composició del CAE

President. Sr. Pablo Fernández Albaladejo. *Catedràtic d'Història Moderna de la Universidad Autónoma de Madrid*

Acadèmic. Sr. Florencio Zoido Naranjo. *Catedràtic d'Anàlisi Geogràfic Regional de la Universidad de Sevilla*

Acadèmic. Sr. Valeriano Bozal Fernández. *Catedràtic d'Història de l'Art de la Universidad Complutense de Madrid*

Acadèmic / Metodòleg. Sr. Joan Mateo Andrés. *Catedràtic de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Universitat de Barcelona*

Professional. Sr. Ramón Usall Salvia. *IES Joan Oró*

Geografia, URV

Composició del CAI

President. Sr. Santiago Roquer. *Catedràtic del Departament d'Història i Geografia*

Secretari. Sr. José Ignacio Muro. *Departament d'Història i Geografia*

Acadèmic. Sr. Salvador Antón Clavé. *Departament d'Història i Geografia*

Acadèmica. Sra. Yolanda Pérez Albert. *Departament d'Història i Geografia*

Acadèmica. Sra. Manuela Brunet India. *Departament d'Història i Geografia*

Acadèmic. Sr. Eugenio Cobertera Laguna. *Departament d'Història i Geografia*

PAS. Sra. Roser Moix Chico

Estudianta. Sra. Pilar Chana

Estudiant. Sr. Sergi Vallès Cavacho

Composició del CAE

President. Sr. Eugenio L. Burriel de Orueta. *Catedràtic de Geografia Humana de la Universitat de València*

Acadèmic. Sr. Florencio Zoido Naranjo. *Catedràtic d'Anàlisi Geogràfic Regional de la Universidad de Sevilla*

Professional. Sra. Mercè Navarro Moreno. *Ajuntament de Barcelona*

Metodòleg. Sr. Josep Gómez i Pallarès. *Gabinet de Planificació i Avaluació. Universitat de Girona*

Història, URV

Composició del CAI

Presidenta. Sra. Mercè Jordà Olives. *Directora del Departament d'Història i Geografia*

Acadèmic. Sr. José Carlos Suárez Fernández. *Vicedegà. Cap d'estudis de l'ensenyament d'Història*

Acadèmica. Sra. Maria Bonet Donato. *Representant de les Àrees del Món Antic i Medieval*

Acadèmic. Sr. Josep M. Sabaté. *Representant d'Història Moderna*

Acadèmic. Sr. Enric Olivé Serret. *Catedràtic. Representant d'Història Contemporània*

Acadèmica. Sra. Montserrat Sanmartí Roset. *Representant d'Àrees transversals*

PAS. Sra. Esther Puig Vila

Estudianta. Sra. Salud Melà

Estudiant. Sr. Sergio Maydeu Olivares

Composició del CAE

President. Sr. José Manuel Roldán Hervás. *Catedràtic d'Història Antiga de la Universidad Complutense de Madrid*

Acadèmic. Sr. Juan Carrasco Pérez. *Catedràtic d'Història Medieval de la Universidad Pública de Navarra*

Acadèmic / Metodòleg. Sr. Joan Mateo Andrés. *Catedràtic de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Universitat de Barcelona*

Professional. Sr. Miquel Molist. *Director del Museu Arqueològic de Catalunya*

Filologia Catalana i humanitats, UOC

Composició del CAI

Es va acordar que donades les dimensions de l'equip de professors, no era factible la constitució d'un comitè d'Avaluació. En l'elaboració del informe, van participar tots els professors i professores, així com un representant PAS en l'apartat de gestió de recursos.

Composició del CAE

President. Sr. Vicent Salvador Liern. *Catedràtic de Filologia Catalana. Universitat Jaume I*

Acadèmic. Sr. Dominic Keown. *Professor de Filologia Catalana de la Universitat de Cambridge*

Acadèmic. Sr. Wiebe Bijker. *Professor de Sociologia de la Ciència de la Universitat de Maastricht*

Professional. Sr. Miquel Molist. *Director del Museu Arqueològic de Barcelona*

Metodòloga. Sra. Meritxell Chaves. *Directora d'Organització i Qualitat. Universitat de Barcelona*

Ciències Actuarials i Financeres, Estadística, Investigació i Tècniques de Mercat, UB

Composició del CAI

President. Sr. Manuel Artís Ortuño. *Degà de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarial*

Acadèmic. Sr. Antonio Alegre Escolano. *Catedràtic del Departament de Matemàtica Econòmica, Financera i Actuarial*

Acadèmica. Sra. Mercedes Ayuso Gutiérrez. *Professora de l'Escola Universitària. Departament de Matemàtica Econometria, Estadística i Economia Espanyola*

Acadèmic. Sr. Miquel Grau Abàs. *Professor del Departament d'Economia i Organització d'empreses*

Acadèmica. Sra. Montserrat Guillén Estany. *Cap d'estudis d'estadística*

Acadèmic. Sr. Enric C. Hormigo Hernández. *Cap d'estudis d'investigació i tècniques de Mercat*

Acadèmica. Sra. Teresa Juanola Bohigas. *Cap de secretaria de la facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials*

Acadèmic. Sr. José María Lecina Gracia. *Cap d'estudis de Ciències Actuarials i Financeres*

Estudiant. Sr. Sergi Farrés Oller

Estudianta. Sra. Ana M. Pérez Marín

Composició del CAE

President. Sr. José Luis Rojo Garcia. *Catedràtic del Departament d'Economia Aplicada (Estadística i Econometria) de la Universidad de Valladolid*

Acadèmic. Sr. Juan Romo Urroz. *Catedràtic del Departament d'Estadística i Econometria de la Universidad Carlos III de Madrid*

Professional. Sr. Saturnino Anfosso Borrell. *Caixa de Catalunya*

Professional. Sr. Joan Bravo Pijoan. *Coordenador de Sistemes d'Informació del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Generalitat de Catalunya*

Metodòleg. Sr. Francesc Abad. *Responsable del Gabinet d'Organització i Avaluació de la Universitat Pompeu Fabra*

Gestió i Administració Pública, Ciències Polítiques i de l'Administració, UB

Composició del CAI

President. Sr. Miguel Ángel Aparicio Pérez. *Degà de la Facultat de Dret*

Acadèmic. Sr. Rafael Martínez Martínez. *Cap d'estudis de Ciències Polítiques i de l'Administració*

Acadèmic. Sr. Domènec Sibina Tomas. *Cap d'estudis de Gestió i Administració Pública, fins Desembre del 2000*

Acadèmic. Sr. Jordi Matas Dalmases. *Cap d'estudis de Gestió i Administració Pública*

Acadèmic. Sr. Jordi Capo Giol. *Departament de Dret Constitucional i Ciència Política*

Acadèmic. Sr. Esteve Oroval Planas. *Departament d'Economia Política, Hisenda Pública i Dret Financer i Tributari*

Acadèmica. Sr. Josep Aldomà Buixade. *Departament de Dret*

Acadèmica. Sra. Marina Solé Català. *Departament d'Economia Política, Hisenda Pública i Dret Financer i Tributari*

PAS. Sra. Lourdes Ramon Llordes. *Cap de secretaria de la Facultat de Dret*

Estudianta. Sra. Esther Pano Puey

Composició del CAE

President. Sr. Rafael del Águila Tejerina. *Catedràtic de Ciència Política de la Universidad Autónoma de Madrid*

Acadèmic. Sr. Joan Subirats Humet. *Catedràtic de Ciència Política de la Universitat Autònoma de Barcelona*

Professional. Sr. Simó Aliana Magrí. *Assesor del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya*

Professional. Sr. Àngel Miret Serra. *Secretari per a la Immigració del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya*

Metodòloga. Sra. Marta Vilalta. *Cap de l'Oficina de Programació i de Qualitat de la Docència de la Universitat Autònoma de Barcelona*

Psicologia, UB

Composició del CAI

Presidenta. Sra. M. Carmen Giménez. *Degana de la Facultat de Psicologia*

Acadèmic. Sr. Pere Vendrell. *Cap d'estudis de la Facultat de Psicologia*

Acadèmic. Sr. Juan Antonio Amador. *Departament de Personalitat, Avaluació i Tractament Psicològic*

Acadèmic. Sr. Eduard Martí. *Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació*

Acadèmica. Sra. Mariana Miras. *Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació*

Acadèmic. Sr. Carles Riba. *Departament de Metodologia de les Ciències del Comportament*

PAS. Sra. Pilar Álvarez. *Cap de secretaria de la Facultat de Psicologia*

Estudiant. Sr. Oriol Ginés

Composició del CAE

President. Sr. Francisco Rivas. *Catedràtic del Departament de Psicologia Evolutiva i de l'Educació de la Universitat de València*

Acadèmic. Sr. Amalio Blanco. *Catedràtic del Departament de Psicologia Social i Metodologia de la Universidad Autònoma de Madrid*

Professional. Sra. M^aLluïsa Curcoll. *Psicòloga en l'Institut Guttmann*

Metodòleg. Sr. Josep Manel Torres. *Gestor de Projectes d'AQU Catalunya*

Pedagogia, URV

Composició del CAI

President. Sr. Bonifacio Jiménez. *Professor de Pedagogia. Àrea Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació. Vicedegà de Pedagogia i Educació Social fins Gener del 2001*

Acadèmic. Sr. Gabriel Comes. *Professor de Pedagogia. Àrea Didàctica i Organització Escolar*

Acadèmic. Sr. Vicente S. Ferreres. *Professor de Pedagogia. Àrea Didàctica i Organització Escolar. Director del Departament de Pedagogia fins Gener del 2001*

Acadèmic. Sr. Enrique Fuentes. *Professor de Pedagogia. Àrea Teoria i Història de l'Educació. Dimiteix com a membre del CAI el 24 de Gener del 2001*

Acadèmica. Sra. Montserrat Guasch. *Vicedegana de Pedagogia i Educació Social. Àrea Didàctica i Organització Escolar S'incorpora com a membre del CAI el 24 de Gener del 2001.*

Acadèmic. Sr. Urbano Lorenzo Seva. *Professor de Pedagogia. Vicedegà de Psicologia*

Acadèmica. Sra. Carmen Ponce. *Professor de Pedagogia. Àrea Didàctica i Organització Escolar*

PAS. Sra. Leonor Trullols.

Estudianta. Sra. Anna Belén Castañón Bantua

Estudianta. Sra. Sandra González Farnós

Composició del CAE

President. Sr. Carlos Marcelo García. *Catedràtic del Departament de Didàctica i Organització Escolar i desenvolupament de la Universidad de Sevilla*

Acadèmic. Sr. Joan Mateo. *Catedràtic del Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Universitat de Barcelona*

Professional. Sr. Antonio Mayol.

Metodòloga. Sra. Olga Pujolràs. *Responsable de l'Àrea de Coordinació d'Ensenyament. Escola d'Empresarials Universitat de Barcelona*

Educació Social, URL

Composició del CAI

President. Sr. Josep Gallifa. *Vicerector Acadèmic i Secretari General de la URL*

Acadèmic. Sr. Jordi Garriga. *Cap de Gestió Acadèmica de la URL*

Acadèmic. Sr. Carles Armengol. *Director de l'Escola Universitària d'Educació Social de la URL*

Acadèmica. Sra. Isabel Solà. *Cap d'estudis*

Secretari. Sr. Rafael Ruiz de Gauna. *Institut de Formació*

Acadèmic. Sr. Enric Benavent. *Representant del Professorat*

Acadèmica. Sra. Maite Marzo. *Professora i ponent de qualitat*

Acadèmica. Sra. Anna Tibol. *Cap de biblioteca del centre*

Estudianta. Sra. Núria Violant

Estudiant. Sr. Óscar Martínez

Posteriorment, s'incorpora la Sra. Anna Forés, substituint a la Sra. Isabel Solà

Composició del CAE

President. Sr. Ángel Lázaro. *Catedràtic de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Universidad d'Alcalá*

Acadèmic. Sr. José Antonio Caride. *Catedràtic de Teoria i Història de l'Educació de la Universidad de Santiago de Compostela*

Professional. Sr. Enric Lletjós. *Educador Social*

Metodòleg. Sr. Peio Apodaka. *Professor de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació de la Universidad del País Vasco*

Bioquímica, URV

Composició del CAI

Presidenta. Sra. M. Josepa Salvadó. *Departament de Bioquímica i Biotecnologia*

Acadèmica. Sra. Cinta Bladé. *Departament de Bioquímica i Biotecnologia*

Acadèmica. Sra. Albert Bordons. *Departament de Bioquímica i Biotecnologia*

Acadèmic. Sr. Santiago Moreno. *Tècnic de Laboratori. Departament de Bioquímica i Biotecnologia*

Acadèmica. Sra. Teresa Segués. *Departament de Bioquímica i Biotecnologia*

Estudianta. Sra. Montserrat Pinent

Estudianta. Sra. Mònica Tous

Acadèmic. Sr. Anton Romeu. *Professor del Departament de Bioquímica i Biotecnologia. S'incorpora el 30 de Gener del 2001*

PAS. Sr. Lluís Mateo. *Cap de Secretaria. Facultat de Química*

Composició del CAE

President. Sr. Manuel Tena Aldave. *Catedràtic de Bioquímica i Biologia Molecular de la Universidad de Córdoba*

Acadèmic. Sr. Fernando Moreno Sanz. *Catedràtic de Bioquímica i Biología Molecular de la Universidad de Oviedo*

Professional. Sr. Francesc Cabré Vacas. *Cap de Farmacologia Preclínica a Vita-Invest S.A*

Metodòleg. Sr. Santi Roca Martín. *Tècnic en Avaluació del Gabinet de Planificació i Avaluació. Universitat Politècnica de Catalunya*

Enginyeria Tècnica Agrícola. Esp. Explotacions Agropecuàries i Esp. Indústries Agràries i Alimentàries, UdG

Composició del CAI, Esp. Explotacions Agropecuàries.

President. Sr. Emili Montesinos. *Sotsdirector de l'Àmbit Agroalimentari*
Acadèmica. Sra. Isidre Llorente. *Secretària. Coordinadora d'Estudis d'ETAEA*
Acadèmic. Sr. Francesc Ramírez. *Àmbit d'Enginyeria*
Acadèmic. Sr. Joan Bonany. *Àmbit de Tecnologia*
Acadèmica. Sra. Esmeralda Úbeda. *Àmbit de Matèries Bàsiques*
PAS. Sr. Jaume Masó. *Administrador de l'Àrea d'Estudis Politècnics*
Estudiant. Sr. Albert Puignau
Estudiant. Sr. Cristian Morenilla

Composició del CAI, Esp. Indústries Agràries i Alimentàries.

President. Sr. Emili Montesinos. *Sotsdirector de l'Àmbit Agroalimentari*
Acadèmic. Sr. Jaume Puig. *Àmbit d'Enginyeria*
Acadèmica. Sra. Carmen Carretero. *Àmbit de Tecnologia*
Acadèmica. Sra. Montse Colldecarrera. *Àmbit de Matèries Bàsiques*
Secretària. Sra. Dolors Parés. *Coordinadora d'Estudis d'ETAIAA*
PAS. Sr. Jaume Masó. *Administrador de l'Àrea d'Estudis Politècnics*
Estudianta. Sra. Marta Roger
Estudianta. Sra. Irene Capdevila

Composició del CAE

President. Sr. Elias Fereres. *Catedràtic de Producció Vegetal de la Universidad de Córdoba*
Acadèmic / Metodòleg. Sr. Ignacio Romagosa. *Catedràtic de Producció Vegetal de la Universitat de Lleida*
Professional. Sr. Jordi Bernardo. *Director tècnic de l'empresa Casademont*

Enginyeria Tècnica Agrícola. Esp. Indústries Agràries i Alimentàries, URV

Composició del CAI

President. Sr. Fernando Zamora. *Vicedegà de la Facultat*
Acadèmic. Sr. Francisco López Bonillo. *Departament d'Enginyeria Química*
Acadèmic. Sr. Josep Cano. *Departament de Ciències Mèdiques Bàsiques*
Acadèmica. Sra. Olga Busto. *Departament de Química Analítica i Química Orgànica*
Acadèmica. Sra. Silvia de la Flor. *Departament d'Enginyeria Mecànica*
Acadèmica. Sra. Montse Nadal. *Departament de Bioquímica i Biotecnologia*
Secretària. Sra. Ela Moya
Estudianta. Sra. Maria Puig
Estudianta. Sra. Irene Bernaus

Composició del CAE

President. Sr. Elias Fereres. *Catedràtic de Producció Vegetal de la Universidad de Córdoba*
Acadèmic / Metodòleg. Sr. Ignacio Romagosa. *Catedràtic de Producció Vegetal de la Universitat de Lleida*
Professional. Sr. Jordi Bernardo. *Director tècnic de l'empresa Casademont*

Departament d'Enginyeria de Sistemes, Automàtica i Informàtica Industrial, UPC

Composició del CAI

President. Sr. Joseba Quevedo. *Director del Departament d'Enginyeria de Sistemes, Automàtica i Informàtica Industrial*

Acadèmic. Sr. Josep Fernández. *Professor del Departament d'Enginyeria de Sistemes, Automàtica i Informàtica Industrial*

Acadèmic. Sr. Pere Caminal. *Sotsdirector de Recerca del Departament d'Enginyeria de Sistemes, Automàtica i Informàtica Industrial*

Acadèmic. Sr. Joan Carles Aguado. *Sotsdirector de Docència del Departament d'Enginyeria de Sistemes, Automàtica i Informàtica Industrial*

Secretari. Sr. Antoni Grau. *Departament d'Enginyeria de Sistemes, Automàtica i Informàtica Industrial*

PAS. Sr. Jaume Fuster. *Cap d'administració del Departament d'Enginyeria de Sistemes, Automàtica i Informàtica Industrial*

Composició del CAE

President. Sr. Pedro Albertos. *Catedràtic del Departament d'Enginyeria de Sistemes i Automàtica de la Universitat Politècnica de València*

Acadèmic / Metodòleg. Sr. Miguel Angel Canela. *Professor del Departament de Matemàtica Aplicada i Anàlisi. Universitat de Barcelona*

Professional. Sr. Jordi Giró. *LEAR Corporation*

Departament d'Enginyeria Electrònica, UPC

Composició del CAI

President. Sr. Joan Cabestany. *Director del Departament d'Enginyeria Electrònica.*

Acadèmic. Sr. Ramon Alcubilla. *Exdirector del Departament d'Enginyeria Electrònica*

Acadèmic. Sr. Xavier Rosell. *Sotsdirector del Departament d'Enginyeria Electrònica*

Acadèmic. Sr. Joaquim Puigdollers. *Responsable de Tercer Cicle del Departament d'Enginyeria Electrònica*

PAS. Sra. Remei Parejo. *Administradora del Departament d'Enginyeria Electrònica*

Composició del CAE

President. Sr. Josep Samitier. *Catedràtic d'Electrònica de la Universitat de Barcelona*

Acadèmic / Metodòleg. Sr. Miguel Angel Canela. *Professor del Departament de Matemàtica Aplicada i Anàlisi. Universitat de Barcelona*

Escola Tècnica Superior d'Enginyeria de Telecomunicacions de Barcelona, UPC

Composició del CAI

President. Sr. Juan A. Rubio. *Director de ETSETB*

Acadèmic. Sr. Jordi Madrenas. *Sotsdirector Cap d'estudis del ETSETB*

Acadèmic. Sr. Xavier Muñoz. *Sotsdirector de Planificació i Serveis del ETSETB*

Acadèmic. Sr. Josep Prat. *Sotsdirector de Laboratoris Docents del ETSETB*

Acadèmica. Sra. Elisa Sayrol. *Sotsdirectora de Relacions Internacionals*

Acadèmic. Sr. Santiago Silvestre. *Sotsdirector d'Estudis Semipresencials i NTIC del ETSETB*

Acadèmic. Sr. Miquel Soriano. *Sotsdirector de Relacions amb les empreses del ETSETB*

Acadèmica. Sra. Carme Tallon. *Tècnica de Gestió del ETSETB*

Secretària. Sra. Ana I. Pérez. *ETSETB*

PAS. Sra. Elisa Pla. *Administradora del ETSETB*

Composició del CAE

President. Sr. Eduardo Artal. *Catedràtic de Teoria de la Senyal i Comunicacions de la Universidad de Cantabria*

Acadèmic / Metodòleg. Sr. Miguel Angel Canela. *Professor del Departament de Matemàtica Aplicada i Anàlisi. Universitat de Barcelona*

Professional. Sr. Francisco Recacha. *INDRA*

Escola Universitària Politècnica de Vilanova i la Geltrú, UPC

Composició del CAI

President. Sr. Andreu Català Mallofré. *Director de l'Escola Politècnica de Vilanova i la Geltrú*

Acadèmic. Sr. José Antonio Román Jiménez. *Sotsdirector de Planificació, Qualitat i Serveis. Escola Universitària Politècnica de Vilanova i la Geltrú*

Acadèmic. Sr. Jordi Prat Tasies. *Sotsdirector Cap d'Estudis de l'Escola Politècnica de Vilanova i la Geltrú*

Acadèmic. Sr. Domingo Biel Solé. *Professor Titular de l'Escola Politècnica de Vilanova i la Geltrú*

Secretari. Sr. Amadeu Montoto Gayete. *Escola Politècnica de Vilanova i la Geltrú*

PAS. Sra. Anna Xalabarder Voltas. *Administradora de l'Escola Politècnica de Vilanova i la Geltrú*

Composició del CAE

President. Sr. Francisco Romero. *Departament de Física Aplicada de la Universitat Politècnica de València*

Acadèmic / Metodòleg. Sr. Miguel Angel Canela. *Professor del Departament de Matemàtica Aplicada i Anàlisi de la Universitat de Barcelona*

Professional. Sra. Pilar Conesa. *Enginyera Informàtica de Content/Arena*

Escola Universitària Politècnica de Mataró, UPC

Composició del CAI

President. Sr. Juan Gil López. *Director del l'Escola Universitària Politècnica de Mataró*

Secretari. Sr. Juan Garcia Ramírez. *Escola Universitària Politècnica de Mataró*

Acadèmic. Sr. Jordi Ayza Graells. *Sotsdirector d'Extensió Universitària de l'Escola Universitària Politècnica de Mataró*

Acadèmic. Sr. Antoni Satué Villar. *Sotsdirector de Planificació i Equipaments*

Acadèmic. Sr. Eduard de Bru de Sala. *Professor de l'Escola Universitària Politècnica de Mataró*

Acadèmica. Sra. Maria Josep Ortuño. *Tècnica de Gestió de l'Escola Universitària Politècnica de Mataró*

Composició del CAE

Presidenta. Sra. Arantxa Illarramendi. *Professora del Departament de Llenguatges i Sistemes Informàtics de la Universidad del País Vasco*

Acadèmic / Metodòleg. Sr. Miguel Angel Canela. *Professor del Departament de Matemàtica Aplicada i Anàlisi. Universitat de Barcelona*

Professional. Sr. Xavier Subirats. *AMSEL Assessors*

Departament d'Enginyeria Hidràulica i Ambiental, UPC

Composició del CAI

President. Sr. Agustín Sánchez. *Director de Departament d'Enginyeria Hidràulica i Ambiental*

Acadèmic. Sr. Josep Dolz. *Director de la Secció d'Enginyeria Hidràulica i Hidrològica*

Acadèmic. Sr. Juan Pablo. *Director de la Secció d'Enginyeria Marítima*

Acadèmic. Sr. Rafael Mujeriego. *Director de la Secció d'Enginyeria Sanitària i Ambiental. Dispensat per poder-se dedicar a l'elaboració del Pla Estratègic*

Acadèmic. Sr. Jordi Bosser. *Director de la Secció de Màquines i Sistemes Hidràulics*

Acadèmic. Sr. Allen Bateman. *Professor Ponent*

Secretària. Sr. Isabel Sagués. *Departament d'Enginyeria Hidràulica i Ambiental*

Secretari. Sr. Marc García. *Departament d'Enginyeria Hidràulica i Ambiental*

PAS. Sr. Juan Pomares

Estudiant. Sr. Andrei Bourrouet

Composició del CAE

President. Sr. José Luís Pelegrí. *Degà de la Facultat de Ciències del Mar de la Universidad de Las Palmas de Gran Canària*

Professional. Sr. Joaquim Tosas. *President de Port de Barcelona*

Professional. Sr. Sergi Amatller. *Empresa SENER*

Metodòleg. Sr. Jordi Cartanyà. *Gabinet Tècnic del Rectorat de la Universitat Rovira i Virgili*

Annex 3. Autors de l'Informe 2002
Procés d'Avaluació de la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya

Redacció

Sra. Gemma Rauret Dalmau. *Directora d'AQU Catalunya*

Sr. Joan Bravo Pijoan. *Secretari d'AQU Catalunya*

Sr. Josep Grifoll Saurí. *Gestor de projectes d'AQU Catalunya*

Sr. Esteve Arboix Codina. *Gestor de projectes d'AQU Catalunya*

Sr. Josep Manel Torres Solà. *Gestor de projectes d'AQU Catalunya*

